

Publicatieblad

van de Europese Unie

C 146

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

50e jaargang

30 juni 2007

Nummer	Inhoud	Bladzijde
	III <i>Vorbereidende handelingen</i>	
	Comité van de Regio's	
	68e Plenaire zitting op 13 en 14 februari 2007	
2007/C 146/01	Advies van het Comité van de Regio's „Het beleidsplan legale migratie, de bestrijding van illegale immigratie en toekomst van het Europees Migratienetwerk”	1
2007/C 146/02	Advies van het Comité van de Regio's „Huisvesting en regionaal beleid”	10
2007/C 146/03	Advies van het Comité van de Regio's „Naar een toekomstig maritiem beleid voor de Unie”	19
2007/C 146/04	Advies van het Comité van de Regio's „Europees Technologie-Instituut”	27
2007/C 146/05	Advies van het Comité van de Regio's „Thematische strategie inzake bodembescherming”	34
2007/C 146/06	Advies van het Comité van de Regio's „Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden”	48
2007/C 146/07	Advies van het Comité van de Regio's „Europees Transparantie-initiatief”	53
2007/C 146/08	Advies van het Comité van de Regio's „Naar een EU-strategie voor de rechten van het kind”	58
2007/C 146/09	Advies van het Comité van de Regio's „Overbrugging van de breedbandkloof” en „Het i2010-actieplan voor de elektronische overheid”	63
2007/C 146/10	Advies van het Comité van de Regio's „Verhoging van de doeltreffendheid van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten”	69
2007/C 146/11	Advies van het Comité van de Regio's „Implementatie van het Lissabonprogramma van de Gemeenschap: Financiering van groei in het MKB — de toegevoegde waarde van Europa”	73

NL

Prijs:
18 EUR

(Vervolg z.o.z.)

2007/C 146/12	Advies van het Comité van de Regio's over „Doelmatigheid en rechtvaardigheid in de Europese onderwijs- en opleidingsstelsels en het Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren”	77
2007/C 146/13	Advies van het Comité van de Regio's over de „Tussentijdse evaluatie van het Witboek Vervoer van 2001 van de Commissie”	85

III

(Vorbereidende handelingen)

COMITÉ VAN DE REGIO'S

68e PLENAIRE ZITTING OP 13 EN 14 FEBRUARI 2007

Advies van het Comité van de Regio's „Het beleidsplan legale migratie, de bestrijding van illegale immigratie en toekomst van het Europees Migratienetwerk”

(2007/C 146/01)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- **pleit voor** de vaststelling van een gemeenschappelijk Europees migratiebeleid waarmee de samenwerking en de coördinatie tussen de lidstaten en derde landen kunnen worden verbeterd;
- **meent dat** er dringend een financieel instrument nodig is ten behoeve van de gebieden waar doorgaans grote aantallen immigranten aankomen en van de transitzones waar de migranten in grote getale worden opgevangen, zoals de Canarische eilanden, Ceuta, Lampedusa, Malta, Melilla en, in het algemeen, heel Zuid-Italië. Dit zijn allemaal streken waar de massale aankomst van migranten tot bijzonder ernstige problemen leidt;
- **adviseert** alle benodigde maatregelen te nemen om een einde te maken aan de mensenhandel en om de daarbij betrokken maffia op te rollen, en dringt erop aan dat dit tot EU-prioriteit wordt verklaard en de daarvoor benodigde middelen worden vrijgemaakt. Het is van groot belang dat illegale immigratie wordt tegengegaan en dat de informele economie die hierdoor in de hand wordt gewerkt, wordt bestreden;
- **wijst op** de belangrijke taak die lokale en regionale overheden hebben, omwille van hun ervaring op het gebied van contact met de landen van herkomst, en de maatregelen die ze doorvoeren ten behoeve van de integratie van immigranten, met name op het gebied van gezondheidszorg (dit betreft het grootste deel van de overheidsuitgaven), huisvesting, onderwijs en werkgelegenheid;
- **wijst er andermaal op** dat de lokale en regionale overheden in hun dagelijks bestuur direct geconfronteerd worden met het immigratievraagstuk. Het Comité doet dan ook de aanbeveling om een mechanisme in te stellen waarmee de impact van adviezen over immigratie kan worden beoordeeld en waarmee kan worden gewaarborgd dat deze overheden — via de voorzitter van de commissie Constitutionele aangelegenheden of via de rapporteurs, al naargelang het geval — worden betrokken bij de diverse initiatieven die de Commissie op dit terrein ontplooit. Met een dergelijk mechanisme zouden de subnationale overheden actief kunnen deelnemen aan de verschillende fasen van het wetgevingsproces: a) de prelegislatieve fase (raadpleging als belanghebbende partij, effectbeoordeling); b) de fase waarin het beleid wordt geëvalueerd (jaarverslagen over migratie en integratie, jaarlijks integratieforum).

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

GEZIEN het Groenboek over de toekomst van het Europees Migratienetwerk (COM(2005) 606 final);

GEZIEN de Mededeling van de Commissie inzake het beleidsplan legale migratie (COM(2005) 669 final);

GEZIEN de Mededeling van de Commissie inzake de beleidsprioriteiten bij de bestrijding van illegale immigratie van onderdanen van derde landen (COM(2006) 402 final);

GEZIEN het besluit van de Europese Commissie van 2 december 2005 om het Comité overeenkomstig art. 265, lid 1 van het Verdrag tot oprichting van Europese Gemeenschap, over dit thema te raadplegen;

GEZIEN het besluit van het bureau van 25 april 2006 om de commissie Constitutionele aangelegenheden, Europese *governance* en ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te vragen een advies over dit onderwerp op te stellen;

GEZIEN de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Brussel van 4 en 5 november 2004 over de Europese ruimte voor vrijheid, veiligheid en recht: het Haags programma;

GEZIEN art. 63 van het EG-Verdrag;

GEZIEN het handboek voor integratie van het directoraat-generaal Justitie, vrijheid en veiligheid van de Europese Commissie;

GEZIEN de resolutie van het Europees Parlement over de strategieën en de middelen voor de integratie van de immigranten in de Europese Unie (2006/2056 (INI));

GEZIEN de resolutie van het Europees Parlement over ontwikkeling en migratie (2005/2244 (INI));

GEZIEN het advies van het Comité van de Regio's over „Een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid: de rol van de regionale en lokale overheden bij de tenuitvoerlegging van het Haags programma”, CDR 223/2004 fin, PB C 231 van 20.9.2005, blz. 83-86;

GEZIEN het advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Eerste jaarverslag over migratie en integratie” (COM(2004) 508 final), CDR 339/2004, PB C 231 van 20.9.2005, blz. 46-50;

GEZIEN het advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: het Haags programma: tien prioriteiten voor de komende vijf jaar — Het partnerschap voor Europese vernieuwing op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht” (COM(2005) 184 final), de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement tot vaststelling van een kaderprogramma betreffende „Veiligheid en bescherming van de vrijheden” voor de periode 2007-2013” en de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement tot vaststelling van een kaderprogramma met betrekking tot grondrechten en justitie” COM(2005) 122 final — 2005/0037 (COD) — 2005/0038 (CNS) — 2005/0039 (CNS) — 2005/0040 (COD), CdR 122/2005, PB C 192 van 16.8.2006, blz. 25-33;

GEZIEN het advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Een gemeenschappelijke agenda voor integratie — Kader voor de integratie van onderdanen van derde landen in de Europese Unie” (COM(2005) 389 final), de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Migratie en ontwikkeling: een aantal concrete ideeën” (COM(2005) 390 final), en het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven” (COM(2005) 391 final), CdR 51/2006, PB C 206 van 29.8.2006, blz. 27-39;

GEZIEN het op 29 november 2006 goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 233/2006 rev. 2) van de commissie Constitutionele aangelegenheden, Europese *governance*, en ruimte van vrijheid, veiligheid en recht (rapporteur: mw. DE ESTEBAN MARTÍN, directeur-generaal Samenwerking met de staat en Europese aangelegenheden van de gemeente Madrid (ES/EVP));

- 1) **overwegende** dat Europa geconfronteerd wordt met de grootste migratiedruk uit zijn geschiedenis; dat, gezien het feit dat toegang tot het Europese grondgebied het uiteindelijke doel is van de migranten, het niet uitsluitend om een problematiek voor de voornaamste gastregio's en lidstaten gaat, maar dat hiernaar gekeken moet worden vanuit een globaal perspectief en dat de EU, de lidstaten en de landen van herkomst en doorreis de nieuwe uitdagingen waarvoor de migratiestromen hen dagelijks stellen, met inbegrip van migratie binnen de EU, dus gezamenlijk moeten aangaan; dat in het door de Europese Raad van november 2004 vastgestelde Haags programma reeds de contouren worden geschetst van een gemeenschappelijk immigratiebeleid, dat als één van de EU-prioriteiten wordt aangeduid;
- 2) **overwegende** dat het ontbreekt aan betrouwbare statistische gegevens om een nauwkeurige inschatting te kunnen maken van de verhouding tussen legale en illegale immigratie en van het migratievraagstuk in zijn algemeen, en dat het om die reden van belang blijft om de inspanningen van het Europese Migratienetwerk voort te zetten teneinde te kunnen beschikken over objectieve en vergelijkbare gegevens die het gemeenschappelijk immigratie- en asielbeleid kunnen steunen;
- 3) **overwegende** dat de integratie van de migrantenbevolking gebaseerd moet zijn op haar toetreding tot de arbeidsmarkt (met speciale aandacht voor migrantenvrouwen) maar ook bevorderd moet worden vanuit een breder onderwijs-, cultureel, sociaal en politiek perspectief;
- 4) **overwegende** dat integratie een tweerichtingsproces is waarbij enerzijds immigranten de bereidheid moeten tonen om in de gastmaatschappij te integreren en die bereidheid ook in praktijk moeten brengen als het erop aankomt, en anderzijds EU-burgers zich bereid moeten tonen de immigranten op te nemen, en maatregelen op het vlak van bewustwording en onderwijs nodig zijn om op positieve manier het gedrag van beide groepen te beïnvloeden;
- 5) **overwegende** dat de lokale en regionale overheden, die rechtstreeks te maken krijgen met de opvang van immigranten en de belangrijkste instanties zijn voor de tenuitvoerlegging van de integratiemaatregelen (op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs, cultuur, welzijn en politiek), een sleutelrol moeten spelen bij de vaststelling van het immigratiebeleid zodat de integratie van immigranten daadwerkelijk plaatsvindt op het niveau dat het dichtst bij de burger staat,

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies uitgebracht:

1. Standpunten en algemene aanbevelingen van het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's

1.1 **is van mening** dat, overeenkomstig eerder geformuleerde standpunten over de terugkeer van illegale immigranten en over de lokale en regionale uitvoering van het Haags programma ⁽¹⁾, het immigratievraagstuk vanuit een globaal perspectief moet worden benaderd, waarbij beleidsmakers duidelijk voor ogen staat welke acties in eerste instantie nodig zijn en waarbij men zich hoedt voor halve maatregelen. Er dient aandacht te zijn voor wetgevende, uitvoerende en economische maatregelen, teneinde het fenomeen bij de wortel aan te pakken, van ontwikkelingssamenwerking met de landen van herkomst en de strijd tegen de mensensmokkel, tot aan de laatste fase van de noodzakelijke inspanningen ten behoeve van de integratie van alle in onze landen gevestigde immigranten en het bestrijden van de illegale economie, die een duidelijke aanzuigende werking heeft en uitbuiting in de hand werkt; stelt vast dat criminele groeperingen aanzetten tot illegale immigratie;

1.2 **benadrukt** dat, hoewel de immigratie sinds de jaren '80 is toegenomen en de EU een groot aantal immigranten opvangt uit ontwikkelingslanden (de schatting ligt momenteel rond de 40 miljoen), er nog altijd geen gemeenschappelijk Europees

immigratiebeleid bestaat. Dit heeft ertoe geleid dat lidstaten unilaterale beslissingen hebben genomen, waardoor het formuleren van een gemeenschappelijk standpunt bemoeilijkt wordt;

1.3 **wijst erop** dat de EU niet moet wachten tot de zaak uit de hand loopt alvorens zich te buigen over de regulering van migratiestromen. Er kunnen ook associatieakkoorden worden aangegaan zonder dat er sprake is van een noodsituatie;

1.4 **meent** dat in de met derde landen te sluiten associatieakkoorden zowel de politieke, sociale, economische als culturele aspecten aan bod dienen te komen, zoals wordt aanbevolen in het verslag van het Europees Parlement ⁽²⁾, zodat ontwikkeling en migratie elkaar daadwerkelijk gaan beïnvloeden;

1.5 **is ervan overtuigd** dat ontwikkelingssamenwerking één van de belangrijkste voorwaarden is om een ongecontroleerde migratiestroom te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan werkgelegenheidsprojecten, de opzet van een economisch en commercieel forum, het creëren van universiteitsnetwerken, het toekennen van microkredieten aan immigranten, maatregelen waardoor immigranten makkelijker kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun eigen land, de aanleg van infrastructuur — met name ten behoeve van drinkwatervoorziening (42 % van de bevolking in Afrika heeft geen toegang tot drinkwater),

⁽¹⁾ CdR 242/2002 fin.
CdR 223/2004 fin.

⁽²⁾ Verslag van het Europees Parlement over ontwikkeling en migratie (A6-0210/2006).

stroom (slechts 20 % heeft regelmatig toegang tot elektriciteitsnetwerken), gezondheidscentra en scholen. Bij dit alles dient de zorg voor *institution building* voorop te staan en dient er gewerkt te worden aan een aantal basisvoorwaarden, zoals een transparant beheer en democratisering van de structuren, die nodig zijn wil de hulp effect sorteren. Kortom, niet zozeer de kwantiteit alswel de kwaliteit van de ontwikkelingssamenwerking dient te worden verbeterd. Het is met name van belang om bij de besteding van de steun te zorgen voor een grote mate van transparantie, zodat de steun daadwerkelijk bijdraagt aan de ontwikkeling;

1.6 **wijst op** de belangrijke taak die lokale en regionale overheden hebben, omwille van hun ervaring op het gebied van contact met de landen van herkomst, en de maatregelen die ze doorvoeren ten behoeve van de integratie van immigranten, met name op het gebied van gezondheidszorg (dit betreft het grootste deel van de overheidsuitgaven), huisvesting, onderwijs en werkgelegenheid. In het kader van de samenwerking met de landen van herkomst hebben lokale en regionale overheden tal van overeenkomsten afgesloten en projecten opgezet. Eén van de vele voorbeelden zijn de door de gemeente Madrid in Marokko geopende opvangtehuizen voor teruggekeerde jongeren, in het kader van het AENEAS — programma;

1.7 **herinnert aan** de verklaring die tijdens de op 26 en 27 april 2006 gehouden 5e Conferentie van de parlementen van de hoofdstedelijke gebieden werd afgegeven, waarin wordt erkend dat de hoofdstedelijke gebieden vanwege hun welvaart en dynamische karakter als magneten werken op mensen uit derde landen die op zoek zijn naar nieuwe bronnen van inkomsten. In deze regio's zijn er derhalve maatregelen nodig ter voorkoming van een massale illegale toestroom via luchthavens, havens of over land, evenals een goed reguleringsbeleid om de integratie van deze mensen ook in andere regio's van onze landen in goede banen te leiden;

1.8 **wijst ook op** het standpunt van de hoofdstedelijke gebieden, die pleiten voor een gemeenschappelijk Europees immigratiebeleid waarbij alle problemen die komen kijken bij een volledige integratie van de immigranten in de samenleving op een integrale manier aan de orde komen. Alleen integratie zal immigranten ertoe aanzetten de waarden van democratisch samenleven en van respect voor mensenrechten die aan de basis liggen van de politieke systemen in de EU-landen, over te nemen. Het is derhalve van belang dat er onderwijs in de officiële taal of talen en in de cultuur van de gastmaatschappij wordt geboden aan de nieuwkomers en mogelijkheden om mee te tellen in de nieuwe maatschappij en mee zorg te dragen voor haar toekomst;

1.9 **is van mening** dat migratie een uitdaging is voor iedereen: de Europese, nationale, regionale en lokale overheden, de Europese burgers én de immigranten zelf, allen hebben ze een taak te vervullen. Alleen met ieders medewerking kunnen de problemen worden opgelost en kunnen alle partijen, inclusief de landen van herkomst, de vruchten plukken van de situatie;

1.10 **pleit** derhalve voor verbetering van de samenwerking:

a) tussen overheden

b) met de sociale actoren

c) met het bedrijfsleven (maatschappelijk verantwoord ondernemen)

d) met de immigrantenverenigingen;

1.11 **doet** de volgende **aanbevelingen**:

a) er is behoefte aan een betere samenwerking en coördinatie tussen de verantwoordelijken voor het immigratiebeleid en het kaderpersoneel voor ontwikkelingssamenwerking in elke lidstaat;

b) de inbreng van immigranten in het ontwikkelingsbeleid verdient ondersteuning; de netwerken van de immigranten die in de EU gevestigd zijn kunnen zo immers worden benut voor de ontwikkeling in hun moederland. Daarom is het noodzakelijk faciliteiten aan te bieden voor de overdrachten naar het land van herkomst door de administratiekosten te verlagen en de officiële overdrachtsystemen open te stellen;

1.12 **verzoekt** de Commissie en de lidstaten om er beleidsmatig voor te zorgen dat de overdrachten van de immigranten worden besteed aan productieve projecten in hun moederland en dat zij toegang krijgen tot microkredieten. Het zou een goede zaak zijn indien deze middelen werden gekoppeld aan de investeringen uit de ontwikkelingsfondsen. Bovendien zou verplicht moeten worden gesteld dat de kwijtgescholden schuld terechtkomt bij productieve investeringen die op hun beurt kunnen worden gekoppeld aan genoemde overdrachten, zodat de immigrant zijn spaargelden in projecten belegt die renderen;

1.13 **is voorstander** van de oprichting van een garantiefonds om de duurzaamheid van microprojecten te garanderen en het ontwikkelingseffect te optimaliseren en pleit daarnaast voor het opzetten van een economisch en handelsforum en van netwerken waaraan zowel beroepskrachten uit de EU als uit de ontwikkelingslanden deelnemen;

1.14 **verzoekt** de lidstaten om met de lokale en regionale overheden in overleg te gaan over het immigratiebeleid en de nationale integratie- en werkgelegenheidsplannen aangezien de vereiste maatregelen op lokaal en regionaal niveau ten uitvoer moeten worden gebracht;

1.15 **meent dat** er dringend een financieel instrument nodig is ten behoeve van de gebieden waar doorgaans grote aantallen immigranten aankomen en van de transitzones waar de migranten in grote getale worden opgevangen, zoals de Canarische eilanden, Ceuta, Lampedusa, Malta, Melilla en, in het algemeen, heel Zuid-Italië. Dit zijn allemaal streken waar de massale aankomst van migranten tot bijzonder ernstige problemen leidt, gezien het gebrek aan middelen om hen een humane behandeling te geven. Er zij nogmaals op gewezen dat het inkomensverschil tussen beide kanten van de zuidelijke buitengrens van de EU het hoogste ter wereld is;

1.16 Het CvdR dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan zich rekenschap te geven van dit uitzonderlijke fenomeen van massale illegale immigratie via de kusten van Europese eilanden, van de humanitaire ramp die zich hier afspeelt en van de gevolgen ervan voor de veiligheid en samenhang van het Europese grondgebied. De EU dient meer oog te krijgen voor haar zeegrenzen en dient te beseffen dat deze regio's een belangrijke rol kunnen spelen in de ontwikkeling van relaties met derde landen die wederzijds bevorderlijk zijn;

1.17 wat gezinshereniging betreft, **herhaalt** het wat het al in eerdere adviezen naar voren heeft gebracht over de lokale en regionale uitvoering van het Haags programma en over het Groenboek over een communautair terugkeerbeleid ten aanzien van personen die illegaal in de Europese Unie verblijven, nl. dat er maatregelen nodig zijn ter verbetering van de bestaande rechtszekerheid op het gebied van migratie, zoals ook het Europees Parlement in zijn verslag inzake ontwikkeling en migratie ⁽³⁾ aangeeft. Het gaat om de volgende maatregelen:

- a) toezicht op een correcte omzetting en daadwerkelijke toepassing van de bestaande richtlijnen;
- b) verduidelijking van de regels, met name op grond van welke criteria iemand als ingezetene wordt beschouwd;
- c) uiteenzetting van de voorwaarden waaronder immigranten aanspraak kunnen maken op gezinshereniging;

1.18 **onderstreept** nogmaals het standpunt dat werd geformuleerd in het advies over het „Groenboek over een communautair terugkeerbeleid ten aanzien van personen die illegaal in de Europese Unie verblijven” ⁽⁴⁾, nl. dat er maatregelen nodig zijn ter bevordering van de vrijwillige terugkeer, een vorm die de voorkeur moet verdienen boven de gedwongen terugkeer. Potentiële immigranten zouden moeten worden gestimuleerd om in hun eigen land te blijven. In het geval van gedwongen terugkeer dient er met name aandacht te zijn voor de groep kwetsbare personen. Samenwerking met het land van oorsprong blijft een allereerste vereiste;

1.19 **wijst erop** dat — overeenkomstig de internationale verdragen inzake het kind — het belang van het kind voorop moet staan en kinderen zoveel mogelijk binnen het gezin moeten opgroeien. Hulp moet worden geboden in de landen van herkomst, waar de kinderen moeten worden opgeleid om daar — dichtbij het gezin — werk te vinden. Het verdrag over de rechten van het kind verplicht de lidstaten namelijk om de strijd aan te binden tegen illegale overbrenging naar andere landen;

1.20 **hoopt** dat het Europees integratiefonds rekening houdt met de specifieke vereisten van de lokale en regionale overheden en **pleit** voor hun deelname aan de onderhandelingen over de nationale programma's en de programma's belast met de uitvoering ervan;

⁽³⁾ CdR 243/2002 fin; CdR 242/2002 fin; CdR 223/2004 fin; verslag van het Europees Parlement inzake ontwikkeling en migratie (A6-0210/2006).

⁽⁴⁾ CdR 242/2002 fin.

1.21 **wil** er verder bij de Commissie **op aandringen** om, overeenkomstig het verslag van het Europees Parlement inzake ontwikkeling en migratie, te zorgen voor financiële instrumenten ten behoeve van de integratie van immigranten in het politieke en maatschappelijke leven van het gastland middels taallessen en onderwijs in cultuur en burgerschap, zonder dat dit de immigranten zou verplichten hun eigen identiteit op te geven. Het Comité benadrukt bovendien dat tevens rekening moet worden gehouden met de specifieke problematiek die de integratie van immigranten en van hun nakomelingen (kinderen en kleinkinderen) met zich meebrengt;

1.22 **benadrukt** vooral het belang van onderwijs als de meest aangewezen manier om integratie te bevorderen, zeker gezien de alarmerend hoge mate van schooluitval onder migranten in vergelijking met de rest van de EU-burgers. Het Comité **wijst** erop dat de nodige maatregelen moeten worden genomen om de deelname van immigranten aan het onderwijsstelsel en het arbeidsproces veilig te stellen. Daarom stelt het voor:

- a) een specifiek financieel instrument in het leven te roepen om de concrete problemen van immigranten op onderwijsgebied op te lossen;
- b) maatregelen te treffen waardoor de erkenning en het homologeren van diploma's en, meer in het algemeen, van door immigranten in eigen land verworven beroepskwalificaties wordt vereenvoudigd. Dit verhoogt hun kansen op werk;
- c) opleidingsprogramma's aan te bieden die zijn afgestemd op de arbeidsmarkt, met name ten behoeve van immigranten die afkomstig zijn uit landen waar het ontbreekt aan goede beroepsopleidingen en scholing voor werknemers;

1.23 **deelt** de mening van de Commissie zoals die verwoord staat in haar handboek voor integratie, dat het van belang is:

- a) de immigranten geschikte taalcursussen aan te bieden, die in ieder geval op beginnersniveau verplicht moeten zijn;
- b) de immigranten daarnaast meer cursussen aan te bieden inzake cultuur en burgerschap en, meer in het algemeen, inzake maatschappelijke integratie en kennis van de burgerlijke waarden van het gastland. Deze laatste cursus zou in de moedertaal van de immigrant kunnen worden gegeven, met het oog op een beter begrip in de beginfase, als de migrant de landstaal nog niet machtig is. Op deze manier wordt voorkomen dat de taal een barrière vormt voor het integratieproces en voor het zich vertrouwd maken met de taal en cultuur van het gastland;

- c) verschillende modaliteiten te bieden, zoals e-leren, afstands-onderwijs, flexibele uren, parttime-cursussen, enz., teneinde de cursussen zo toegankelijk mogelijk te maken en zoveel mogelijk mensen te bereiken. Ook is het van belang dat er mensen worden opgeleid die als aanspreekpunt voor de immigranten kunnen fungeren wanneer ze kampen met problemen;
- d) immigranten te steunen bij hun inspanningen om hun kinderen hun moedertaal bij te brengen, zodat een gebrekkige taalbeheersing later voor immigranten geen obstakel vormt om terug te keren naar hun herkomstland.

2. Mededeling over legale migratie (COM(2005) 669 final)

Het Comité van de Regio's

2.1 **wijst erop** dat niet mag worden vergeten worden dat juist de mensen die emigreren vanwege hun bijzondere capaciteiten, ook degenen zijn die de grootste bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van hun moederland;

2.2 **benadrukt** dat *braindrain* weliswaar kansen biedt voor de economie in de EU, maar dat deze mensen ook de kans moet worden geboden om niet alleen terug te keren naar hun landen van oorsprong om daar de ontwikkeling te stimuleren, maar ook om hun opleiding nadien hier weer voort te zetten of af te maken, zodat het gastland en het moederland afwisselend hun voordeel kunnen doen met de opgedane ervaringen en verrijkingen. Een en ander werd door het Comité reeds uiteengezet in zijn advies over het „Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk”⁽³⁾;

2.3 **is van oordeel** dat circulaire migratie een belangrijke basis vormt voor versterking van de positieve bijdrage van migratie aan ontwikkeling;

2.4 **staat achter** de doelstelling van de Commissie om een gemeenschappelijk juridisch kader te bieden aan alle uit derde landen afkomstige burgers aan wie een wettelijk arbeidscontract is geboden en die zijn toegelaten in een lidstaat. Er moet met name aandacht zijn voor de erkenning en homologering van diploma's en andere kwalificaties teneinde te voorkomen dat er situaties ontstaan waarin de migranten ver onder hun niveau moeten gaan werken;

2.5 **benadrukt** dat de toegang tot de arbeidsmarkt dient te worden verbeterd zodat de migranten kunnen deelnemen aan het arbeidsproces, en wijst op de bestaande tegenstelling tussen de simplistische aanpak die enkel gericht is op de noodzaak om meer migranten binnen te halen en de arbeidskrachten eenvoudigweg te legaliseren, en de uitdagingen waar de lokale en regionale overheden zich voor gesteld zien bij de bestrijding van uitsluiting, marginalisering, vreemdelingenhaat en het doorvoeren van maatregelen voor de integratie van vrouwen, wier band met hun kinderen fundamenteel is voor de integratie van het hele gezin;

2.6 **is van mening** dat gezinshereniging een belangrijke factor voor legale migratie moet zijn, aangezien dit één van de hoekstenen is voor de maatschappelijke integratie van migranten en de strategie anders onvolledig zou zijn. Gezinshereniging als een katalysator voor integratie dient bevorderd te worden, maar dient dan wel beperkt te blijven tot de ouders, kinderen en grootouders;

2.7 **wijst erop** dat lokale en regionale overheden aandacht vragen voor de genderdimensie, aangezien vrouwen niet alleen worden gediscrimineerd vanwege hun vrouwzijn maar ook vanwege hun etnische afkomst. In dat verband dringt het Comité er bij de Commissie en de lidstaten op aan de dialoog met de moederlanden te intensiveren teneinde vrouwenrechten en gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen;

2.8 **deelt** de overwegingen van de Commissie inzake tijdelijke werknemers en is voorstander van het opstellen van soepeler normen op het gebied van de mobiliteit van tijdelijke arbeidskrachten. Om te vermijden dat tijdelijk werk het pad effent voor illegale immigratie, zou dit soort werk onderdeel kunnen zijn van samenwerkingsprojecten met het moederland, zodat deze arbeidskrachten ook aangemoedigd worden om naar hun land terug te gaan als het contract afloopt en daar binnen hetzelfde projectverband verder kunnen werken. Bovendien zouden er binnen een dergelijk verband niet alleen arbeidskrachten uit landen in de buurt, maar ook uit verderaf gelegen landen, zoals uit Latijns Amerika, kunnen worden aangetrokken nu de reiskosten aanmerkelijk aan het dalen zijn;

2.9 **acht** het net als de Commissie **van groot belang** dat de vergaring van informatie verbeterd wordt met het oog op een efficiënt immigratiebeleid. Uitgangspunt voor de toelating van immigranten moeten hoe dan ook de vereisten van de arbeidsmarkt zijn. Het kan niet zo zijn dat 90 % van de immigranten eerst illegaal is om dan pas gelegaliseerd te worden;

2.10 **is ingenomen met** het voornemen van de Commissie om de rol van het Europees informatieportaal voor beroepsmobiliteit te versterken, dat via internet de informatie levert van het EURES — netwerk (de Europese werkgelegenheidsdienst). Dit netwerk heeft ten doel werknemers en werkgevers informatie te verstrekken, bij te staan en te bemiddelen bij het opvullen van vacatures, om kandidaten voor te lichten en te begeleiden, zowel wat de kansen op de arbeidsmarkt betreft als wat de leef- en werkomstandigheden in de landen van de Europese Economische Ruimte betreft. Op deze manier worden ook werkgevers die arbeidskrachten uit andere landen willen aantrekken geholpen. Het Comité zou de Commissie kunnen wijzen op de websites die zijn opgezet door lokale en regionale overheden en die interessante bronnen van informatie kunnen zijn voor alle betrokken actoren⁽⁶⁾;

⁽³⁾ CdR 2/2003 fin.

⁽⁶⁾ COM(2005) 669, par. 3.1.

2.11 **steunt** de idee van de Commissie dat Europa aantrekkelijk moet worden gemaakt voor gekwalificeerde werknemers, voor de best presterende studenten en voor onderzoekers. Bovendien moet de mogelijkheid voor studenten bestaan om studie en werk te combineren (nu een probleem in bepaalde lidstaten), aangezien dit ook een goede instap in het arbeidsproces kan betekenen. Het Comité pleit voor de opzet van specifieke mobiliteitsprogramma's voor buitenlandse studenten, naar voorbeeld van het Erasmus- of Leonardo da Vinci-programma, de succesvolle uitwisselingsprogramma's binnen de EU. Hierdoor zou *braindrain* kunnen worden tegengegaan en zou een goede opleiding kunnen worden geboden aan dit menselijk kapitaal dat van onschatbare waarde is voor de landen van herkomst;

2.12 **stemt ermee in** dat bekeken wordt of in bepaalde gevallen de verblijfs- en arbeidsvergunning tegelijkertijd kunnen worden afgegeven, teneinde rompslomp te voorkomen en meer controle te kunnen uitoefenen. Ook pleit het Comité voor wederzijdse erkenning van de verblijfs- en arbeidsvergunningen in de gehele Unie;

2.13 **deelt de mening** van de Commissie dat immigratie geen oplossing kan zijn voor de vergrijzing in Europa. Het is slechts een instrument dat verlichting kan brengen, maar niet het demografisch deficit in Europa kan wegwerken;

2.14 **is verheugd** over het feit dat de Commissie in haar mededeling zoveel belang hecht aan samenwerking met de moederlanden van de migranten en pleit voor de versterking van de al bestaande financiële instrumenten en het creëren van nieuwe instrumenten;

2.15 **merkt op** dat de lokale en regionale overheden in hun dagelijks bestuur direct geconfronteerd worden met het immigratievraagstuk. Daarom benadrukt het Comité dat hun inbreng bij de door de Europese Commissie voor het jaar 2007 geplande activiteiten en debatten voor de uitwisseling van ervaringen een toegevoegde waarde kan hebben, met name op het vlak van bewustwording, voorlichting en training ⁽⁷⁾;

2.16 **laat** de Commissie **weten** graag te willen meewerken aan de door haar aangekondigde impactanalyses, alvorens met nieuwe concrete voorstellen inzake legale immigratie te komen, evenals aan de systematische raadpleging van de lokale en regionale overheden ⁽⁸⁾.

3. Mededeling van de Commissie inzake de beleidsprioriteiten bij de bestrijding van illegale immigratie van onderdanen van derde landen, en (COM(2006) 402 final)

Het Comité van de Regio's

3.1 **schaart zich achter** de idee dat samenwerking met derde landen noodzakelijk is om illegale immigratie te voorkomen en steunt derhalve het besluit van de Europese Raad van 15 en 16 december 2005 om 3 % van het instrument voor het Europese nabuurschapsbeleid in te zetten om hulp die direct met immigratie verbonden is, te verhogen;

3.2 **acht het noodzakelijk** meer associatieakkoorden te sluiten met de moederlanden van de immigranten, waardoor kan worden ingespeeld op situaties die mogelijk tot humanitaire nood en een verhoogde migratiedruk kunnen leiden. De samenwerking dient zowel op de bestrijding van illegale immigratie en de terugkeer en repatriëring van illegale migranten gericht te zijn, als op ontwikkelingshulp en het scheppen van banen voor de bevolking in die landen;

3.3 **ziet het** als een fundamentele taak om beter gebruik te maken van de beschikbare informatiebronnen in de moederlanden teneinde een duidelijker beeld te krijgen van de omvang van de migratie, van de bestaande regels en van de mogelijkheden om deze migratie beter te reguleren;

3.4 **stemt in** met het voornemen van de Commissie om een mechanisme voor snelle bijstand te ontwikkelen ten behoeve van een lidstaat die aan zijn buitengrenzen te maken krijgt met een plotselinge grote toestroom van immigranten. Het Comité dringt er bij de Raad op aan, de Commissie voldoende middelen ter beschikking te stellen om dit mechanisme naar behoren te kunnen ontwikkelen;

3.5 **wil** het voorstel van de Commissie om zo snel mogelijk een einde te maken aan de mensenhandel en om de daarbij betrokken maffia en hun praktijken op te rollen, kracht bijzetten en dringt erop aan dat dit tot EU-prioriteit wordt verklaard en de daarvoor benodigde middelen worden vrijgemaakt. Er dient ingezien te worden wat de omvang is van het humanitaire drama dat zich hier afspeelt: volgens statistieken van verschillende internationale organisaties komt één op de drie immigranten om tijdens de tocht naar het land van bestemming;

3.6 **wil** er in dit verband op wijzen dat voorkomen moet worden dat de ontvangende Europese lidstaten het proces van terugsturen van immigranten overlaten aan naburige landen die de mensenrechten niet voldoende respecteren, teneinde mensenrechtenschendingen zoveel mogelijk te voorkomen;

3.7 **benadrukt** dat de Europese strategie inzake werkgelegenheid en de algemene richtlijnen het creëren van legale werkgelegenheid moeten stimuleren middels maatregelen als het terugdringen van de arbeidskosten en van de belastingdruk op laagbetaalde of laaggeschoolde arbeiders, waardoor de aantrekkingskracht van zwart werk afneemt en dus minder clandestiene arbeiders in dienst worden genomen. Dergelijke maatregelen ter flexibilisering van de arbeidsmarkt moeten leiden tot meer legale arbeidscontracten voor immigranten;

3.8 **staat achter** de intensivering van bewustwordingscampagnes rond de positieve effecten van legale immigratie en de gevaren van illegale migratie, evenals achter het initiatief van de Commissie om in 2007 een onderzoek te laten uitvoeren naar de huidige praktijken en effecten van de regularisering in de lidstaten. Dit onderzoek moet als basis voor toekomstige discussies dienen en voor het uitwerken van een gemeenschappelijk juridisch kader ten behoeve van een regulariseringsproces op Europese schaal.

⁽⁷⁾ COM(2005) 669, par. 3.1.

⁽⁸⁾ COM(2005) 669, Bijlage I.

3.9 **acht het raadzaam** dat de inspanningen van de diplomatieke en inlichtingendiensten van de lidstaten om, in samenwerking met de bevoegde lokale overheden, de misdadige organisaties op te sporen die zich bezighouden met het smokkelen van migranten en om die organisaties te bestrijden, in EU-verband worden gecoördineerd.

4. Groenboek over de toekomst van het Europees migratienetwerk (COM(2005) 606 final)

Het Comité van de Regio's

4.1 **gaat akkoord** met het voorstel om een Europees migratienetwerk (EMN) op te zetten, dat de Commissie, de lidstaten en het publiek in het algemeen objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie zal bieden op het vlak van asiel en migratie en stemt in met de openbaarheid van deze informatie, behalve wanneer het gaat om gegevens met een vertrouwelijk karakter en altijd conform de vereisten inzake de bescherming van persoonsgegevens;

4.2 **acht het een goede zaak** dat het eigenlijke werk van documentatie, analyse en onderzoek, het uitbrengen van adviezen en aanbevelingen en het bekendheid geven aan het netwerk, binnen één enkele structuur blijft, aangezien dit schaalvoordelen oplevert en de coördinatie ten goede komt;

4.3 **wil** bovendien nog een extra taak voorstellen: het EMN zou zich ook moeten buigen over de vraag in hoeverre de communautaire wetgeving terzake in de lidstaten is omgezet;

4.4 **sluit zich aan** bij het voorstel van het Europees Parlement ⁽⁹⁾ om bij elk van de voor het verzamelen van informatie bevoegde instanties een verbindingspersoon aan te stellen die kan toezien op een nauwe samenwerking tussen de betrokken partijen en deze instanties, en om gebruik te maken van een website die uitsluitend toegankelijk is voor betrokkenen en deskundigen. Ook dient er een verbindingspersoon te worden aangesteld tussen de nationale en internationale instanties die zich met deze zaken bezighouden. Zij dienen naar vormen van samenwerking te zoeken om mogelijke problemen op te lossen;

4.5 **geeft de voorkeur** aan optie 1 voor wat de structuur van het netwerk betreft, namelijk een „netwerk dat verbonden is met de Commissie”, omdat dit de coördinatie en de betrekkingen met andere Europese instellingen ten goede komt. Wat de werking van de nationale contactpunten betreft, is het aan de nationale vertegenwoordigers om gegevens te verzamelen en onderzoek te doen. De taak van de nationale contactpunten zou eruit bestaan gegevens te verzamelen en, voor zover mogelijk, te analyseren en aan het netwerk en de nationale actoren door te geven overeenkomstig de nationale bepalingen m.b.t. de taak en de werking van het nationale contactpunt. Het netwerk zou onafhankelijk van de regering in elke lidstaat moeten kunnen opereren en in zijn structuur zouden ook de lokale en regionale overheden vertegenwoordigd moeten zijn. Cruciaal is hoe dan ook dat de informatie vlot wordt doorgegeven.

4.6 **acht het essentieel** dat via dit netwerk:

- met name gegevens in verband met de arbeidsmarkt worden aangeleverd;
- de statistieken betrouwbaarder worden dankzij een betere coördinatie via het Europees Migratienetwerk;
- de statistische rekenmethodes op elkaar afgestemd worden, zodat vergelijking en coördinatie mogelijk is.

5. Tweede jaarverslag over migratie en integratie

5.1 **acht het noodzakelijk** dat er jaarlijks rapporten over migratie en ontwikkeling worden uitgebracht, met cijfers aan de hand waarvan de immigratie kan worden gereguleerd en een realistisch migratiebeleid op poten kan worden gezet. Overheidsbeleid kan niet op los zand worden gebouwd, en zeker niet op dit terrein;

5.2 **breekt een lans** voor de uitwisseling van informatie via de bestaande netwerken en het toekomstige Europese migratienetwerk, tussen alle lidstaten onderling en tussen de lidstaten en de lokale en regionale overheden. Alle betrokken partijen dienen over zoveel mogelijk informatie te kunnen beschikken;

5.3 **wil er nogmaals op wijzen** dat elk idee dat men wil doorvoeren, moet worden vertaald in concrete programma's en dat nieuwe programma's of regels achteraf altijd moeten worden getoetst om na te gaan of deze nuttig zijn gebleken en goed worden uitgevoerd. Het is dus ingenomen met het initiatief van de Commissie om een jaarlijks rapport op te stellen over migratie en integratie;

5.4 **staat achter** het voorstel van de Commissie om jaarlijks een integratieforum te organiseren waaraan wordt deelgenomen door deskundigen, immigranten, beleidsmakers op nationaal, regionaal en lokaal niveau, en alle betrokken partijen in het algemeen. Hier kunnen goede praktijken worden uitgewisseld en concrete oplossingen worden voorgesteld. De uitwisseling van goede praktijken is fundamenteel voor het Comité — en de decentrale overheden kunnen op dit vlak een concrete bijdrage leveren — aangezien er zo vooruitgang kan worden geboekt en het bestaande beleid aan de praktijk kan worden getoetst. In ieder geval dienen er mensen en middelen te worden vrijgemaakt voor de inzameling van uitgebreide en nauwkeurige gegevens over het migratievraagstuk, aan de hand waarvan het beleid kan worden uitgewerkt. Tijdens het forum dient er aandacht te zijn voor de jaarrapporten. Het is zaak dat altijd alle betrokken actoren worden geraadpleegd.

6. Conclusies

Het Comité van de Regio's

6.1 **pleit voor** de vaststelling van een gemeenschappelijk Europees migratiebeleid waarmee de samenwerking en de coördinatie tussen de lidstaten en derde landen kunnen worden verbeterd;

⁽⁹⁾ Voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende de instelling van een procedure voor wederzijdse informatie over de maatregelen van de lidstaten op het gebied van asiel en immigratie (COM(2005)0480 — C6-0335/2005 — 2005/0204(CNS)).

6.2 **acht het** van cruciaal belang dat de hoeveelheid en de kwaliteit van de beschikbare informatie worden vergroot en dat de behoefte van de arbeidsmarkt aan een efficiënte ontwikkeling van een Europees immigratiebeleid en aan beheersing van de migratiestromen in kaart wordt gebracht;

6.3 **vindt dat** immigranten een stem moeten krijgen in het ontwikkelingsbeleid teneinde gebruik te maken van de bijdrage die de migrantengemeenschappen in de EU kunnen leveren aan de ontwikkeling van hun moederland. Het Comité pleit voorts voor het zoeken naar andere mogelijkheden om de legale immigratie in goede banen te leiden en de huidige belemmeringen voor het in dienst nemen van immigranten in het moederland uit de weg te ruimen;

6.4 **adviseert** alle benodigde maatregelen te nemen om een einde te maken aan de mensenhandel en om de daarbij betrokken maffia op te rollen, en dringt erop aan dat dit tot EU-prioriteit wordt verklaard en de daarvoor benodigde middelen worden vrijgemaakt. Het is van groot belang dat illegale immigratie wordt tegengegaan en dat de informele economie die hierdoor in de hand wordt gewerkt, wordt bestreden;

6.5 **wijst er andermaal op** dat de lokale en regionale overheden in hun dagelijks bestuur direct geconfronteerd worden met het immigratievraagstuk. Het Comité doet dan ook de aanbeveling om een mechanisme in te stellen waarmee de impact van adviezen over immigratie kan worden beoordeeld en waarmee kan worden gewaarborgd dat deze overheden — via de voorzitter van de commissie Constitutionele aangelegenheden of via de rapporteurs, al naargelang het geval — worden betrokken bij de diverse initiatieven die de Commissie op dit terrein ontplooit. Met een dergelijk mechanisme zouden de

subnationale overheden actief kunnen deelnemen aan de verschillende fasen van het wetgevingsproces:

- a) de prelegislatieve fase (raadpleging als belanghebbende partij, effectbeoordeling);
- b) de fase waarin het beleid wordt geëvalueerd (jaarverslagen over migratie en integratie, jaarlijks integratieforum).

6.6 **zou** dan ook **graag zien** dat het wordt vertegenwoordigd in de formele en informele werkgroepen van de Commissie die belast zijn met migratiebeleid. Het CvDR is van mening dat de Commissie op deze wijze profijt zou kunnen trekken uit de ervaringen die de lokale en regionale overheden hebben opgedaan op immigratiegebied;

6.7 **pleit ervoor** om in de structuur van het EMN ook de lokale en regionale overheden op te nemen;

6.8 **verzoekt** een bijdrage te mogen leveren aan de website over immigratie die de Commissie wil opzetten, waarbij het de Commissie attendeert op de websites die zijn opgezet door lokale en regionale overheden en die interessante bronnen van informatie kunnen zijn voor alle betrokken actoren;

6.9 **pleit voor** de versterking van de bestaande juridische en financiële instrumenten en voor het creëren van een nieuwe instrument dat gericht is op de integratie — door middel van onderwijs — van pas aangekomen immigranten en hun nakomelingen (kinderen en kleinkinderen);

6.10 Tot slot **stelt** het CvDR **voor** een eerste topconferentie te organiseren over „De rol van de Europese regio's bij het beheer van migratiestromen”, teneinde standpunten en ervaringen op dit terrein uit te wisselen tussen regio's onderling.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Huisvesting en regionaal beleid”

(2007/C 146/02)

- Huisvesting is niet alleen een zaak van stenen en cement maar heeft ook te maken met de buurten en gemeenschappen waarin mensen leven. Bij het aanpakken van de huisvestingsproblematiek moet ernaar worden gestreefd dat mensen kunnen (samen)leven in veiligere, schonere en groenere buurten in steden en regio's. Een ander facet van de huisvestingsproblematiek houdt verband met toegang tot werkgelegenheid, vervoer, diensten en de totstandbrenging van een kwaliteitsvolle omgeving. Hoewel huisvesting geen specifieke bevoegdheid van de Europese Unie is, zijn toch tal van beleidslijnen rechtstreeks of onrechtstreeks van invloed op huisvestingskwesties. Dit geldt met name voor het beleid m.b.t. stedelijk milieu, energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen, geluidshinder en gezondheid, alsook voltooiing van de interne markt voor diensten en mededinging.
- Nieuwe lidstaten kunnen tot 3 % van de EFRO-toewijzing aan de betrokken operationele programma's, hetzij 2 % van de totale EFRO-toewijzing voor huisvesting gebruiken en het advies bevat praktisch advies en goede praktijkvoorbeelden uit de hele EU die dergelijke uitgaven ondersteunen. Zo worden ideeën aangereikt ter verbetering van de concrete relatie tussen landschap en gebouwen, woningen, werkgelegenheid en lokale diensten, m.b.t. energie-efficiëntie en duurzame ontwikkeling, en ter voorkoming van gettovorming in woonwijken.
- Alle lidstaten moeten aandacht schenken aan de rol van opleiding bij de totstandbrenging van duurzame gemeenschappen. Opleiding van plaatselijke bewoners in de vaardigheden die nodig zijn om hun woongebieden te verbeteren, groene ruimte te ontwikkelen en de energie-efficiëntie te verhogen kan een oplossing bieden voor in verval geraakte buurten en een nieuwe bron van werkgelegenheid creëren.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

GEZIEN de brief van 28 september 2006 waarin het Europees Parlement, overeenkomstig artikel 265 (4) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Comité van de Regio's verzoekt een advies op te stellen over „Huisvesting en regionaal beleid”;

GEZIEN het besluit van zijn voorzitter d.d. 20 november 2006 om de commissie Territoriale samenhang met het opstellen van een advies over dit onderwerp te belasten;

GEZIEN het ontwerpverslag van het Europees Parlement over „Huisvestingsbeleid en regionaal beleid” (2006/2108(INI)) (rapporteur: Andria (IT/ALDE));

GEZIEN zijn advies over „De steden en het cohesiebeleid: de bijdrage van steden en agglomeraties aan groei en werkgelegenheid in de regio's” (CdR 38/2006 fin);

GEZIEN de conclusies van de op 6 en 7 december 2005 te Bristol gehouden informele ministerbijeenkomst over duurzame gemeenschappen;

GEZIEN de mededeling van de Europese Commissie over „Cohesiebeleid en steden: bijdrage van steden en agglomeraties aan groei en werkgelegenheid in de regio's”;

GEZIEN het „Voorstel voor een Europees Handvest voor huisvesting” van de URBAN-werkgroep van het Europees Parlement;

GEZIEN zijn op 11 december 2006 door zijn commissie Territoriale samenhang goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 345/2006 rev.1) (rapporteur: mevrouw **Clucas** (UK/ALDE, lid van de gemeenteraad van Liverpool));

Overwegende dat:

1. De regeringsleiders hebben in december 2005 een compromis bereikt waarbij is overeengekomen dat de uitgaven voor huisvesting alleen in de nieuwe lidstaten voor steun van de structuurfondsen in aanmerking kunnen komen; bovendien kan dit krachtens de EFRO-verordening (art. 7.2) slechts voor een beperkt deel van de uitgaven gebeuren, nl. 3 % van de EFRO-toewijzing aan de betrokken operationele programma's, hetzij 2 % van de totale EFRO-toewijzing. De uitgaven mogen voorts alleen betrekking hebben op meergezins- en sociale woningen, en moeten geprogrammeerd zijn in het kader van programma's voor stadsontwikkeling. Nieuwe instrumenten die onder de structuurfondsen zijn gecreëerd via samenwerking tussen de Commissie en de EIB, zoals JESSICA, zullen financiering van projecten in een ruimer kader voor stadsontwikkeling mogelijk maken.
2. Huisvesting is geen specifieke bevoegdheid van de Europese Unie maar tal van beleidslijnen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks van invloed op huisvestingskwesties. Dit geldt met name voor het beleid m.b.t. stedelijk milieu, energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen, geluidshinder en gezondheid, alsook voltooiing van de interne markt voor diensten en mededinging.
3. Lokale en regionale overheden zijn in de Europese Unie in het algemeen bevoegd voor huisvestingsaanlegenheden op hun grondgebied, en stedelijk milieu stelt hen op dit gebied voor de grootste uitdaging.
4. Toegang tot behoorlijke huisvesting is een cruciale voorwaarde voor het behoud van de sociale en territoriale samenhang in de Europese Unie. Er is dan ook een duidelijk verband tussen huisvesting en de Lissabonagenda. Degelijke woningen zijn onontbeerlijk om het concurrentievermogen van de regio's op peil te houden. Zonder voldoende kwaliteitsvolle woningen kunnen regio's niet de nodige arbeidskrachten aantrekken en behouden, wat onvermijdelijk tot economische achteruitgang moet leiden.

heeft tijdens zijn op 13 en 14 februari 2007 gehouden 68e zitting (vergadering van 13 februari) onderstaand advies goedgekeurd.

Standpunten van het Comité van de Regio's:

1. Huisvesting is een van de sleutelfactoren in de bestrijding van sociale uitsluiting en werkloosheid; goede huisvesting maakt onze regio's, steden, gemeenten en landelijke gebieden betere plekken om te leven en te werken, bevordert harmonisch samenleven binnen en tussen gemeenschappen en draagt bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen op het gebied van duurzame ontwikkeling.

2. In tal van regio's en steden in de Europese Unie is thans een vernieuwingsproces aan de gang of aan de orde, met name in gebieden die gekenmerkt worden door slechte huisvesting en falen van de huisvestingsmarkt, gecombineerd met een achteruitgang van de economie en een verslechtering van het netwerk en de voorziening van sociale infrastructuur (onderwijs, gezondheidszorg en sociale betrekkingen) in de betrokken buurten.

3. Huisvesting is niet alleen een zaak van stenen en cement maar heeft ook te maken met de buurten en gemeenschappen waarin mensen leven. Bij het aanpakken van de huisvestingsproblematiek moet ernaar worden gestreefd dat mensen kunnen (samen)leven in veiligere, schonere en groenere buurten in steden en regio's. Een ander facet van de huisvestingsproblematiek houdt verband met toegang tot werkgelegenheid, vervoer, diensten en de totstandbrenging van een kwaliteitsvolle omgeving. Dit is de agenda voor „duurzame gemeenschappen”. Twee dimensies van deze agenda verdienen bijzondere aandacht: de territoriale en de sociale dimensie.

1. Territoriale dimensie van huisvesting

1.1 Ten gevolge van decennia van verwaarlozing hebben vele oude, maar vooral de nieuwe EU-lidstaten te kampen met een aanslepend probleem van onaangepaste huisvesting en uitgesloten gemeenschappen. Gebrek aan investeringen in huisvesting heeft in die gevallen geleid tot gettovorming van armere, uitgesloten gemeenschappen, met onverschilligheid en soms ook sociale onrust en geweld tot gevolg, zoals recentelijk in sommige lidstaten nog is gebleken.

1.2 Stadsplanning moet de grondslag vormen van toekomstige strategieën; huisvestingsstrategieën moeten daarbij worden afgestemd op strategieën inzake landinrichting van regio's. De oude lidstaten laten op dit gebied zowel successen als mislukkingen zien, bv. bij het zoeken naar oplossingen voor uitdijende voorsteden en verkeerscongestie, en het streven naar aantrekkelijkere en meer leefbare steden, door op lokaal of buurniveau een gevoel van identificatie op te wekken en te bevorderen. Nieuwe lidstaten moeten uit deze ervaringen lering trekken om soortgelijke fouten te vermijden.

1.3 Acties ter vernieuwing van buurten zullen verschillen naar gelang van de lokale omstandigheden maar moeten getuigen van een geïntegreerde aanpak. Zij moeten maatregelen omvatten ter verbetering van onderwijs, gezondheidszorg en andere openbare diensten, alsook ter bevordering van opleiding, werkgelegenheid en economische kansen. Daarbij moet een proactief buurtbeheer worden gehanteerd, waarbij anti-sociaal

gedrag wordt aangepakt, de kwaliteit en planning van de omgeving worden verbeterd en goede openbare vervoersdiensten worden verzekerd. [Zie bijlage, voorbeeld 4]

1.4 Prioriteit moet gaan naar hergebruik van thans verwaarloosde gebieden en terugwinning van vervallen industrieterreinen, zodat steden compact blijven qua omvang, niet verder uitdijen en aantasting van plattelandsgemeenschappen wordt voorkomen. Dit is vaak een dure aangelegenheid op korte termijn maar levert op lange termijn voordelen op qua samenhang, hergebruik van middelen en werkgelegenheid. Steunverlening en stimulansen voor infrastructuur op lokaal en regionaal niveau zijn goede middelen om deze aanpak te bevorderen en te verkiezen boven het optrekken van nieuwe gebouwen op nog onbebouwde gronden.

1.5 Ook dient prioriteit te worden verleend aan het restaureren, onderhouden en opknappen van woningen; daartoe moet worden voorzien in steunmaatregelen voor vernieuwing en wederopbouw. Jongeren moeten ertoe worden aangezet zich te vestigen in historische stadscentra en plattelandsgemeenschappen aan de kust of in het binnenland, waaruit de bevolking wegtrekt of waar de vergrijzing toeslaat.

1.6 Door het opzetten van publiek-private partnerschappen (PPPs) om verwaarloosde gebieden te hergebruiken en in verval geraakte wooncomplexen te renoveren, gaan gebouwen er niet alleen anders uitzien maar worden de betrokken buurten ook aantrekkelijkere plekken om te leven en te werken.

1.7 Compacte buurten, met goed ontworpen woningen van verschillende grootte en met een sociale menging van bewoners, worden gekenmerkt door een grote dynamiek en een dichte bevolking, hetgeen geïntegreerde diensten, winkels en vervoer mogelijk maakt en het economisch voortbestaan van de buurt verzekert. Bij het voorzien in huisvesting moet ook worden gedacht aan openbare dienstverlening en moet ervoor worden gezorgd dat een optimaal bevolkingsaantal wordt aangehouden om de basisdiensten te kunnen blijven verzekeren. Bij renovatie van huisvesting in steden kan het moeilijk zijn de bevolkingsaantallen op peil te houden, wat dan weer een negatief effect heeft op de dienstverlening. Lidstaten moeten zich ervan bewust zijn dat het van belang is de continuïteit van de dienstverlening te verzekeren in perioden dat gemeenschappen wezenlijke veranderingen ondergaan.

1.8 Om inzicht te krijgen in de concrete relatie tussen land-schap en gebouwen, woningen, werkgelegenheid en lokale diensten is een alomvattende benadering van de planning nodig. Projecten moeten goed zijn afgestemd op elkaar, en op hun omgeving. Bij het renoveren van huisvesting en het creëren van nieuwe woongelegenheden dienen regionale en lokale overheden rekening te houden met de behoeften en verwachtingen van de lokale gemeenschappen, met de ruimere impact op de samenhang en met aspecten als planning van de woningen, omdat dit kan bijdragen tot bestrijding van criminaliteit en goede buurten kan helpen creëren.

1.9 Waardering voor de geschiedenis en het erfgoed van een bepaalde buurt kan een belangrijke rol spelen bij het aantrekken van investeerders en bewoners. Gebruik maken van een rijk industrieel of stedelijk verleden i.p.v. het te verhullen, kan een stimulans zijn voor herstel en verandering; daarbij kunnen aantrekkelijke woonplekken worden gecreëerd met een duidelijke identiteit, waarop de gemeenschap trots kan zijn. Om te kunnen beslissen wat moet worden behouden, opgeknapt of afgebroken, moeten daarom eerst alle concrete, milieugerelateerde, sociale en economische factoren onder de loep worden genomen.

1.10 Sociale ondernemingen, met inbegrip van huisvestingsverenigingen, spelen in sommige lidstaten een belangrijke rol bij de vernieuwing van huisvesting. Zij kunnen zorgen voor stabiliteit, kwesties als integratie en toegankelijkheid van voorsteden aanpakken, en gemeenschappen in crisis ondersteuning bieden. Huisvestingsverenigingen beschikken als verstrekkers van sociale huisvesting over de nodige flexibiliteit en staan in rechtstreeks contact met de gemeenschappen zodat zij in geval van problemen oplossingen kunnen aanreiken die aan de behoeften van de bewoners voldoen. Zij scheppen tevens werkgelegenheid en kunnen openbare en particuliere steun voor projecten aantrekken. [Zie bijlage, voorbeelden 1 & 2]

1.11 Daar de klimaatveranderingen voor regeringen een steeds groter probleem worden, is het bij het creëren van toekomstige huisvesting van belang aandacht te schenken aan energie-efficiënt ontwerpen van woningen, die op betaalbare wijze kunnen worden verwarmd en aldus het probleem van brandstofschaarste tegengegaan. Het is evenwel van even groot belang iets te doen aan de slechte isolatie van oudere gebouwen; ook dit kan zorgen voor werkgelegenheid en energiebesparing. Een van de factoren die verantwoordelijk zijn voor het feit dat sommige gebieden weinig aantrekkelijk zijn, is de slechte kwaliteit van de bebouwde omgeving, waarvan woningen slechts een onderdeel vormen. Bij het plannen van wooninfrastructuur dient van meet af aan rekening te worden gehouden met duurzame oplossingen voor het milieu. Zo is het installeren van geothermische waterverwarmingssystemen niet alleen energie-efficiënt maar drukt het ook de verwarmingskosten. Om de doelstellingen van het Kyoto-Protocol te halen moet energieverstopping absoluut worden tegengegaan. Hieraan moet ook worden gedacht bij stadsvernieuwing en het treffen van huisvestingsmaatregelen, met name in het kader van de EU-Richtlijn over de energie-efficiëntie van gebouwen.

1.12 Bij het ontwerpen van woningen in buurten dient te worden nagegaan hoe de ruimte tussen de huizen kan worden gebruikt en hoe openbare plaatsen van invloed kunnen zijn op de interactie tussen mensen. Zo dienen straten te worden ontworpen voor mensen en niet alleen voor auto's. Een voorbeeld van ruimtelijke interactie zijn de „woonwijken”, waar auto's ondergeschikt zijn aan de behoeften van voetgangers en bewoners. Via intermediaire arbeidsmarktprogramma's en tuinbouwopleidingen kan de perceptie van dergelijke gebieden worden veranderd, kunnen de lokale bewoners een duidelijker gevoel van welzijn krijgen en kan onderbenutte grond worden omgezet in productievere groene ruimte.

1.13 Buurtplanning kan mensen reeds aanmoedigen er een duurzame en gezonde levensstijl op na te houden en aandacht te schenken aan diensten en voorzieningen die op loopafstand van hun huis liggen, recyclagecentra, parken en speeltuinen, alsmede gemakkelijk bereikbaar openbaar vervoer.

1.14 In dit verband is het van cruciaal belang met de burgers te communiceren en hen vanaf de beginfase bij een herwaarderingsproject te betrekken, teneinde ze actief bij het saneringsproject te betrekken en de fysieke renovatie van een wijk hand in hand te laten gaan met vernieuwing van de gemeenschapszin, sociale integratie en sociale samenhang. Saneringsmaatregelen moeten in eerste instantie de bewoners ten goede komen en mogen niet leiden tot uitsluiting van sociaal kansarmen.

1.15 Opleiding van lokale bewoners in vaardigheden die zij nodig hebben om hun woonomgeving te verbeteren, groene ruimte te ontwikkelen en de energie-efficiëntie te verhogen, kan een oplossing bieden voor zowel werkloosheid als verwaarlozing van buurten die in verval zijn geraakt. [Zie bijlage, voorbeeld 5]

1.16 PPPs zijn vaak toegespitst op openbare-infrastructuurprojecten op het gebied van bv. vervoer, afvalbeheer en nutsvoorzieningen. Hoewel het belang van PPPs voor stadsrevitalisatie door sommige organisaties wordt erkend, zou hiervan nog meer gebruik kunnen worden gemaakt. Voorwaarde is wel dat een aantal vaagheden in de communautaire wetgeving inzake PPP's wordt opgehelderd, zoals de definitie van het begrip „in-house”, bepaalde gemeenschappelijke acties in de sector sociale huisvesting die onder de noemer PPP vallen en bepaalde organisaties voor sociale huisvesting die als geïnstitutionaliseerde PPP's worden beschouwd.

1.17 Stadsvernieuwing vormt voor stedelijke overheden in Europa, zij het in uiteenlopende mate, een grote uitdaging en vergt aanzienlijke investeringen op financieel, creatief en managementgebied. Tal van steden kunnen deze investeringen niet langer alléén opbrengen, ofwel bij gebrek aan openbare middelen of beperkte beschikbaarheid van vaardigheden, ofwel omdat de daaraan verbonden risico's te hoog zijn, of eenvoudigweg omdat er wettelijke beperkingen zijn (op het aangaan van leningen).

1.18 PPPs kunnen dit verhelpen daar zij niet alleen toegang verschaffen tot aanvullende financiering maar ook de beste oplossingen bieden door iedere partner ertoe aan te zetten niet alleen de rol te spelen die hij gebruikelijk speelt. De aanvullende vaardigheden van particuliere partners kunnen het beheer en de organisatie van projecten vereenvoudigen. Lokale organisaties die flexibeler zijn dan formele gemeentelijke structuren, dicht bij informele netwerken staan en de belangen op lange termijn van de lokale gemeenschap vertegenwoordigen, kunnen de doeltreffendheid verhogen en de aanvaarding en ondersteuning door het publiek helpen verzekeren. Projecten kunnen daarom sneller worden verwezenlijkt, met een grotere duurzaamheid op lange termijn.

1.19 Het gevaar bestaat evenwel dat het gebruik van particuliere financiering tot een artificiële inflatie van de prijzen op de huisvestingsmarkt leidt. Dit kan in menig opzicht een averechts effect hebben. De prijzen kunnen zo hoog komen te liggen dat leden van de lokale gemeenschap zich geen eigen huis meer kunnen veroorloven en hun buurt, familie en ondersteunende netwerken moeten achterlaten, waardoor deze gemeenschappen uiteen komen te vallen. In deze gevallen is sociale huisvesting dan ook van cruciaal belang. Sociale huisvesting kan de impact van de inflatie van woningprijzen beperken. Daarnaast moet worden gedacht aan maatregelen ten gunste van lokale gemeenschappen, bv. via programma's voor gedeelde eigendom of het ter beschikking stellen van goedkope leningen. Zo kan er in crisisgebieden voor gezorgd worden dat vroegere bewoners blijven, dat nieuwe bewoners worden aangetrokken en dat de lokale economie nieuw leven wordt ingeblazen.

2. Sociale dimensie van huisvesting

Algemene maatregelen voor een betere toegang van de bevolking tot huisvesting

2.1 Om de bevolking in ruime zin toegang tot huisvesting te verschaffen moeten inspanningen worden geleverd om voldoende huurwoningen te kunnen aanbieden, om mensen aan te moedigen en te helpen eigenaar te worden, en om hen in staat te stellen hun woning te onderhouden. Ondersteuning kan worden verleend in de vorm van een vermindering van administratieve kosten, lage interesten en belastingvoordelen voor bepaalde groepen, alsmede gemakkelijke toegang tot bankproducten. Stimulansen als steun voor de bescherming van voorgevels van gebouwen en voor groenaanleg vóór gebouwen kunnen de huisvestingsnormen ook helpen ontwikkelen. [Zie bijlage, voorbeelden 4, 5 & 6]

Maatregelen voor specifieke groepen van de bevolking

2.2 Over alle sociale, rassen- en geloofsverschillen heen kunnen geïntegreerde gemeenschappen tot stand worden gebracht door aan de huisvestingsbehoeften en verwachtingen van de verschillende groepen binnen de gemeenschap tegemoet te komen. Met het oog daarop kan de mogelijkheid worden geboden tot zowel huren als kopen van een woning, met inbegrip van gedeelde eigendom, en kunnen woningen van verschillende omvang worden aangeboden, bv. voor gezinnen of voor alleenstaanden. De waarde van het terrein kan worden gebruikt als een instrument om dergelijke goedkope oplossingen mogelijk te maken, wanneer de gemeente bereid is de grond waarover zij beschikt, voor dat doel te gebruiken. Bij het bouwen van nieuwe woningen of toewijzen van huisvesting moet ook rekening worden gehouden met de behoeften van religieuze groepen, bv. de beschikbaarheid van stromend water voor rituele wassingen. Voor gehandicapten of ouderen moet ook worden voorzien in toegankelijke huizen waarin zij hun hele leven kunnen blijven wonen.

2.3 Huisvestingskeuzes kunnen leiden tot concentratie van mensen met een bepaalde etnische achtergrond in specifieke

buurten. Op zich is dit geen probleem, en er bestaan tal van voorbeelden van succesvolle gemeenschappen met een hoge concentratie inwoners met een bepaalde etnische achtergrond. Het is echter betreurenswaardig dat in andere buurten verschillende zwarte of andere etnische minderheden geconcentreerd in particuliere woningen van slechte kwaliteit wonen, en dat verarmde leden van de blanke gemeenschap in socialewoningcomplexen leven. Gebrek aan interactie, die deels aan fysieke segregatie te wijten is, kan leiden tot angst en wantrouwen, waarbij nog komt dat segregatie in de huisvesting op haar beurt ook segregatie op school en in de vrijetijdsbesteding uitlokt.

2.4 Gelet op de economische en sociale benadeling van tal van minderheden en uitgesloten gemeenschappen wordt via verschillende „mainstream” herstelstrategieën en -programma's geprobeerd deze problemen aan te pakken in het kader van breed opgezette maatregelenpakketten. Huisvestingsmaatregelen moeten deel uitmaken van deze programma's en moeten ook worden meegenomen bij een ruimere evaluatie van de impact van maatregelen en investeringen met het oog op een succesvolle revitalisatie van een buurt.

2.5 Het is van belang dat woongebieden een afspiegeling zijn van de cultuur van de gemeenschappen die er leven. Lokale trefpunten als gemeenschapscentra, plekken voor godsdienstbeleving, lokale markten en gespecialiseerde winkels zijn belangrijk voor de totstandkoming van gemeenschappen. Organisaties als „Habitat for Humanity” kunnen voorzien in regelingen om nieuwe woongelegenheden te creëren die openstaat voor allen maar vooral voor personen die religieuze bezwaren hebben tegen het aangaan van schulden of leningen; deze organisaties kunnen deze personen dan de mogelijkheid bieden op een niet-traditionele manier eigenaar van een woning te worden.

2.6 Demografische veranderingen en de mobiliteit van werknemers in de EU zijn twee factoren die van invloed zijn op de behoefte aan en vraag naar huisvesting. In sommige steden en regio's staan meer huizen leeg daar bewoners zijn weggegaan om werk te zoeken in andere regio's, met een dienovereenkomstige daling van het bevolkingscijfer tot gevolg. Vele lidstaten worden gekenmerkt door nieuwe complexe situaties van ouders die pas op latere leeftijd een gezin stichten en minder kinderen krijgen, alsook van ouderen die langer leven, waardoor de vraag naar meer huisvesting voor alleenstaanden toeneemt. Regio's moeten zich bewust zijn van deze demografische uitdagingen en de gevolgen van immigratie en migratie van werknemers en moeten hun huisvestingsstrategieën hierop afstemmen.

3. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

3.1 Het Europees Parlement moet het debat voortzetten dat met zijn ontwerpverslag ⁽¹⁾ is gelanceerd en daarin het voorstel voor een Europees Handvest voor huisvesting van de URBAN-werkgroep opnemen, daar de EU niet achteloos kan blijven voorbijgaan aan de vragen van de EU-burgers m.b.t. huisvesting, die overigens van groot belang is voor de doelstellingen inzake groei en productiviteit.

⁽¹⁾ Ontwerpverslag van het Europees Parlement over „Huisvestingsbeleid en regionaal beleid” (2006/2108(INI)) (rapporteur: Andria (IT/ALDE)).

3.2 De rol van huisvesting in de ondersteuning van sociale en economische groei moet worden erkend. Mensen wonen graag op plekken met degelijke huisvesting in duurzame gemeenschappen, die bijdragen tot een omgeving van goede kwaliteit. Als mensen hierdoor worden aangetrokken, zal dit ook investeringen aantrekken en duurzame economische groei aanmoedigen.

3.3 In de nieuwe lidstaten moet gebruik worden gemaakt van het JESSICA-instrument voor huisvesting, als middel ter aanvulling van andere EFRO-initiatieven voor stadsvernieuwing en -ontwikkeling. Het CvDR zou in dit verband graag zien dat huisvesting wordt geïntegreerd in de strategieën voor duurzame stadsontwikkeling die via JESSICA kunnen worden gefinancierd. Voor de tenuitvoerlegging van een doeltreffend huisvestingsbeleid kan financiële instrumentering van groot nut zijn, met name micro-kredieten voor het vernieuwen en opknappen van woningen, hetgeen door het JEREMIE-initiatief ondersteund kan worden.

3.4 De nieuwe lidstaten zouden lokale overheden meer financiële middelen ter beschikking moeten stellen om problemen inzake duurzame stadsontwikkeling en huisvesting doeltreffend aan te pakken. Zij zouden vaart moeten zetten achter de nationale huisvestingsstrategieën (programma's) zodat er meer sociale en gemeentewoningen komen, en middelen moeten vrijmaken voor de ontwikkeling van infrastructuur.

3.5 Prioriteit dient te gaan naar het hergebruik van thans verwaarloosde gebieden en de herwinning van vervallen industrieterreinen, teneinde de steden compact te houden, het uitdijen ervan te voorkomen en aantasting van plattelandsgemeenschappen tegen te gaan.

3.6 Het verdient aanbeveling burgers aan stadsrenovatieprojecten te laten deelnemen, met name met het oog op de opwaardering van verwaarloosde buurten waar het zaak is gemeenschapszin, alsook betrekkingen tussen en integratie van bewoners te bevorderen. In dit verband moeten ervaringen met door de EU gesteunde projecten (bv. INTERREG IIIC POSEIDON) voor de lidstaten toegankelijk worden gemaakt, zodat er mee ook rekening kan worden gehouden.

3.7 Alle lidstaten moeten aandacht schenken aan de rol van opleiding bij de totstandbrenging van duurzame gemeenschappen. Opleiding van plaatselijke bewoners in de vaardigheden die nodig zijn om hun woongebieden te verbeteren, groene ruimte te ontwikkelen en de energie-efficiëntie te verhogen kan een oplossing bieden voor in verval geraakte buurten en een nieuwe bron van werkgelegenheid creëren.

3.8 Aansluitend bij de conclusies van de informele ministeraad van Bristol over duurzame gemeenschappen zij eraan herinnerd dat de vaardigheden en kennis van stadsplanners moeten worden vergroot. Daarnaast moet worden nagegaan of de wetgeving inzake stadsplanning kan worden uitgebreid. Dit

geldt in het bijzonder voor de nieuwe lidstaten. De Commissie wordt daarom verzocht verdere initiatieven te ontplooiën, met name op het gebied van samenwerking en uitwisseling van goede praktijken.

3.9 De EU-richtlijn over energie-efficiëntie van gebouwen dient te worden herzien en de tenuitvoerlegging ervan in de lidstaten dient zorgvuldig te worden gemonitord. Ook EU-programma's als „Intelligente energie voor Europa” of het initiatief CONCERTO (zevende kaderprogramma) in de periode 2007-2013 kunnen zorgen voor een beter energiegebruik in woningen.

3.10 De aandacht zou eerst en vooral moeten gaan naar opvoeding van de burgers met het oog op energiebesparing. Aan de behoeften die desondanks zullen blijven bestaan, moet worden voldaan door prioritair gebruik te maken van hernieuwbare energiebronnen. Het Comité beveelt dan ook aan meer middelen vrij te maken voor onderzoek en bewustmaking op dit gebied.

3.11 In het vooruitzicht van de informele bijeenkomst van voor stadsbeleid verantwoordelijke ministers te Leipzig in mei 2007 dient huisvesting een belangrijk onderdeel te worden van alle stadsbeleid in de EU.

3.12 Om de concrete relatie tussen landschap en gebouwen, woningen, werkgelegenheid en lokale diensten te optimaliseren, is een alomvattende benadering van de planning nodig. Door maatregelen op lokaal, regionaal en nationaal niveau moet daarbij de nodige oppervlakte voor met name sociale woningbouw veilig worden gesteld en moet worden verzekerd dat zij ook voor dat doel zal worden gebruikt.

3.13 Huisvesting moet worden gelinkt aan openbare dienstverlening; bij het bouwen van nieuwe woningen moet er dan ook op worden toegezien dat de nodige infrastructuur voor het verlenen van openbare diensten aanwezig is. Ook moet ernaar worden gestreefd optimale bevolkingsaantallen te behouden teneinde de basisdiensten te kunnen blijven leveren.

3.14 De rol van huisvestingsverenigingen moet worden erkend daar zij zowel flexibel zijn als in direct contact staan met gemeenschappen, waardoor zij oplossingen kunnen bieden die op de behoeften van de bewoners zijn afgestemd.

3.15 Er moet aandacht gaan naar de rol van huisvesting in de context van de demografische veranderingen en de integratie van immigranten in het kader van het EU-immigratiebeleid, waarbij de specifieke rol van regionale en lokale overheden op dit gebied moet worden erkend.

3.16 De recent opgerichte, overkoepelende task force van de Commissie die voor stadsaangelegenheden bevoegd is, moet zich bezighouden met huisvesting als een belangrijk onderdeel van het stadsbeleid.

3.17 Positief is dat de Commissie in haar mededeling over de sociale diensten van algemeen belang erkent dat sociale huisvesting een rol speelt in de verwezenlijking van de doelstellingen van het Verdrag op het gebied van versterking van de sociale samenhang en de grondrechten.

3.18 De lidstaten dienen de administratieve procedures voor renovatie van woningen te vereenvoudigen en transparant te maken.

3.19 Er moet gebruik worden gemaakt van het URBACT-netwerk en het nieuwe initiatief „Regio's voor economische

verandering” als mogelijk instrument voor de uitwisseling van expertise en goede praktijken tussen steden en regio's in de Europese Unie.

3.20 In de EU-richtlijn inzake energie-efficiëntie dient te worden verwezen naar het saneren en restaureren van woningen als essentieel onderdeel van het streven om geen nieuwe bouwgrond meer vrij te maken zonder dat eerst alle bestaande — en bewoonbare — woningen zijn bezet, zodat het grondgebied niet onnodig wordt belast.

Brussel, 14 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

BIJLAGE

VOORBEELDEN VAN HUISVESTINGSPROJECTEN

Raadpleging van gemeenschappen

Voorbeeld 1: „Include” is de naam van het partnerschap tussen een huisvestingsvereniging (CDS) en de gemeenteraad van Liverpool en staat in voor het buurtmanagement. Beide partners stellen hiervoor personeel ter beschikking en bewoners van de buurt waarvoor het partnerschap verantwoordelijk is, komen regelmatig bijeen zodat de gemeenschap wordt geraadpleegd over alle aangelegenheden die met de buurt verband houden. Door gemeenschappen aldus te betrekken bij beslissingen over de buurt waarin zij leven, krijgt de lokale bevolking meer invloed, is zij trots op haar woonomgeving en wordt duurzame stadsvernieuwing bevorderd.

Voorbeeld 2: In het kader van het „Anfield Regeneration project” in Liverpool hebben de ca. 19 000 gezinnen die er wonen (in openbare, particuliere en sociale woningen) ten volle inspraak gekregen bij de vernieuwing van hun buurt. Dit is een voorbeeld van renovatie en sanering van woningen waarbij particuliere investeringen in een verwaarloosde buurt in de binnenstad werden aangemoedigd. De structuurfondsen zullen voorzien in financiering voor opleiding en verbeteringen op milieugebied waarvoor de openbare sector ca. 20 miljoen euro en de particuliere sector 300 miljoen euro zullen vrijmaken.

Innovatieve benaderingen van de vernieuwing van de huisvestingsmarkt

Voorbeeld 3: Merseyside speelt een voortrekkersrol bij de innovatieve aanpak van het huisvestingsbeleid; het staat centraal in de regionale heropleving die deel uitmaakt van het nieuwe initiatief van de regering met het oog op de vernieuwing van de huisvestingsmarkt.

Merseyside is een van de negen „pioniergebieden” in het VK en zal nu werk kunnen maken van een vernieuwing van de huisvestingsmarkt doordat het toegang heeft gekregen tot het nationaal fonds voor vernieuwing van de huisvestingsmarkt waaraan 720 miljoen Britse pond voor de komende drie jaar ter beschikking is gesteld. De financiering zal in de toekomst worden bepaald door volgende evaluaties van de regeringsuitgaven.

„Merseyside Pathfinder, NewHeartlands” is een partnerschap met aan het hoofd drie lokale overheden van Merseyside (Liverpool, Sefton en Wirral); daarbij wordt ook samengewerkt met „Local Strategic Partnerships (LSPs)”, „the North West Development Agency” en „English Partnerships”. Een en ander betreft 130 000 woningen in enkele van de meest achtergestelde gemeenschappen van Merseyside.

Voorbeeld 4: in Liverpool is er een programma om mensen die in een buurt komen studeren, aan te moedigen er te blijven, werk te zoeken en zich definitief in de stad te vestigen door hen te helpen toegang tot de huisvestingsmarkt te krijgen (New Heartlands). Soortgelijke programma's bestaan voor jonge werknemers en gezinnen. Ook is er nu een programma waarbij erkende „vaklui” voor personen met een beperkt inkomen, en met name ouderen, kostenlos kleine herstellingen aan woningen uitvoeren.

Voorbeeld 5: een ander vermeldenswaardig programma is het te Athene ontwikkelde initiatief onder de naam Prosopsi/Facades, om eigenaars van appartementen aan te zetten tot gevelvernieuwing en -restauratie door hen met steun van de gemeente leningen op lange termijn te verstrekken. De ervaring leert dat hiermee de gemeenschapszin werd versterkt en de kwaliteit van het leven in de wijk werd verhoogd. Dit initiatief, dat samenhangt met de Olympische Spelen van 2004 te Athene, werd verlengd en wordt thans door de regering op nationaal niveau gepromoot.

Voorbeeld 6: in Italië zijn er ook een aantal interessante zelfbouwprojecten, waardoor gezinnen met een gemiddeld tot laag inkomen — voor de helft immigranten van diverse etnische origine — van de lokale overheid grond ter beschikking krijgen, waarop ze dan zelf hun eigen woning kunnen bouwen. Ze kunnen hiervoor hun eigen arbeid aanbieden, een goedkope lening afsluiten en aldus tegen betaling van een bescheiden maandelijks aflossingsbedrag eigenaar worden.

Voorbeeld 7: Op integratie gericht woonproject in Wenen. Ca. 30 % van de Weense bevolking draagt sporen van migratie (immigranten van de eerste of tweede generatie, vooral uit het voormalige Joegoslavië of uit Turkije). In het kader van de ondersteunde woningbouw in Wenen — met jaarlijks ca. 6 000 nieuwe woningen — worden sinds enkele jaren ook zogenaamde integratieprojecten opgezet. Bouwheren zijn over het algemeen woningbouwverenigingen van algemeen nut en de steun is gekoppeld aan de voorwaarde dat ten minste de helft van de nieuwe woningen aan migranten wordt toegerekend. Uit de evaluatie van dergelijke projecten blijkt dat zowel in Oostenrijk geboren bewoners als immigranten zeer tevreden zijn met hun woning. Deze op integratie gerichte woonprojecten leveren daarom een belangrijke bijdrage aan de totstandbrenging van een vanuit sociaal en etnisch oogpunt gemengde bewonersstructuur en aan conflictpreventie.

Geïntegreerde benadering en regionale initiatieven

Voorbeeld 8: Kritieke buurten in Catalonië. Dit programma wordt mede gefinancierd door het EFRO, de regionale regering van Catalonië en de betrokken lokale overheden. Doel van het programma is de structurele problemen aan te pakken van bepaalde verwaarloosde gebieden in de regio, met name oude stadscentra, woonwijken en marginale districten zonder planning van huisvesting. Er moet een oplossing worden gevonden voor de tekortkomingen op het gebied van stadsplanning, voor de zwakke economische en commerciële structuur en voor de sociale problemen (vergrijzing, lage inkomens, lage opleidingsniveaus, daling van het aantal inwoners en hoge concentratie van groepen met bijzondere behoeften).

Met het oog daarop werd een fonds opgericht om deze buurten volledig te renoveren en samenwerking tussen de betrokken overheden te bevorderen. Er is gebruik gemaakt van een geïntegreerde benadering, met aanvullende maatregelen voor openbare en groene ruimte, renovatie van gemeenschappelijke delen van gebouwen, voorzieningen voor gemeenschappelijk gebruik, bevordering van IT-gebruik, gelijke kansen voor mannen en vrouwen en verbetering van de toegankelijkheid van de buurten, alsook van het milieu.

Tegen het eind van de periode 2004-2007 zullen 60 buurten naar verwachting ondersteuning krijgen en zal in totaal 800 miljoen euro zijn geïnvesteerd.

Vaardigheden en vernieuwing van woningen

Liverpool, Brussel en Harlem in de VS bieden goede voorbeelden van dergelijke initiatieven, waarbij ook is gezorgd voor opleiding van mensen zonder vaardigheden, alsook voor banen waar deze vaardigheden kunnen worden aangewend, zodat lokale economieën nieuw leven worden ingeblazen. De „Liverpool Housing Action Trust” kan hiervoor model staan.

Voorbeeld 9: „Zachte stadsrenovatie” in Wenen. Jaarlijks worden in Wenen dankzij grootschalige overheidsopdrachten woonhuizen met ca. 10 000 woningen gerenoveerd en gesaneerd. In geval van basissanering („Sokelsanierungen”) wordt de woonstandaard verhoogd (bv. door te voorzien in een badkamer, aansluiting op het stadsverwarmingsnet, enz.). Daarbij wordt ernaar gestreefd dat de bewoners — meestal huurders — ook hun stem kunnen laten horen. Doel is het grootste deel van zowel particuliere als openbare woonhuizen wezenlijk te verbeteren zonder de reeds aanwezige, vaak sociaal kansarme huurders te verdringen. Het Weense programma voor sanering van woonhuizen loopt reeds ongeveer 30 jaar en is het grootschaligste in Europa. Het kreeg reeds tweemaal de Best Practice Award in het kader van VN-Habitat.

Voorbeeld 10: Huizenbouw vergt specifieke vaardigheden op een hoog niveau. Merseyside in het noordwesten van Engeland heeft een project gefinancierd in het kader van zijn doelstelling 1-programma 2000-2006, waarbij gebruik is gemaakt van de structuurfondsen om vaardigheden te helpen ontwikkelen die nodig zijn om woningen voor de gemeenschap te bouwen. Het „Merseyside Construction Initiative” kreeg Europese steun om lokale werklozen op te leiden in vaardigheden m.b.t. de huizenbouw waardoor aldus het plaatselijke werkloosheidsprobleem mee werd aangepakt. In sommige gevallen hebben deze vroegere werklozen dan meegewerkt aan het bouwen van woningen voor hun eigen buurten.

Een aantal intermediaire arbeidsmarktinitiatieven geeft langdurig werklozen de kans om al werkend te leren, waarbij dus ook de werkloosheid wordt tegengegaan. Een voorbeeld daarvan is het „Groene leerlingen”-programma in Knowsley. Dit wordt deels gefinancierd door de structuurfondsen en geeft lokale jongeren de kans in hun eigen buurt te werken op basis van een aangepast, op vaardigheden gericht programma, dat tot volledig leerlingchap en kwalificaties kan leiden.

Nationale initiatieven

Voorbeeld 11: doel van het VK-initiatief voor degelijke woningen is ervoor te zorgen dat alle sociale woningen tegen 2010 in goede staat zijn, d.i. goed verwarmd, weerbestendig en met de nodige moderne voorzieningen. Verbeteringen zijn vooral nodig in achtergestelde buurten; bedoeling is ook een hoger percentage te krijgen van particuliere woningen in goede staat die door kwetsbare groepen worden bewoond.

Sinds 2001 is het aantal sociale woningen dat niet in goede staat was, met meer dan 50 % verminderd. Tegen 2010 moeten evenwel alle woningen die door de gemeenteraad en huisvestingsverenigingen worden aangeboden, in degelijke staat zijn. Ook wordt gestreefd naar betere woonvoorwaarden voor kansarme gezinnen, met name met kinderen, in particuliere woningen.

Duurzame stadsontwerpen en energie-efficiëntie

Voorbeeld 12: Na de Tweede Wereldoorlog moest Warschau (Polen) in hoog tempo het aantal woningen weer op peil brengen om te voorzien in de behoefte van de snel groeiende bevolking. De wijk Natolin Wyzyny is een voorbeeld van het soort woonwijken dat destijds gebouwd is. De wijk wordt gekenmerkt door hoge gebouwen met meerdere verdiepingen, een monotone ruimtelijke structuur en grote open ruimten. In 1994 werd begonnen met de renovatie en privatisering van de woonwijk. Bij de renovatie werden onder meer de voorgevels van de gebouwen geïsoleerd, de verwarmings- en afvoersystemen gemoderniseerd en werd meetapparatuur aangebracht waarmee het individuele verbruik kon worden gemeten. De overheid verstrekke een subsidie van 920 000 ECU voor het isoleren van de voorgevels. Tegen 1998 was ongeveer 60 % van de woningen geprivatiseerd en 90 % van het totale aantal huizen gerenoveerd of herbouwd. Daarnaast werd de functionele rangschikking van de gebouwen gewijzigd, zodat een gemengd gebruik van de grond ontstond en duurzame buurten in de plaats kwamen van de oorspronkelijke uniforme huizenblokken waarin nauwelijks voorzieningen voor de bewoners waren opgenomen. Er werden aanzienlijke nieuwe percelen gecreëerd voor detailhandel, winkels en kantoren. Dankzij het renovatieproject is de wijk nu een duurzamere, zeer energie-efficiënte gemeenschap waarin het aangenaam wonen is (bron: Europese Commissie).

Voorbeeld 13: Woningsanering inzake thermische isolatie (Thewosan) in Wenen: Om het energieverbruik in met name woonhuizen van de jaren 60 tot 80 duidelijk te verminderen en aldus tot de verwezenlijking van de Kyoto-doelstellingen bij te dragen ondersteunt Wenen maatregelen voor sanering van woningen op het gebied van thermische isolatie. Tot dusver zijn woonhuizen met ca. 50 000 woningen thermisch gesaneerd, waarbij de verwarmingsbehoefte doorgaans met ruim 50 % gereduceerd werd. De bewoners zijn dan ook erg ingenomen met thermische sanering, daar de dankzij de steunverlening relatief geringe saneringskosten toch voor een aanzienlijke vermindering van de verwarmingskosten zorgen. Er wordt steun verleend voor Thewosan-maatregelen in zowel openbare als particuliere woonhuizen.

Advies van het Comité van de Regio's „Naar een toekomstig maritiem beleid voor de Unie”

(2007/C 146/03)

Het COMITÉ VAN DE REGIO'S wijst op het volgende:

- Voornaamste doel van het toekomstige maritieme beleid is nog altijd dat het enorme potentieel van de Europese zeeën erkend wordt en behouden blijft. Het beleid dient dusdanig opgezet te zijn dat ook toekomstige generaties kunnen delen in de economische, ecologische, biologische en culturele rijkdom die de zee biedt.
- De Commissie zou een Europees maritiem actieplan moeten opstellen dat onder meer onderstaande acties omvat:
 - Er moet een catalogus worden samengesteld van nationale en regionale best practices, vooral op het gebied van regionale economische clusters, onderzoeksnetwerken, samenwerking tussen publieke en private sector, ruimtelijke ordening en governance. Bestaande best practices moeten beter onder de aandacht worden gebracht en de overname van best practices door andere regio's of entiteiten moet gestimuleerd worden.
 - Er moet een Europees maritiem platform worden opgericht; zo kunnen op efficiënte en kosten-effectieve wijze regelmatig Europese, nationale en regionale best practices worden uitgewisseld; de Commissie en het Comité van de Regio's dienen hieraan deel te nemen.
 - Het gebruik van de in het Groenboek genoemde hernieuwbare energiebronnen, waaronder off-shore windenergie en golfenergie, alsook verder onderzoek en innovatie in deze sector moeten bevorderd worden.
 - Er moet tot in detail worden aangegeven in hoeverre afzonderlijke economische sectoren momenteel bijdragen tot het Europese concurrentie- en innovatievermogen, met name in samenhang met de doelstellingen en prioriteiten van de Lissabonagenda.
 - Er moet worden verduidelijkt hoe de thematische strategie voor het mariene milieu en de richtlijn Mariene strategie in het toekomstige overkoepelende maritieme beleid geïntegreerd zullen worden.
 - Er moet onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheid om de financieringsinstrumenten van de EU onder te brengen in een Europees kustfonds, dat dan één vereenvoudigd systeem voor (bijna) alle maritieme kwesties zou moeten vormen.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de Mededeling van de Commissie van 7 juni 2006 „Naar een toekomstig maritiem beleid voor de Unie: Een Europese visie op de oceanen en zeeën” — COM(2006) 275 final;

Gezien het besluit van de Europese Commissie van 7 juni 2006 om het Comité overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

Gezien het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie Duurzame ontwikkeling met het opstellen van een advies over dit onderwerp te belasten;

Gezien de artikelen I-13 en I-14 van het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa ⁽¹⁾, die betrekking hebben op maritieme beleidsaspecten;

Gezien de Mededeling van de Commissie van 26 januari 2005 over de Strategische doelstellingen 2005-2009 ⁽²⁾, waarin wordt gewezen op de bijzondere behoefte aan een „alomvattend maritiem beleid dat gericht is op de ontwikkeling van een welvarende maritieme economie en op een vanuit milieuoogpunt duurzame benutting van het volledige potentieel van op de zee gebaseerde activiteiten”;

Gezien zijn initiatiefadvies van 12 oktober 2005 over het „EU-zeebeleid — een kwestie van duurzame ontwikkeling voor de lokale en regionale overheden” ⁽³⁾;

Gezien zijn advies van 26 april 2006 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (Richtlijn mariene strategie) COM(2005) 505 final — 2005/0211 (COD) en over de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — Thematische strategie inzake de bescherming en het behoud van het mariene milieu COM(2005) 504 final ⁽⁴⁾;

Gezien de Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2002 betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa ⁽⁵⁾;

Gezien de Overeenkomst over de toepassing van de bepalingen van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee van 10 december 1982;

Gezien zijn ontwerpadvies (CdR 258/2006 rev.1), dat op 27 november 2006 door zijn commissie Duurzame ontwikkeling is goedgekeurd (rapporteur: de heer Döring, Minister van Justitie, Werkgelegenheid en Europese zaken van Sleeswijk-Holstein (DE/PSE));

Overwegende hetgeen volgt:

1. Oceanen en zeeën vormen een belangrijke basis van het leven op aarde omdat zij een grote biodiversiteit handhaven, bijdragen tot klimaatregulering, belangrijke natuurlijke rijkdommen als voedsel (vis, algen, zeevruchten enz.), energie en mineralen leveren en daarnaast als belangrijke vervoerswijze, met name voor de intercontinentale handel dienen.
2. Europa is een maritiem continent en heeft een geïntegreerd maritiem beleid nodig in de geest van de preambule van het VN-verdrag inzake het recht van de zee, waarin o.m. staat dat „problemen met betrekking tot het recht van de zee in een geest van wederzijds begrip en wederzijdse samenwerking” geregeld moeten worden, dat „de problemen van de oceanen nauw met elkaar zijn verbonden en als één geheel dienen te worden beschouwd”, dat „de internationale verbindingen” vergemakkelijkt moeten worden en dat een „rechtvaardig en doelmatig gebruik van de rijkdommen ervan” en de „instandhouding van de levende rijkdommen ervan alsmede de bescherming en het behoud van het mariene milieu” bevorderd moeten worden.
3. Een goed Europees maritiem beleid houdt rekening met de complexe en vaak divergerende aspecten van de diverse geografische gebieden in Europa, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de verschillen in natuur, in de beschikbaarheid van hulpbronnen en in de mate waarin deze geëxploiteerd worden en er sprake is van interactie.
4. Zeeën en oceanen zijn van grote waarde voor de mensheid. De EU moet zich er daarom actief voor inzetten dat het onderzoek in zeeën en oceanen een duurzaam karakter heeft en dat deze geen milieuschade oplopen.

⁽¹⁾ PB C 310 van 16.12.2004, blz. 1.

⁽²⁾ COM(2005) 12 final.

⁽³⁾ CdR 84/2005.

⁽⁴⁾ CdR 46/2006.

⁽⁵⁾ PB L 148 van 6.6.2002, blz. 24.

5. De lokale en regionale overheden hebben ruime ervaring met maritieme kwesties opgedaan, waardoor zij sterk geïnteresseerd zijn in de ontwikkeling van een maritiem beleid.

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen is goedgekeurd:

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

Algemene opmerkingen

1.1 Het Comité is ingenomen met het Groenboek, dat tot doel heeft de hoofdelementen van een gemeenschappelijk maritiem beleid integraal uiteen te zetten.

1.2 Het Comité is verheugd over de integrale benadering, die inhoudt dat de beleidsonderdelen op belangrijke terreinen als vervoer, industrie, visserij, energie, milieu en toerisme binnen het gemeenschappelijke Europese maritieme beleid onder één noemer worden gebracht.

1.3 Het Comité deelt het standpunt van de Commissie dat deze algemene benadering weerspiegeld moet worden in een geïntegreerde vorm van bestuur op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau.

1.4 In het Europees maritiem beleid moet de aandacht ook uitgaan naar de internationale coördinatie van deze materie; op die manier kan er op een efficiënte manier voor worden gezorgd dat het onderzoek in zeeën en oceanen een duurzaam karakter heeft en dat deze geen milieuschade oplopen.

1.5 Het Comité steunt het vastberaden streven van de Commissie om de criteria die voortvloeien uit de Lissabon-agenda en de Thematische strategie inzake de bescherming en het behoud van het mariene milieu binnen het Europees maritieme beleid in aanmerking te nemen.

1.6 Het Comité is verheugd dat de Commissie alle belanghebbende partijen en burgers wier standpunten bij de ontwikkeling van het maritieme beleid in acht genomen moeten worden, uitvoerig heeft geraadpleegd.

1.7 Het Comité onderkent het belang van het verzamelen en op transparante wijze verspreiden van informatie. Ook is dit een voorwaarde om de beleidsmaatregelen en de belangen op de verschillende terreinen naar behoren op elkaar af te stemmen.

1.8 Het Comité is nog steeds bereid als partner een belangrijke bijdrage te leveren aan het raadplegingsproces dat met het Groenboek in gang is gezet. Het wijst op het nut van een langdurige voorlichtingscampagne waar ook de lokale en regionale overheden bij worden betrokken; zo kan ervoor worden gezorgd dat de Europese burgers die het meest te maken krijgen met het maritieme beleid, niet alleen begrijpen wat er wordt voorgesteld maar ook worden aangemoedigd om hun standpunten, ideeën en zorgen naar voren te brengen.

1.9 Het Comité waardeert het dat de Commissie erkent hoe belangrijk de regionale dimensie is bij het beheer van maritieme activiteiten. Het onderstreept dat de regionale en lokale overheden bij de vormgeving en tenuitvoerlegging van het Europees maritiem beleid een rol toekomt.

1.10 Hierbij moet rekening worden gehouden met de specifieke territoriale en „ecoregionale” situatie in de grote en kleinere Europese zeebekkens, zoals de Oostzee, de Zwarte Zee, het Kanaal, de Middellandse Zee, de Noordzee en het noordelijke gedeelte van de Atlantische Oceaan; daarnaast mogen de zeeën niet vergeten worden die de ultraperifere regio's van de EU omgeven: de Atlantische Oceaan aan de Afrikaanse kant, de Caribische Zee en de Indische Oceaan, waardoor de EU in feite overal in de wereld aanwezig is.

1.11 Het Comité is ingenomen met de kijk die de Commissie heeft op de rol die de lokale en regionale overheden spelen bij de implementatie van de beginselen en doelstellingen van het maritieme beleid. Het wijst er nogmaals op dat het graag betrokken wil worden bij het vaststellen van de prioriteiten van het toekomstige beleid en dat het graag op de hoogte wil worden gehouden van de ontwikkelingen ter zake.

Tijd voor een nieuwe stap op weg naar het Europese maritieme beleid

1.12 In dit advies staan twee fundamentele vragen centraal: „Hoe kan het nieuwe Europese maritieme beleid ten uitvoer worden gelegd?” en „Biedt een geïntegreerde benadering een meerwaarde ten opzichte van het huidige sectorgerichte maritieme beleid?”. Een antwoord op deze vragen is dringend geboden.

Tenuitvoerlegging van het nieuwe Europese maritieme beleid

1.13 Voornaamste doel van het toekomstige maritieme beleid is nog altijd dat het enorme potentieel van de Europese zeeën erkend wordt en behouden blijft. Het beleid dient dusdanig opgezet te zijn dat ook toekomstige generaties kunnen delen in de ecologische, economische, biologische en culturele rijkdom die de zee biedt.

1.14 Beleidsmakers en belanghebbende partijen kunnen alleen verantwoorde besluiten treffen, gebaseerd op de beste wetenschappelijke kennis van het moment, verkregen dankzij toponderzoek, technologie en innovatie, indien zij beschikken over adequate, grondig geanalyseerde gegevens.

1.15 Het is goed dat de belanghebbende partijen van de verschillende beleidsterreinen bij de plannen worden betrokken en dat de Commissie probeert om het publiek bewuster te maken van het belang van de maritieme sector in het algemeen en dit beleid in het bijzonder.

1.16 De uitvoering van een geïntegreerd Europees maritiem beleid mag geen obstakel vormen voor de afzonderlijke sector-specifieke maritieme beleidsmaatregelen die tegelijkertijd worden uitgevoerd en die op duurzaam milieubeheer gebaseerd moeten zijn.

1.17 Bij het uitwerken en uitvoeren van een Europees marietiem beleid moeten het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel in acht worden genomen.

1.18 Het Comité is voorstander van de voorgestelde Europese territoriale pacts. Het gaat ervan uit dat de belangrijkste beleidsdoelstellingen en -prioriteiten van de EU daardoor op een flexibele en efficiënte wijze en op vrijwillige basis gerealiseerd kunnen worden, en dat aldus de oorspronkelijk door de Commissie voorgestelde tripartiete contracten en overeenkomsten op een efficiënte manier beheerd kunnen worden. Op deze manier kunnen oplossingen worden gevonden die tegemoet komen aan de zorgen die bij de burgers leven.

1.19 Het Comité pleit voor concrete maatregelen om de belangrijkste in het Groenboek aangegeven doelstellingen te realiseren, zoals welzijn van burgers en gemeenschappen, duurzaam gebruik van de maritieme hulpbronnen, ontwikkeling van een goed maritiem bestuur en een groter bewustzijn van het Europees maritieme erfgoed bij de Europese burger, waarbij tegelijk de lokale en regionale culturele verscheidenheid behouden blijft.

1.20 Het Comité pleit eveneens voor een *Europees maritiem actieplan* met concrete benchmarks waarbij uitgegaan wordt van een benadering in drie fasen: voor elke benchmark moet een doelstelling, een gedetailleerde beschrijving en een implementatievoorstel worden opgesteld. Het implementatievoorstel zou in het ideale geval in 2008 beschikbaar moeten zijn; de voorstellen voor financiële maatregelen in 2007.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's verzoekt de Commissie een Europees maritiem actieplan over te leggen dat onderstaande acties omvat:

2.1 Regionale expertise en maritiem beleid

2.1.1 Er moet een catalogus worden samengesteld van nationale, regionale en lokale best practices, vooral op het gebied van regionale economische clusters, onderzoeksnetwerken, samenwerking tussen publieke en private sector, ruimtelijke ordening en governance. Bestaande best practices moeten beter onder de aandacht worden gebracht en de overname van best practices door andere regio's of entiteiten moet gestimuleerd worden.

2.1.2 De ontwikkeling van best practices in regio's en daardoor van Europese maritieme expertisecentra („centres of excellence”), moet aangemoedigd en ondersteund worden.

2.1.3 Kustgebieden en eilanden, die belangrijk zijn voor het uitwerken, uitvoeren en evalueren van het beleid, moeten een grotere rol krijgen.

2.1.4 Er moet een Europees maritiem platform worden opgericht; zo kunnen op efficiënte en kosteneffectieve wijze regelmatig Europese, nationale, regionale en lokale best practices worden uitgewisseld; de Commissie en het Comité van de Regio's dienen hieraan deel te nemen.

2.1.5 Specifieke strategische plannen die betrekking hebben op de Europese zeeën en oceanen (t.w. het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan en de Noordelijke IJszee) en de bijna volledig afgesloten grote en kleinere zeebekkens (zoals de Middellandse Zee, de Oostzee, de Noordzee, de Zwarte Zee en het Kanaal) moeten geëvalueerd en gecoördineerd worden. Deze plannen zouden door de Commissie moeten worden voorgesteld en door de lidstaten moeten worden uitgewerkt conform de thematische strategie inzake de bescherming en het behoud van het mariene milieu, waarin de vorming van grotere mariene regio's wordt bepleit. HELCOM heeft al een actieplan voor de Oostzee opgesteld, een grootscheeps ambitieus project dat gezien kan worden als een proefproject of een studie in de aanloop naar de mariene strategie; daarom ook moet zo'n plan in samenwerking met HELCOM worden uitgevoerd.

2.1.6 Er moet ondersteuning worden gegeven aan regionale thematische netwerken die zijn gericht op ontwikkeling van gemeenschappelijke projecten op het gebied van vervoer, versterking en opwaardering van infrastructuurvoorzieningen, milieubescherming, coördinatie van visserijactiviteiten en commerciële samenwerking; de gevestigde visserijraden moeten in aanmerking worden genomen.

2.2 Een goede databasis en maritiem onderzoek

2.2.1 De databasis op regionaal en lokaal niveau moet worden verbeterd aan de hand van GIS-gerelateerde systemen. Er moeten ook gegevens over de situatie aan land en op zee in worden opgenomen die op geïntegreerde wijze met behulp van satellieten, vliegtuigen en boeien zijn verkregen, bijvoorbeeld wat plaatselijke waterstanden, scheepsbewegingen of meteorologische gegevens betreft, om zo systemen voor de monitoring van oceanen te ontwikkelen.

2.2.2 Er moeten gegevens worden verzameld over de economische en ecologische aspecten van afzonderlijke mariene hulpbronnen en de sociale gevolgen daarvan, en er moet een gemeenschappelijk Europees maritiem register komen.

2.2.3 Er is monitoring geboden van de in communautaire wateren aanwezige visbestanden en van migrerende soorten. Voorts moet een model voor gegevensverzameling m.b.t. de visvangst worden gehanteerd, door werk te maken van een met databanken verbonden telematicanetwerk van vismarkten.

2.2.4 Er moet gevolg worden gegeven aan het voorstel om een Europees marien observatie- en datanetwerk op te zetten, dat gebruikt zou moeten worden om bestaande en nieuwe maritieme gegevens aan elkaar te koppelen. Zo zou het mogelijk worden het mariene milieu over langere termijn te monitoren en een goed risicobeoordelingsproces op te zetten, bijvoorbeeld m.b.t. de veiligheid in de scheepvaart, de exploratie en exploitatie van natuurlijke hulpbronnen en de bescherming van de biodiversiteit in het zeemilieu.

2.2.5 Bij toekomstige onderzoeksinitiatieven dient veel meer aandacht aan de integrale benadering te worden geschonken.

2.2.6 De Europese onderzoeksinstituten moeten worden gestimuleerd om samen een netwerk te vormen en zo Europa-brede projecten voor oceaanonderzoek een impuls te geven. Hierdoor krijgt het Europese oceaanonderzoek een hoogwaardig karakter en kan het een wereldwijde leiderspositie innemen.

2.2.7 Uit oogpunt van uniformiteit van meetsystemen, kostenefficiëntie en kwaliteitsverbetering zouden onderzoekschepen en grote apparaten binnen een Europees netwerk voor maritiem onderzoek bijeengebracht moeten worden. Een en ander zou ondersteund moeten worden door middel van gezamenlijke aanbestedingen, mogelijk met hulp van de Europese Investeringsbank.

2.2.8 Het gebruik van de in het Groenboek genoemde hernieuwbare energiebronnen, waaronder offshore windenergie en golfenergie, mits verenigbaar met andere sociaal-economische activiteiten en milieubelangen, alsook verder onderzoek en innovatie in deze sector moeten bevorderd worden.

2.2.9 Er moet onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden om CO₂ in uitgeputte olie- en gasvelden in zee op te slaan.

2.2.10 De inspanningen om wetenschappelijke en technologische doorbraken te bereiken op mariene onderzoeksterreinen, zoals blauwe biotechnologie, navigatiesystemen en toeristische activiteiten, moeten worden opgevoerd. Daarbij moet het hoofd worden geboden aan de huidige en ook mogelijke toekomstige uitdagingen, met name klimaatverandering, afnemende visbestanden, niet-duurzaam toerisme en de demografische veranderingen in kustgebieden. O&O-activiteiten op deze gebieden moeten daarom gestimuleerd worden.

2.2.11 Er moeten maatregelen worden uitgewerkt ter stimulering van onderzoek en ontwikkeling op het gebied van duurzame viskwekerij via de vaststelling van voor kwekers bindende kweekprotocollen, gezien het feit dat vis een belangrijk basisvoedingsmiddel is en de viskwekerij een activiteit waarbij zeer veel hulpbronnen worden verbruikt.

2.2.12 Er moet een diepgaandere analyse worden gemaakt van de potentiële gevaren voor het Europese mariene milieu, met name de gevolgen van de klimaatverandering en de daaruit voortvloeiende stijging van de zeespiegel. De monitoring van de tektonische activiteiten onder het wateroppervlak moet worden geïntensiveerd en er dient aangegeven te worden hoe men hiermee moet omgaan.

2.2.13 Het gebruik en de ontwikkeling van kweekprotocollen voor de biologische aquacultuur dient te worden aangemoedigd.

2.2.14 Onderzoek tot vaststelling van parameters voor het bepalen van de graad van ecologische en sociale duurzaamheid

van met het gebruik van mariene middelen verbonden menseelijke activiteit (visserij, aquacultuur, pleziervaart, toeristisch-recreatieve activiteiten, vervoer, energie, enz.) moet worden bevorderd en aangemoedigd.

2.3 *Verdere uitbouw van de Europese topositie in de maritieme economie*

2.3.1 Er moet een strategie worden opgesteld voor de manier waarop de Europese Unie, rekening houdend met duurzaamheid, kosten en technologische factoren, haar marktaandeel in de afzonderlijke segmenten van de maritieme economie in de concurrentiestrijd met derde landen kan behouden c.q. vergroten.

2.3.2 Er moet tot in detail worden aangegeven in hoeverre afzonderlijke economische sectoren (bijv. energie, vervoer, toerisme, visserij & blauwe biotechnologie en scheepsbouw) momenteel bijdragen tot het Europese concurrentie- en innovatievermogen, met name in samenhang met de doelstellingen en prioriteiten van de Lissabonagenda.

2.3.3 Er moet met behulp van wetenschappelijke gegevens worden aangegeven:

- a. of en zo ja, in hoeverre deze afzonderlijke economische sectoren in de toekomst zullen bijdragen aan versterking van het Europese concurrentievermogen;
- b. of en zo ja, in hoeverre deze sectoren in de toekomst zullen bijdragen aan het scheppen van banen in Europa;
- c. welke hulpbronnen deze sectoren in welke mate gebruiken en hoe de efficiëntie hiervan opgevoerd kan worden;
- d. in hoeverre de integratie van deze sectoren wordt bevorderd.

2.3.4 Het raakvlak tussen onderzoek en industrie moet worden vergroot, met name in specifieke maritieme clusters. Een conferentie inzake Europese maritieme clusters zou een ideaal forum kunnen worden voor regelmatige contacten tussen zeewetenschappers en de industrie.

2.3.5 Het vervoer moet een grotere rol binnen het toekomstige maritieme beleid worden toebedeeld, aangezien vervoer tot de belangrijkste maritieme activiteiten behoort en sectoroverschrijdend van aard is.

2.3.6 De „maritieme snelwegen” moeten gesteund worden; de omvang van het maritieme verkeer op Europese zeeën en oceanen zal in 2010, het jaar waarin de snelwegen voltooid moeten zijn, door dit ambitieuze project zijn toegenomen. De Commissie zou de lidstaten dan ook moeten aansporen de milieusituatie op de belangrijkste scheepvaartroutes nauwlettender in het oog te houden; de nieuwe GMES-technologie zou hierbij van nut kunnen zijn.

2.3.7 De inspanningen om zeeterminals aan te leggen, moeten worden geïntensiveerd, te beginnen met de terminals die duidelijke intermodale kenmerken bezitten. De uitvoering van sommige TEN-T-projecten met een maritieme dimensie heeft namelijk vertraging opgelopen.

2.3.8 De haveninfrastructuur en de vervoersverbindingen met eilanden moeten verbeterd worden, waarbij zeker ook aan ultraperifere regio's moet worden gedacht, en de toegang van eilanden tot markten op het vasteland dient gewaarborgd te worden. Daartoe dienen de goederen- en de personenvervoersdiensten voldoende frequent en schappelijk geprijsd te zijn, en dat geldt dan zowel voor de verbindingen met het vasteland als voor de verbindingen tussen eilanden van een en dezelfde archipel. De ontwikkeling van secundaire netwerken moet worden bespoedigd, zodat eilanden en met name ultraperifere regio's zonder onnodige vertragingen volledig op de „maritieme snelweg” kunnen worden aangesloten.

2.3.9 De samenwerking met de lidstaten en de mariene regio's ter versterking, verbetering en ontwikkeling van scheepvaartroutes moet worden voortgezet. Er moet op worden toegezien dat deze binnen de trans-Europese netwerken de nodige aandacht krijgen.

2.3.10 Er moet onderzoek worden gedaan naar de voor- en nadelen van invoering van een Europese vlag.

2.3.11 Het is van prioritair belang voor de ontwikkeling van het maritieme beleid dat de strategische havens een grotere rol krijgen. Tegelijkertijd moet er een studie worden uitgevoerd naar de banden tussen belangrijke en secundaire havens en de mogelijke verplaatsing en deconcentratie van bepaalde havenactiviteiten in de richting van kleinere centra.

2.3.12 De Commissie zou een netwerk van scholen voor zeevaartopleidingen moeten opzetten om het onderwijs- en opleidingsniveau van zeevarenden te verbeteren en carrièremogelijkheden te formaliseren om ervoor te zorgen dat Europa over professionele en vakbekwame arbeidskrachten kan beschikken; zij zou tevens moeten komen met een voorstel voor onderwijs en levenslang leren in alle maritieme sectoren — niet alleen in de scheepvaart.

2.3.13 Er moet worden gezorgd voor invoering en handhaving van in heel Europa geldende minimumnormen op het gebied van arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden in het zeevervoer en alle andere maritieme sectoren en voor bescherming tegen misbruik.

2.3.14 Er moet een nieuw kader worden ontwikkeld voor een gecoördineerd beleid ten behoeve van een duurzaam maritiem toerisme in de EU. Het maritieme toerisme is een van de sterkste motoren van de maritieme economie en biedt uitstekende groeiomogelijkheden, maar het is ook een sector die ten dele verantwoordelijk is voor de toename van de kustvervuiling, die op grote schaal niet-duurzame hulpbronnen verbruikt en die schuld heeft aan de achteruitgang van het milieu in kustgebieden.

2.3.15 De verdere ontwikkeling van windmolenparken op zee in de EU moet worden vergemakkelijkt. Dit houdt in dat een impuls moet worden gegeven aan projecten die oplossingen bieden voor de problemen als gevolg van het feit dat de verantwoordelijkheden over de nationale, regionale en lokale niveaus zijn verdeeld. Daarbij valt met name te denken aan kabels of gecombineerd gebruik, zoals windturbines en mosselkwekerijen.

2.3.16 De Commissie zou op korte termijn een voorstel moeten indienen inzake de ontwikkeling van nieuwe technologische doorbraken op het gebied van andere hernieuwbare maritieme energiebronnen, zoals getijdenstromingen of oceaanstromingen. Dit zijn activiteiten waarbij de EU op mondiaal niveau een strategische leiderschapspositie zou kunnen gaan bekleden.

2.3.17 De winning van traditionele maritieme energiebronnen als olie en gas moet worden gereguleerd op basis van nauwkeurig omschreven milieubeschermingsnormen. Er dient ook voor een doeltreffende monitoring van dit soort activiteiten te worden gezorgd.

2.3.18 Er moeten scenario's worden ontwikkeld voor kustbeschermingsmaatregelen die nodig zouden kunnen zijn. Daarbij moet worden uitgegaan van de verschillende voorspellingen t.a.v. zeespiegelstijging en klimaatverandering en moeten bestaande scenario's zoals die van het Waddenzeeforum worden overwogen.

2.3.19 Internationale overeenkomsten om te komen tot duurzaam beheer van gemeenschappelijke visbestanden (migrerende soorten) moeten worden bevorderd.

2.3.20 Er moeten onderzoeksprojecten worden gerealiseerd ter ontwikkeling van ankersystemen waarbij wordt voorkomen dat *Posidonia oceanica* in bijzonder waardevolle gebieden worden vernietigd.

2.3.21 Voor mensen die op zee werken moet er een publieke structuur komen die zorgdraagt voor zaken als milieubewaking, grenscontrole, reddingsdiensten, visserij-inspectie, gezondheidszorg en burgerbescherming.

2.4 Behoud van het mariene milieu voor de toekomstige generaties

2.4.1 Er moet worden aangegeven hoe het milieu daadwerkelijk beschermd en hersteld kan worden, op Europees niveau moeten milieubeschermingscriteria worden opgesteld en toegepast en de kwaliteit van ecosystemen en habitats aan de kust en op zee moet worden gewaarborgd.

2.4.2 Er moet worden verduidelijkt hoe de thematische strategie voor het mariene milieu en de richtlijn Mariene strategie in het toekomstige overkoepelende maritieme beleid geïntegreerd zullen worden, rekening houdend met de herziene tijdschema's die het Comité van de Regio's heeft voorgesteld. Omwille van de efficiëntie moeten deze tijdschema's worden afgestemd op andere grote EU-programma's zoals de structuur- en landbouwfondsen.

2.4.3 De inspanningen van de mariene regio's om het milieu te beschermen moeten gecoördineerd en ondersteund worden, met name waar het gaat om het aanwijzen van transregionale en/of transnationale beschermde mariene gebieden, het uitwerken van concrete voorstellen om de verontreiniging door schepen (met name radioactieve lozingen, emissies, lozingen van o.a. ballastwater, waardoor er exoten in het mariene milieu kunnen worden geïntroduceerd), alsook de schade die door menselijke activiteit aan waardevolle mariene habitats, zoals genoemd in de Habitatrichtlijn wordt toegebracht, aanmerkelijk terug te dringen. Tevens moeten de mariene regio's worden geholpen om de kwaliteit van ecosystemen en habitats aan de kust en op zee te waarborgen, mede in het licht van de ernstige gevolgen voor de toestand van het mariene milieu die economische activiteiten, vooral door het terechtkomen van nutriënten in zee, met zich mee kunnen brengen.

2.4.4 Er moet gedetailleerd worden aangegeven waar en hoe milieuvriendelijke technologie in de plaats kan komen van traditionele technologie. Een dergelijke overschakeling moet door middel van financiële stimulansen en steunprogramma's aangeemoedigd en vergemakkelijkt worden.

2.4.5 De druk op degenen die de wettelijke normen en voorschriften schenden, moet worden opgevoerd en er moeten juridische stappen tegen hen worden ondernomen, met name in het geval van het illegaal storten van afval op zee, illegale visserij en het smokkelen van mensen of goederen.

2.4.6 Maritieme routes moeten beter worden beveiligd en er moet onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheid om een loodsplicht in te voeren voor olietankers en andere schepen met een gevaarlijke lading, en naar de mogelijkheid om een algemene loodsplicht op nauwe vaartrajecten in te voeren.

2.4.7 Initiatieven die zijn gericht op aanpassing of verbetering van de havenontvangstinstallaties voor bilgewater moeten gesteund worden en technologische innovaties op het gebied van het vervoer en de verwerking van olie moeten bevorderd worden, ook om import van zich snel verspreidende exoten tegen te gaan.

2.4.8 Internationale overeenkomsten met het oog op de instandhouding van vanuit commercieel oogpunt belangrijke visbestanden van sterk migrerende soorten moeten worden ondersteund en aangemoedigd, daar deze bestanden niet voldoende kunnen worden beschermd door alleen op de communautaire vloot instandhoudingsmaatregelen toe te passen.

2.4.9 Er moet een netwerk van beschermde Europese mariene gebieden, alsmede een monitoringnetwerk dat met name de lidstaten van de EU en haar buurlanden verbindt, tot stand worden gebracht ter bevordering van uitwisseling van ervaringen en goede beheerspraktijken.

2.4.10 Initiatieven om protocollen op te stellen voor beheer en behandeling van ballastwater van schepen moeten worden gesteund, omdat via ballastwater ongewild exoten kunnen worden geïmporteerd die kunnen bijdragen tot verlies van biodiversiteit.

2.5 Financiering en rechtsinstrumenten

2.5.1 Er moet een catalogus worden samengesteld van alle bestaande financieringsinstrumenten voor maritieme beleidsmaatregelen op Europees niveau: de structuurfondsen, de verordening inzake het Europees landbouwfonds voor plattelandontwikkeling, het Europees visserijfonds, het fonds voor levenslang leren en het 7^e kaderprogramma voor onderzoek & ontwikkeling. Nagegaan moet worden of deze instrumenten effectief zijn: misschien moeten ze worden vereenvoudigd of moet er meer bekendheid aan worden gegeven.

2.5.2 Er moet een overzicht worden opgesteld van de projecten in de maritieme sector die reeds door de Commissie gefinancierd worden.

2.5.3 Bij toekomstige steunregelingen (vanaf 2014) dient veel meer aandacht aan de integrale benadering te worden geschonken.

2.5.4 Er moet onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheid om de financieringsinstrumenten van de EU onder te brengen in een Europees kust- en eilandenfonds, dat dan één vereenvoudigd systeem voor (bijna) alle maritieme kwesties zou moeten vormen.

2.5.5 Er moet financiële steun komen voor vanuit biologisch, milieu- en architecturaal oogpunt bijzonder waardevolle gebieden in crisis, die op economisch gebied in grote mate van maritieme activiteiten afhankelijk zijn.

2.5.6 Het huidige EU-rechtskader moet aan de hand van een meer maritiem perspectief worden herzien. Knelpunten en ontbrekende schakels bij de integratie van beleidsmaatregelen moeten worden aangepakt en de regulering binnen het huidige rechtskader moet worden verbeterd.

2.5.7 Er moeten specifieke financiële instrumenten worden vastgesteld en ingeschakeld in vanuit ecologisch en cultureel oogpunt waardevolle gebieden die worden gekenmerkt door kleinschalige kustvisserij, soms in combinatie met ambachtelijke landbouw, waarvoor de thans beschikbare financiële instrumenten niet kunnen worden ingezet omdat deze kleine ondernemingen op economisch gebied en qua omvang niet aan de noodzakelijke voorwaarden voldoen.

2.5.8 Er moeten financiële instrumenten komen voor kustgebieden en eilanden om de kosten te helpen dekken van de maatregelen die deze gebieden nemen in het belang van de EU, met name de bestrijding van drugs- en mensenhandel, de bestrijding van illegale immigratie en de vervuiling van de zee, en de controle in exclusieve economische zones.

2.5.9 Het is zaak de internationale samenwerking en de implementatie van internationale wetgeving op basis van UNCLOS verder tot ontwikkeling te brengen.

2.6 Integratie van de maritieme ruimte inclusief eilanden, achterland en perijere regio's

2.6.1 Er moet worden nagegaan hoe ruimtelijke ordening en het geïntegreerde beheer van kustgebieden — eilanden vormen in dit verband een geval apart — ingezet kunnen worden ten behoeve van de integratie van sectorgebonden beleidsmaatregelen op terreinen met meerdere gebruiksdoeleinden.

2.6.2 Er moet een krachtig geografisch georiënteerd instrument voor de maritieme sector worden ontwikkeld, naar het voorbeeld van INSPIRE (infrastructuur voor ruimtelijke informatie aan land).

2.6.3 Uitgaande van de specifieke behoeften van de uiteenlopende mariene regio's moet er zo spoedig mogelijk een Europese kustwacht worden opgericht.

2.6.4 Er moet worden nagegaan hoe EU-financieringsinstrumenten beter ingezet kunnen worden om (i) op korte termijn lidstaten of regio's die rechtstreeks te maken hebben met de voortdurend aanzwellende illegale immigratiegolf bij te staan, en (ii) op langere termijn derde landen te helpen een zodanig niveau van politieke en economische ontwikkeling te bereiken dat de stroom illegalen uit deze landen afneemt. In dit verband steunt het Comité het voorstel van de Begrotingscommissie van het Europees Parlement om op Malta een speciaal agentschap voor illegale immigratie en asielkwesties op te richten.

2.6.5 Er moet — naast de steun aan de nationale overheden — meer steun worden verleend aan regionale en lokale overheden voor de opvang van nieuwe migranten als deze zich eenmaal op hun grondgebied bevinden.

2.6.6 De inlanddimensie en de interactie tussen inland, binnenwateren en rivieren, kustgebieden en de zee moeten in aanmerking worden genomen. De diverse verbanden moeten zichtbaar worden gemaakt.

2.6.7 De verdere ontwikkeling en toepassing van de strengste normen op het gebied van scheepsveiligheid in Europese wateren moet worden gewaarborgd om scheepsongevallen op open zee, aan de kust en in havens te voorkomen.

2.6.8 Gezien de specifieke omstandigheden en problemen waarmee perifere regio's en eilanden te maken hebben moeten er aparte programma's en maatregelen worden ontwikkeld, met name t.a.v. kwesties als:

- a. behoud van de visserijsector door duurzaam beheer en duurzame exploitatie van de visbestanden, door het treffen van maatregelen ter modernisering en vernieuwing van de vissersvloot en door bevordering van de ambachtelijke visvangst en de kustvisserij;
- b. versterking van het toerisme via alternatieven voor „strandvakanties”, zoals cultuurreizen, watersport, sociaal en agrotoe-

risme, waarbij kwaliteit en duurzaamheid voorop staan en getracht wordt drukte beter over het jaar te spreiden;

- c. beheer en beheersing van de milieugevolgen van toerisme door middel van milieubeheersplannen ten einde het milieu aan de kusten van de eilanden, de waterkwaliteit en het afvalbeheer veilig te stellen;

- d. verbetering van de communicatie- en vervoersverbindingen met het vasteland.

2.6.9 Er moeten strategieën voor de korte en voor de middellange termijn worden uitgewerkt om het toenemende misbruik van de oceanen en zeeën in Europa tegen te gaan, en dan met name wat de mensensmokkel richting Europa betreft.

2.6.10 Verder moet ook worden geanalyseerd welke nadelen er in de praktijk kleven aan de mate van afgelegenheid van de verschillende maritieme regio's en moet een maritiem vervoersbeleid worden ontwikkeld dat gebaseerd is op cohesie, met het oogmerk de integratie van de perifere zeeregio's in de EU te verbeteren.

2.6.11 Experimenteren met geïntegreerd kustbeheer moet worden bevorderd, om zo organisatiestructuren en procedures te kunnen ontwikkelen en promoten waarmee voor een betere coördinatie tussen de verschillende bestuursinstanties kan worden gezorgd. Tevens moet de participatie van de samenleving in de besluitvorming betreffende de kuststreek worden bevorderd.

2.7 Publiek bewustzijn en maritiem erfgoed

2.7.1 Er moet een voorstel worden uitgewerkt om mensen stelselmatig bewuster te maken van maritieme kwesties door middel van een permanent initiatief waarbij de gemeenschappelijke maritieme traditie, cultuur en identiteit in Europa worden belicht.

2.7.2 In een voorstel moet worden aangegeven hoe de maritieme dimensie een plaats kan worden gegeven in het Europese jaar van de interculturele dialoog 2008.

2.7.3 Om het bewustzijn van de burgers te vergroten zou een systematische benadering moeten worden ontwikkeld om het nieuwe maritieme beleid op plaatselijk niveau te verankeren en de concrete implementatie ervan te waarborgen.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Europees Technologie-Instituut”

(2007/C 146/04)

AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S:

- De bestuurlijke opzet van het EIT zou zodanig moeten zijn dat het onafhankelijk kan opereren. Wel zouden de lidstaten en de Europese instellingen de mogelijkheid moeten hebben om de belangen van de EU veilig te stellen, bijvoorbeeld d.m.v. een vijfjaarlijkse doorlichting door een uit de lidstaten samengestelde commissie.
- Het is jammer dat het nieuwe wetgevingsvoorstel voorziet in een inadequate financiering van de onderzoekssector. De huidige geldstromen voor onderzoek (kaderprogramma en KOI) mogen niet worden afgeroomd. Er moet juist voor extra bijdragen uit de particuliere sector worden gezorgd en een dergelijke financiering dient door duidelijke regelingen gegarandeerd te worden. De kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG) zouden moeten worden aangespoord, ernaar te streven na verloop van tijd financieel selfsupporting te worden, terwijl hun budget op gezette tijden zou moeten worden afgezet tegen hun prestaties.
- In de aanvangsperiode zou het beter zijn als het EIT geen eigen graden toekent, maar dat het een diploma of getuigschrift ontwikkelt dat slechts kan worden uitgereikt door een universiteit die partner is in een KIG.
- Bij de selectie van de partnerschappen die een KIG worden, dient te worden gekeken naar de geleverde of aantoonbaar in potentie te leveren topprestaties op het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie. De Commissie zou duidelijk moeten maken hoe beide criteria gehanteerd zullen worden
- Er zou moeten worden bepaald dat het EIT zich welwillend dient op te stellen tegenover aanvragen van KIGs die nauw samenwerken met gestructureerde onderzoeksgemeenschappen en waarbij regionale en lokale overheden zijn betrokken. Kleine en middelgrote bedrijven zouden expliciet moeten worden genoemd als potentiële partnerorganisaties

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Europese Raad over *Verdere maatregelen voor de oprichting van een Europees Technologie-Instituut (EIT)* (COM(2006) 276 final);

Gezien het Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Technologie-Instituut (COM(2006) 604 final — 2006/0197 (COD));

Gezien het besluit van de Europese Commissie van 8 juni 2006 om het Comité, op grond van artikel 265 (eerste alinea) van het EG-Verdrag, hierover te raadplegen;

Gezien het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie Cultuur, onderwijs en onderzoek te belasten met het opstellen van een desbetreffend advies;

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Europese Raad en het Europees Parlement over *Invulling van de moderniseringsagenda voor de universiteiten: onderwijs, onderzoek en innovatie* (COM(2006) 208 final);

Gezien zijn advies over het Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad betreffende het zevende kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (2007 tot 2013) (COM(2005) 119 final — 2005/0043 (COD) — 2005/0044 (CNS)), (CdR 155/2005 fin) ⁽¹⁾;

Gezien zijn advies over het Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (2007-2013) (COM(2005) 121 final — 2005/0050 (COD)), (CdR 150/2005 fin) ⁽²⁾;

Gezien zijn advies over de Mededeling van de Commissie „Mobilisatie van het intellect in Europa: mogelijkheden voor universiteiten om een optimale bijdrage te leveren aan de Lissabon-strategie” (COM(2005) 152 final), (CdR 154/2005 fin) ⁽³⁾;

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Europese Raad over *Implementatie van het nieuwe partnerschap voor groei en werkgelegenheid: oprichting van een Europees Technologie-Instituut als vlaggenschip voor kennis* (COM(2006) 77 final);

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Europese Voorjaarsraad: *Samen werken aan werkgelegenheid en groei — Een nieuwe start voor de Lissabon-strategie* (COM(2005) 24 final);

Gezien de Conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raden van Brussel van 23-24 maart en 15-16 juni 2006 inzake het Europees Technologie-Instituut;

Gezien het ontwerpadvies dat op 28 september 2006 is goedgekeurd door de commissie Cultuur, onderwijs en onderzoek (CdR 273/2006 rev. 2 — rapporteur: **de heer Walters**, lid van de regioraad van Cambridgeshire, UK/EVP), en

Overwegende hetgeen volgt:

1. De tweede mededeling van de Commissie en het voorstel voor een verordening betreffende de oprichting van een Europees Technologie-Instituut zijn belangrijke stappen in de goede richting.
2. Hoewel het onmogelijk is om alle onderzoeksinstituten in de EU rechtstreeks te betrekken bij het EIT, zal het algehele streven om daarvan via een kennis- en innovatiegemeenschap (KIG) deel uit te maken, leiden tot een verbetering van het onderzoeksklimaat, omdat dit een versterking van de kennisdriehoek (onderwijs-onderzoek-innovatie) inhoudt.
3. Versterking van de kennisdriehoek, en in het bijzonder de ontwikkeling van sterke partnerschappen tussen het bedrijfsleven en de onderzoekssector, zal in aanzienlijke mate bijdragen tot verbetering van de concurrentiepositie van de EU.
4. Als de KIG van het EIT, waarin de beste onderzoeksteams samenwerken met het bedrijfsleven, streven naar synergie van hun activiteiten met de regionale en lokale ontwikkelingsinstanties, zal dit bijdragen tot een evenwichtige regionale ontwikkeling.

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies goedgekeurd:

⁽¹⁾ PB C 115, 16.5.2006, blz. 17.

⁽²⁾ PB C 115, 16.5.2006, blz. 20.

⁽³⁾ PB C 81, 4.4.2006, blz. 16.

1. Algemene standpunten

1.1 Het Comité van de Regio's beschouwt deze tweede mededeling van de Commissie als een welkome bijdrage aan het debat over de oprichting van een Europees Technologie-Instituut (EIT) en een nieuwe stap op weg naar verwezenlijking van de Lissabon-doelstellingen.

1.2 Het CvdR is te spreken over de afgewogen aanpak die de Commissie hanteert bij de voorbereiding van het wetgevingsvoorstel, inclusief de vervanging van „kennissgemeenschappen” door „kennis- en innovatiegemeenschappen” in de titel. Het is een goede zaak dat ook lokale en regionale overheden in aanmerking komen om op te treden als partnerorganisaties van KIG, al baren sommige details wel zorgen.

1.3 Het is een verheugende zaak dat door dit initiatief de drie fundamenteën waarop kennis berust, te weten de kennisdriehoek onderwijs, onderzoek en innovatie, nauwer met elkaar worden verbonden en dat aldus wordt getracht iets te doen aan de in Europa vastgestelde innovatieachterstand.

1.4 Het CvdR wil er andermaal de aandacht op vestigen dat succesvolle onderzoeks- en innovatiemodellen niet zomaar klakkeloos kunnen worden overgenomen. De EU zou daarentegen moeten proberen om voort te bouwen op successen die zijn geboekt met een nauwe wisselwerking tussen onderzoek, innovatie en onderwijs.

1.5 Een belangrijk voordeel van het EIT is dat alle cruciale actoren — teams van toponderzoekers, ondernemingen en bestuursorganen — bij elkaar worden gebracht in de kennisdriehoek. Ten koste van alles zal moeten worden voorkomen dat de structuur op slechts twee pijlers komt te berusten.

1.6 Er zijn nog een paar punten in het voorstel die aanleiding kunnen geven tot problemen.

1.7 Het is jammer dat het nieuwe wetgevingsvoorstel voorziet in een inadequate financiering van de onderzoekssector en dat het geen duidelijke regelingen bevat om financiering door de particuliere sector te garanderen.

1.8 De huidige geldstromen voor onderzoek (kaderprogramma en KOL) mogen niet worden afgeroomd. Er moet juist voor extra bijdragen uit de particuliere sector worden gezorgd.

1.9 De lokale en regionale overheden spelen een doorslaggevende rol bij het creëren van een klimaat dat gunstig is voor een tot innovatie leidende wisselwerking tussen de verschillende actoren.

1.10 De Commissie wordt gewezen op de belangrijke taak die de lokale en regionale overheden, en meer in het bijzonder

hun economische samenwerkingsverbanden, hebben als het erom gaat de juiste voorwaarden te scheppen voor samenwerking tussen de drie zijden van de kennisdriehoek. Daarbij gaat het o.a. om het aanmoedigen van clustervorming, het bieden van een infrastructuur voor starterscentra, het stimuleren van investeringen door het bedrijfsleven enz.

1.11 Ook wordt de Commissie erop gewezen dat de regionale en lokale overheden de aangewezen instanties zijn om MKO's tot samenwerking binnen een onderzoekspartnerschap aan te sporen en om samenwerkingsverbanden van ondernemingen en universiteiten te stimuleren die een goede kans maken om te gedijen in een regionale/lokale omgeving, met inachtneming van de bestaande en toekomstige situatie, het gevoerde beleid, stimulerings- en ontmoedigingsmaatregelen e.d.

1.12 Het EIT zou zich vooral moeten bezighouden met innovatie, overdracht van kennis en projecten voor toegepast onderzoek.

2. Algemene aanbevelingen

2.1 Het EIT zou zich moeten inzetten voor een bundeling van krachten van enerzijds de internationaal excellerende Europese topuniversiteiten en hun onderzoeksteams en -centra, en anderzijds de beste onderzoeksteams en -centra van andere universiteiten uit de gehele EU die eenzelfde topniveau kunnen halen.

2.2 De Commissie zou daarom moeten samenwerken met universiteiten en onderzoekscentra die over veel praktische ervaring met de kennisdriehoek beschikken. Als het EIT er niet in slaagt de topuniversiteiten en -onderzoekscentra in Europa bij haar activiteiten te betrekken, zal dit van invloed zijn op de internationale reputatie van het instituut.

2.3 Bij het opzetten van KIG zal moeten worden uitgegaan van een bottom-upbenadering, waarbij wordt begonnen met het verzamelen van beste praktijken van samenwerking tussen onderzoekssector en bedrijfsleven.

2.4 De selectieprocedures voor toelating tot de KIG hebben terecht een open karakter, waarbij onderzoeksteams met voldoende capaciteit de kans krijgen betrokken te worden bij het EIT. Alle universiteiten en onderzoekscentra, groot en klein, moeten het gevoel krijgen dat indien de structuren, partnerschappen en beleidslijnen eenmaal in orde zijn, hun beste teams in principe actief kunnen participeren in het EIT. Het is echter jammer dat het bijbehorende cruciale criterium „topprestaties op het gebied van onderwijs en onderzoek” niet specifiek verwijst naar „potentiële topprestaties”. De Commissie zou duidelijk moeten maken hoe beide criteria gehanteerd zullen worden.

2.5 Om de band tussen onderzoekssector en privé-sector in een kennis- en innovatiegemeenschap te versterken, zou men bijv. de KIG kunnen aansporen, ernaar te streven na verloop van tijd financieel selfsupporting te worden. Deze aanpak zou in de bepalingen van het wetgevingsvoorstel moeten worden opgenomen.

2.6 Het CvdR is tegen het voorstel van de Commissie dat het EIT zijn eigen graden kan toekennen. In de aanvangsperiode zou het beter zijn als het EIT geen eigen graden toekent, maar dat het een diploma of getuigschrift ontwikkelt dat slechts kan worden uitgereikt door een universiteit die partner is van een kennis- en innovatiegemeenschap. Anders bestaat het gevaar dat de toonaangevende universiteiten hier een gereserveerde houding tegenover gaan aannemen.

2.7 In het beginstadium zou het EIT zich ertoe moeten beperken een MA-opleiding op te zetten met onderdelen als bedrijfsstages, interdisciplinariteit, ondernemerscursussen e.d.

2.8 In de raad van bestuur, die de vrije hand zou moeten krijgen om de strategische agenda van het EIT te bepalen, zou een passend aantal vertegenwoordigers uit de privé-sector moeten worden opgenomen.

2.9 De bestuurlijke opzet van het EIT zou zodanig moeten zijn dat het onafhankelijk kan opereren. Wel zouden de lidstaten en de Europese instellingen de mogelijkheid moeten hebben om de belangen van de EU veilig te stellen, bijvoorbeeld d.m.v. een vijfjaarlijkse doorlichting door een uit de lidstaten samengestelde commissie.

2.10 De Commissie wordt opgeroepen om in haar richtsnoeren t.a.v. de selecties voor KIG de raad van bestuur op te roepen, zich welwillend op te stellen tegenover aanvragen van partnerschappen waarbij regionale of lokale overheden zijn betrokken en die beschikken over gestructureerde onderzoeksgemeenschappen waarin teams uit verschillende universiteiten, onderzoekscentra en bedrijven samenwerken in het kader van middellange- en langetermijnprojecten.

2.11 De Commissie dient te beseffen dat regio's en gemeenten dankzij hun beleid en investeringen in de infrastructuur een beslissende rol spelen bij de vorming van clusters, waardoor de samenwerking tussen de universiteiten en het bedrijfsleven wordt versterkt.

2.12 Om het succes van het EIT te kunnen afmeten, zouden er bepaalde doelstellingen moeten worden geformuleerd aan de hand waarvan de door de raad van bestuur gevolgde strategie kan worden geëvalueerd. Als maatstaf zouden bijvoorbeeld indicatoren kunnen worden gebruikt voor het vermogen van het

EIT om concrete marktgerichte oplossingen te vinden voor problemen van (kleine en middelgrote) bedrijven en de industrie.

2.13 De Commissie dient te voorkomen dat de rol die de Europese Onderzoeksraad (EOR) speelt als belangrijkste aanjager van fundamenteel onderzoek minder aandacht krijgt door de krachtige en positieve impulsen die uitgaan van de oprichting van het EIT. De raad van bestuur van het EIT zou er alles aan moeten doen om nauwe banden met de EOR te onderhouden en structuren op te zetten die ervoor zorgen dat beide organen elkaar aanvullen en niet langs elkaar heen werken of dubbel werk doen.

2.14 De kennis- en innovatiegemeenschappen van het EIT moeten stapje voor stapje worden opgezet, waarbij wordt voortgebouwd op eerder opgedane ervaringen en de structuren zonodig iedere keer als er nieuwe KIG worden opgezet, worden aangepast. Het is goed dat de Commissie een scenario van zes van zulke gemeenschappen in 2013 voor ogen heeft.

2.15 De volgende zaken zijn van cruciaal belang voor het opzetten en besturen van de kennis- en innovatiegemeenschappen:

- controleprocedures en prestatiebeoordeling; het is daarom een goede zaak dat in het wetgevingsvoorstel gewag wordt gemaakt van resultaatgerichte parameters, al worden deze helaas niet duidelijk genoeg omschreven;
- financiële regelingen/continuïteit van de financiering; het CvdR is tegen het voorstel van de Commissie om de KIG grotendeels te financieren uit bestaande EU-programma's en -fondsen; het is vooral tegen het eventuele afkomen van EU-onderzoeksfondsen;
- verwijzingen naar onderzoek dat door de EOR wordt gesteund;
- rol van regionale/lokale overhedeninstanties: de nadruk moet komen te liggen op lokale/regionale betrokkenheid bij KIG-offertes;
- rol van het MKB: kleine en middelgrote bedrijven zouden in het wetgevingsvoorstel expliciet moeten worden genoemd als potentiële „partnerorganisaties” en de Commissie zou moeten aangeven hoe het MKB kan worden betrokken bij de KIG.

2.16 Het onderwerp de personele bezetting dient flexibel te worden benaderd om ervoor te zorgen dat de beste teams van onderzoekers bij het EIT worden betrokken. Het CvdR voelt veel voor de optie van een dubbel dienstverband.

2.17 Om te waarborgen dat de allerbeste onderzoeksteams worden aangetrokken en er voldoende verbondenheid met het EIT wordt aangekweekt, zou het goed zijn als de KIG personeel op deeltijdbasis aannamen. Per geval kan dan worden bekeken hoeveel tijd er maximaal of minimaal wordt besteed aan het EIT. Verder moet het mogelijk zijn om deze werktijden aan te passen gedurende de hele periode dat een KIG functioneert.

2.18 De Commissie wordt opgeroepen bij de voorbereiding van haar wetgevingsvoorstel rekening te houden met de belangrijke rol van de lokale en regionale overheden. Deze is van essentieel belang voor de opvulling van hiaten in de kennisdriehoek in het algemeen en ondersteuning van de KIG in het bijzonder.

3. De aanbevelingen van het Comité van de Regio's betreffende het voorstel voor een verordening

Aanbeveling 1

Overwegende 10

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
Onderwijs moet als integraal, maar vaak ontbrekend element van een allesomvattende innovatiestrategie worden gesteund. In de overeenkomst tussen het EIT en de KIG moet worden vastgelegd dat de door de KIG verleende graden en diploma's EIT-graden en -diploma's zijn. Het EIT moet de erkenning van EIT-graden en diploma's in de lidstaten bevorderen. Al deze werkzaamheden mogen geen afbreuk doen aan Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.	Onderwijs moet als integraal, maar vaak ontbrekend element van een allesomvattende innovatiestrategie worden gesteund. In de overeenkomst tussen het EIT en de KIG moet worden vastgelegd dat de door de KIG verleende graden en diploma's <u>EIT-graden en diploma's met een EIT-keurmerk zijn</u> dienen te dragen. Het EIT moet de erkenning van <u>EIT-graden en diploma's met een EIT-keurmerk</u> in de lidstaten bevorderen. Al deze werkzaamheden mogen geen afbreuk doen aan Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

Dit betekent dat in het hele wetgevingsvoorstel (bijvoorbeeld in artt. 4(1)(f), 6(1) en (3)) „EIT-graden” moet worden vervangen door „graden met een EIT-keurmerk”.

Motivering

In de Toelichting bij haar voorstel voor een verordening maakt de Commissie specifiek gewag van een EIT-„merk”, waarbij de nadruk ligt op zaken als bevordering van het ondernemerschap. Daar is veel voor te zeggen, maar voor veel toonaangevende universiteiten is een EIT-graad niet nodig om ervoor te zorgen dat het EIT zijn doelstellingen kan verwezenlijken. Eenzelfde soort graad met een EIT-keurmerk, toegekend door een of meer partneruniversiteiten van kennis- en innovatiegemeenschappen, sorteert hetzelfde effect.

Aanbeveling 2

Artikel 5 (2) (a)

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. Het EIT selecteert de partnerschappen die een KIG worden. Selectie vindt plaats aan de hand van een prestatiegericht, open en transparant proces en na publicatie van nauwkeurige specificaties en voorwaarden. Bij de selectie wordt met name rekening gehouden met: (a) de huidige en potentiële innovatiecapaciteit die in het partnerschap aanwezig is en de geleverde topprestaties op het gebied van onderwijs en onderzoek;	2. Het EIT selecteert de partnerschappen die een KIG worden. Selectie vindt plaats aan de hand van een prestatiegericht, open en transparant proces en na publicatie van nauwkeurige specificaties en voorwaarden. Bij de selectie wordt met name rekening gehouden met: (a) de huidige en potentiële innovatiecapaciteit die in het partnerschap aanwezig is en de geleverde <u>of aantoonbaar in potentie te leveren</u> topprestaties op het gebied van onderwijs en onderzoek;

Motivering

Sluit aan op paragraaf 2.4 van het ontwerpadvies.

Aanbeveling 3

Artikel 5 (2)

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
2. Het EIT selecteert de partnerschappen die een KIG worden. Selectie vindt plaats aan de hand van een prestatiegericht, open en transparant proces en na publicatie van nauwkeurige specificaties en voorwaarden. Bij de selectie wordt met name rekening gehouden met: (a) de huidige en potentiële innovatiecapaciteit die in het partnerschap aanwezig is en de geleverde topprestaties op het gebied van onderwijs en onderzoek; (b) de mogelijkheden van het partnerschap om de door het EIT vastgelegde doelstellingen te bereiken; (c) de financiële en niet-financiële bijdragen die in het KIG vloeien; (d) aangetoonde innovatiemogelijkheden, plus een plan voor het beheer van het intellectuele eigendom dat toegesneden is op de betrokken sector en dat aansluit op de EIT-beginselen en -richtsnoeren voor het beheer van intellectueel eigendom.	2. Het EIT selecteert de partnerschappen die een KIG worden. Selectie vindt plaats aan de hand van een prestatiegericht, open en transparant proces en na publicatie van nauwkeurige specificaties en voorwaarden. Bij de selectie wordt met name rekening gehouden met: (a) de huidige en potentiële innovatiecapaciteit die in het partnerschap aanwezig is en de geleverde topprestaties op het gebied van onderwijs en onderzoek; (b) de mogelijkheden van het partnerschap om de door het EIT vastgelegde doelstellingen te bereiken; (c) de financiële en niet-financiële bijdragen die in het KIG vloeien; (d) aangetoonde innovatiemogelijkheden, plus een plan voor het beheer van het intellectuele eigendom dat toegesneden is op de betrokken sector en dat aansluit op de EIT-beginselen en -richtsnoeren voor het beheer van intellectueel eigendom. (e) <u>de kracht van het partnerschap, inclusief de mate waarin het samenwerkt met lokale en regionale overheden en instanties.</u>

Motivering

Sluit aan bij paragraaf 2.8 van het ontwerpadvies, waarin staat dat men zich bij de selecties voor de KIG welwillend zou moeten opstellen tegenover aanvragen van partnerschappen waarbij regionale of lokale overheden zijn betrokken.

Aanbeveling 4

Artikel 15

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
1. Het EIT zorgt ervoor dat zijn werkzaamheden, met inbegrip van die van de KIG, doorlopend worden gemonitord en periodiek aan een onafhankelijke evaluatie worden onderworpen, zodat gegarandeerd is dat uitkomsten van de hoogste kwaliteit worden bereikt en de financiële middelen zo doelmatig mogelijk worden besteed. De resultaten van de evaluatie worden bekendgemaakt. 2. De Commissie publiceert binnen vijf jaar na goedkeuring van deze verordening en daarna elke vier jaar een evaluatie van het EIT. In deze onafhankelijke en extern uit te voeren evaluatie wordt onderzocht in hoeverre het EIT aan zijn taakstelling voldoet. De evaluatie strekt zich uit tot alle werkzaamheden van het EIT en de KIG en heeft als aandachtspunten doeltreffendheid, duurzaamheid, doelmatigheid en relevantie van de verrichte werkzaamheden en hun verbanden met het beleid van de Gemeenschap. Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met de standpunten van de betrokken spelers op Europees en nationaal niveau. (...)	1. Het EIT zorgt ervoor dat zijn werkzaamheden, met inbegrip van die van de KIG, doorlopend worden gemonitord en periodiek aan een onafhankelijke evaluatie worden onderworpen, zodat gegarandeerd is dat uitkomsten van de hoogste kwaliteit worden bereikt en de financiële middelen zo doelmatig mogelijk worden besteed. De resultaten van de evaluatie worden bekendgemaakt. 2. De Commissie publiceert binnen vijf jaar na goedkeuring van deze verordening en daarna elke vier jaar een evaluatie van het EIT. In deze onafhankelijke en extern uit te voeren evaluatie wordt onderzocht in hoeverre het EIT aan zijn taakstelling voldoet. De evaluatie strekt zich uit tot alle werkzaamheden van het EIT en de KIG en heeft als aandachtspunten doeltreffendheid, duurzaamheid, doelmatigheid en relevantie van de verrichte werkzaamheden en hun verbanden met het beleid van de Gemeenschap. Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met de standpunten van de betrokken spelers op Europees en nationaal niveau.

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
	<u>3. Op gezette tijden zou het budget van de kennis- en innovatiegemeenschappen moeten worden afgezet tegen hun prestaties. In principe zou de financiering van KIG geleidelijk moeten worden vervangen door financiering uit andere bronnen. Het vermogen om externe investeerders voor de KIG aan te trekken zal een doorslaggevende indicator zijn voor het succes van het EIT.</u> (...)

Brussel, 13 februari.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Thematische strategie inzake bodembescherming”

(2007/C 146/05)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- Vanuit milieuoogpunt is er veel voor te zeggen om een bodembeleid op Europees niveau te ontwikkelen. Bodemverontreiniging heeft bijvoorbeeld een relatie met de gezondheid van mens en dier, en het bodembeleid heeft hierin een functie. Daarnaast vragen klimatologische veranderingen, de grensoverschrijdende effecten van bodemaantasting, de druk op andere aspecten van het milieu en de Kyoto-afspraken om aandacht op Europees niveau.
- Een richtlijn in de door de Commissie voorgestelde inventariserende en faciliterende vorm kan een bijdrage leveren aan het vormgeven van duurzaam beheer van de bodem in de EU. Een en ander houdt in dat het karakter van de richtlijn flexibel dient te zijn.
- Men moet oppassen voor de administratieve lasten die voor de lokale en regionale autoriteiten kunnen voortvloeien uit de aanwijzing van risicogebieden, de verplichting om ieder tien jaar de risicogebieden te herzien (artikel 6) en de herziening van de inventarisatie van verontreinigde locaties. (artikel 10 en 11).
- Er mogen geen directe verplichtingen voor de relevante autoriteiten worden vastgelegd voor het daadwerkelijk opruimen en beheren van verontreinigde locaties (artikel 13).
- Het is noodzakelijk dat de Europese Commissie een handreiking samenstelt met kosteneffectieve maatregelen waaruit de lidstaten naar eigen oordeel inspiratie kunnen putten bij het samenstellen van hun maatregelenpakket.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de „Thematische strategie inzake bodembescherming” (COM (2006) 231 final) en het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de bescherming van de bodem en tot wijziging van Richtlijn 2004/35/EG (COM (2006) 232 final — 2006/0086 (COD));

Gezien het besluit van de Europese Commissie van 22 september om het Comité overeenkomstig art. 175 en art. 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

Gezien het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie Duurzame ontwikkeling met het opstellen van een advies ter zake te belasten;

Gezien zijn advies van 12 februari 2003 over de mededeling „Naar een thematische strategie inzake bodembescherming” (CdR 190/2002 final ⁽¹⁾), en

Gezien het door de commissie Duurzame ontwikkeling op 27 november 2006 goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 321/2006 rev. 1); rapporteur: Cor Lamers (NL/EVP, burgemeester van Houten),

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies uitgebracht:

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

Algemene opmerkingen

1.1 De bodem is van essentieel belang voor ons levensonderhoud. De bodem is onmisbaar als bron van voedingsstoffen en water, als regulator van kringlopen, als ruimte waar veel organismen in leven en als drager van het leven boven de grond. Voor de mens en de natuur is het cruciaal dat de bodem deze functies optimaal en duurzaam kan blijven vervullen.

1.2 Alle EU lidstaten worden in meerdere of mindere mate geconfronteerd met bodemproblemen. Het is evident dat er zich in bepaalde delen van Europa aanzienlijke en zorgwekkende degradatieprocessen hebben voorgedaan en dat deze zich zullen blijven voordoen.

1.3 Bodem is immobiel, maar bodemverslechtering in de ene lidstaat kan grensoverschrijdende effecten hebben voor andere lidstaten. Het CvDR meent derhalve dat het voorstel in overeenstemming is met het subsidiariteitsbeginsel. Tevens constateert het Comité dat slechts negen lidstaten een bodembeleid hebben ontwikkeld, en dat dit beleid over het algemeen beperkt blijft tot bepaalde aspecten van de bodemvervuiling. Het Comité is verder van mening dat er vanuit milieuoogpunt toch redenen zijn om een bodembeleid op Europees niveau te ontwikkelen. Bodemverontreiniging heeft bijvoorbeeld een relatie met de gezondheid van mens en dier, en het bodembeleid heeft hierin een functie. Daarnaast vragen de klimatologische veranderingen, de grensoverschrijdende effecten van bodemaantasting, de druk op andere aspecten van het milieu en de Kyoto-afspraken om aandacht op Europees niveau.

1.4 Bodembeleid is een zeer complex gebeuren. Er zijn in Europa meer dan 320 verschillende bodemtypes die voor velerlei doeleinden worden gebruikt. Bodem heeft bijvoorbeeld economische, sociale, culturele en ecologische functies en wordt gebruikt voor landbouw, natuur, bebouwing en de aanleg van wegen en dijken. De bedreigingen van de bodem in de verschil-

lende lidstaten lopen sterk uiteen. Hierdoor zijn grote verschillen tussen de lidstaten en zelfs tussen de verschillende regio's binnen lidstaten waarneembaar. Tevens bestaan er grote verschillen tussen de diverse maatregelen die lidstaten nemen. Naast deze geografische verschillen zijn er ten slotte nog de klimatologische verschillen tussen de Europese regio's. Een en ander is in overeenstemming met de verantwoordelijkheden die de regionale en lokale overheden in de lidstaten op dit terrein hebben.

1.5 Vanwege deze grote diversiteit en de moeilijkheden bij het opstellen van gemeenschappelijke normen, is het Comité van mening dat er momenteel geen uniforme gemeenschappelijke kwantitatieve normen kunnen worden goedgekeurd. Het denkt echter wel dat de door de Commissie voorgestelde strategie een eerste stap is richting een overeenkomst over gemeenschappelijke normen in de nabije toekomst. Om de bodem effectief te beschermen is maatwerk nodig. Bodem is een beleidsveld dat primair op lokaal en regionaal niveau ingevuld dient te worden.

1.6 In de meeste lidstaten zijn de lokale en regionale overheden verantwoordelijk voor het bodembeleid. Lokale en regionale overheden dienen daarom een belangrijke rol te krijgen bij het ontwikkelen van nieuwe methoden en maatregelen op het gebied van bodembeleid.

1.7 De Europese Unie heeft inzake bodem een ondersteunende en stimulerende rol. Europese wetgeving die niet flexibel is en de lidstaten onvoldoende beleidsruimte laat, is onaanvaardbaar.

Doelstellingen van de strategie

1.8 Het Comité onderschrijft de doelstellingen van de strategie en is van mening dat deze een belangrijke bijdrage vormen tot een gemeenschappelijk flexibel Europees beleidskader inzake een duurzaam beheer van de bodem.

⁽¹⁾ PB C 128 van 29.5.2003, blz. 43.

1.9 Uit de omschrijving van de doelstellingen maakt het Comité op dat de aandacht is gericht op het vergroten van de beschikbare kennis over bodemprocessen en op een inspanningsverplichting voor de lidstaten. De lidstaten worden aangemoedigd actie te ondernemen tegen bodemdegradatie, maar de vaststelling van de risicogebieden, de doelstellingen ter vermindering van de bodemdegradatie en de maatregelen om deze doelstellingen te halen — dit alles wordt door de lidstaten zelf bepaald. Het Comité ondersteunt deze aanpak, omdat de bodemproblematiek hiermee op geïntegreerde en procesmatige wijze wordt benaderd en hiermee het lokale en regionale karakter van de bodemproblematiek wordt benadrukt.

Integratie van bodembescherming in EU- en nationale wetgeving

1.10 Voor de uitvoering van de strategie dient de gehele bestaande bodemrelevante EU-wetgeving en het gehele beleid systematisch te worden beoordeeld op de mate waarin ze bijdragen aan een duurzame bodem in de Gemeenschap. Waar die bijdrage tekort schiet, dienen wetgeving en beleid te worden aangepast. Hiertoe moet op korte termijn door de Commissie een plan van aanpak worden opgesteld.

1.11 Het Comité is om die reden van mening dat in de strategie sterker de relatie moet worden gelegd met de andere strategieën die in het kader van het zesde milieuactieprogramma worden ontwikkeld. In het bijzonder met de strategieën voor pesticiden, voor afval en recycling en voor oppervlaktewater en grondwater.

„Best practices” en kennis over bodemprocessen

1.12 Het Comité vindt dat voorlichting en communicatie van belang zijn om tot een duurzaam bodembeheer te geraken. Hierbij zou de aandacht moeten uitgaan naar zowel de bedreigingen als de kansen die de bodem biedt voor een duurzame samenleving.

1.13 Er bestaat een grote diversiteit aan maatregelen die de lidstaten nemen (zie par. 1.4). Het Comité is van mening dat de kwaliteit van de bodem in de Europese Unie op een effectieve en praktische wijze kan worden verbeterd indien de lidstaten met een bodembeleid kennis overdragen aan de overige lidstaten. Het Comité pleit ervoor om de lidstaten met een ontwikkeld bodembeleid hun ervaringen te laten doorgeven aan de lidstaten die geen algemene regelgeving terzake hebben, door het delen van expertise.

1.14 Het Comité hecht grote waarde aan het creëren van een open communicatieplatform waarbij informatie over de „best practices” — in het licht van een adequate bescherming van de bodem — wordt uitgewisseld. De variabiliteit van de bodem vraagt een uitgebreid overzicht aan inzetbare maatregelen, die hun waarde in de toepassing hebben bewezen.

De nieuwe kaderrichtlijn bodembescherming

1.15 Deze richtlijn heeft tot doel om een inventarisatie van de bodemdegradatie in de EU te maken. De richtlijn biedt handvatten om dit op een uniforme, transparante wijze te doen. Of een gebied tot risicogebied wordt aangewezen, welke maatre-

gelen eventueel worden genomen en het tempo waarin dit gebeurt, wordt door de lidstaat zelf bepaald.

1.16 Het Comité is van mening dat een richtlijn in deze voorgestelde inventariserende en faciliterende vorm een bijdrage kan leveren aan het vormgeven van duurzaam beheer van de bodem in de EU. Een en ander houdt in dat het karakter van onderhavige richtlijn flexibel dient te zijn en geen kwantitatieve en kwalitatieve normen mag bevatten. De tenuitvoerlegging van de maatregelen zou op vrijwillige basis door middel van stimulerings- en adviseringsmechanismen moeten plaatsvinden. Ook moet een toename van de documentatieverplichting worden voorkomen om onnodige bureaucratie tegen te gaan. Tevens mogen de huidige Europese voorstellen niet worden gezien als een uitnodiging tot een vergaande sturing vanuit de EU.

1.17 Het Comité is van mening dat het bereiken van de milieunormen de hoogste prioriteit moet hebben en dat dit een zaak is van de nationale overheid, zonder dat het afbreuk wilt doen aan de aansprakelijkheid en de verantwoordelijkheid van eigenaars en van degenen die de bodemverontreiniging veroorzaken. M.a.w.: er moet duidelijk worden gemaakt dat ook bij toepassing van het beginsel „de vervuiler betaalt” niet alleen de veroorzakers, maar ook anderen die verplichtingen hebben, aansprakelijk kunnen worden gesteld. Het Comité benadrukt dat op nationaal niveau moet worden geregeld wie er in laatste instantie aansprakelijk is.

1.18 Het baart het Comité zorgen dat men bij het bepalen van de concrete verplichtingen in het kader van de EU-richtlijn, met name inzake de vastlegging van criteria voor de risico-evaluatie bij bodemverontreiniging, gebruik wil maken van een comité overeenkomstig besluit 1999/468/EG (comitologie). Hier zou gekozen moeten worden voor een procedure die met de belangen van alle betrokkenen rekening houdt en die deze *stakeholders* voldoende inspraakmogelijkheden biedt.

Administratieve lasten

1.19 Artikel 16 van de richtlijn omschrijft een groot aantal rapportageverplichtingen waaraan voornamelijk lokale en regionale autoriteiten zullen moeten voldoen. Het Comité is van mening dat dit geen onevenredige administratieve belasting voor gemeenten en regio's mag vormen. In dit verband dient te worden opgemerkt dat de aandacht, de mankracht en de financiële middelen die worden besteed aan rapportages niet tegelijkertijd aan het voorkomen van bodemdegradatie kan worden besteed, terwijl de vermindering van bodemdegradatie voorop zou moeten staan.

1.20 Het Comité onderschrijft het belang van externe integratie van het bodembeleid in sectoraal beleid en regelgeving op elk bestuurlijk niveau (artikel 3). Waar het gaat om de uitvoering van het sectorale beleid dient terughoudendheid te worden betracht bij het invoeren van verplichte checks op basis van bestaande gegevens (bodemtoetsen). Een check is alleen van belang als er een risico voor de bodem is. Omdat het beleid reeds kaderstellend is, zijn bodemtoetsen in het uitvoeringstraject in het algemeen overbodig. Bij complexe en omvangrijke situaties is immers het uitbrengen van een milieueffectrapport reeds verplicht.

1.21 Het Comité is bezorgd over de administratieve lasten die voor de lokale en regionale autoriteiten kunnen voortvloeien uit de aanwijzing van risicogebieden, de verplichting om ieder tien jaar de risicogebieden te herzien (artikel 6) en de herziening van de inventarisatie van verontreinigde locaties. (artikel 10 en 11).

1.22 De reeks in de ontwerprichtlijn vervatte inventarisatie- en rapportageverplichtingen en bepalingen inzake het opstellen van plannen en programma's die eventueel aan strategische milieubeoordelingen moeten worden onderworpen, leidt tot aanzienlijke extra rompslomp. In EU-wetgeving moet zoveel mogelijk worden afgezien van rapportageverplichtingen en van plannen en programma's waarvoor strategische milieubeoordelingen verplicht zijn.

1.23 Het Comité vindt dat de inspraak van het publiek beperkt moet blijven tot de gevallen die in de richtlijn inzake milieu-informatie worden geregeld.

Maatregelenprogramma's ter bestrijding van bodemdegradatieprocessen

1.24 Het Comité wenst dat er geen directe verplichtingen voor de relevante autoriteiten worden vastgelegd voor het daadwerkelijk opruimen en beheersen van verontreinigde locaties (artikel 13). Wel dienen de autoriteiten erop toe te zien dat er daadwerkelijk opruiming plaatsvindt. Een en ander moet worden gezien in de context van de wet- en regelgeving in de betreffende lidstaat en de specifieke bodemsituatie ter plaatse. Uiteraard blijven bedoelde autoriteiten er verantwoordelijk voor dat de verontreinigde locaties worden aangepakt.

1.25 Het Comité is tevreden met functiegericht saneren (artikel 1.1 en 13.2). Afhankelijk van het (huidig) gebruik van de bodem worden er maatregelen bepaald.

1.26 De *Impact Assessment* vermeldt dat maatregelen ter vermindering van bodemdegradatie een groot maatschappelijk rendement hebben. Het Comité onderschrijft deze conclusie, maar wil hierbij opmerken dat om dit rendement te bereiken er eerst in de bodem dient te worden geïnvesteerd. De ervaring heeft geleerd dat de uitvoering van bodemsaneringsprojecten met name voor gemeenten en regio's vaak stagneert wegens gebrek aan financiële middelen.

1.27 Het Comité ziet de invoering van het bodemrapport (artikel 12) als ondersteuning vanuit Europa voor de inventarisatie van bodemverontreinigingslocaties, omdat enerzijds het rapport een bijdrage levert aan het actueel houden van de inventarisatie van verontreinigde locaties en anderzijds kopers van gronden uit andere lidstaten op transparante wijze van de noodzakelijke informatie voorziet en daarmee behoedt voor economische schade. Hiermee wordt op een praktische wijze invulling gegeven aan het „vervuiler-betaalt-principe” van artikel 4.

1.28 Het Comité is van mening dat bij de vaststelling van de maatregelen voor de instandhouding van de bodemfuncties niet alleen aandacht moet worden besteed aan de sociale en econo-

mische aspecten, maar ook aan de veiligheidsaspecten en de aanwezigheid van het archeologisch, geologisch en geomorfologisch erfgoed (artikel 8).

1.29 Het Comité meent dat de eis van de Commissie om nationale financieringsmodellen op te stellen voor sanering van verontreinigde locaties (artikel 13) te weinig rekening houdt met de bestaande specifieke regionale (financierings-)modellen, die in de praktijk tot nu toe hun nut bewezen hebben. Verdere EU-specificaties op dit gebied zullen eerder belemmerend werken.

„Best practices”

1.30 Het Comité ziet het instellen van een platform voor informatie-uitwisseling als een van de pijlers van het voorstel van de Commissie (artikel 17). De regionale en lokale autoriteiten zouden — gelet op hun praktische kennis en opgedane ervaringen — in dat platform actief moeten deelnemen.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

2.1 Het Comité is van oordeel dat het noodzakelijk is dat de Europese Commissie een handreiking samenstelt met kosteneffectieve maatregelen waaruit de lidstaten naar hun eigen oordeel inspiratie kunnen putten bij het samenstellen van hun maatregelenpakket. De lidstaten die nog geen bodembeleid hebben ontwikkeld of die op dit moment een beleid ontwikkelen, kunnen alleen effectief aan het werk indien zij over voldoende kennis beschikken.

2.2 Het Comité stelt voor om geen uitgebreide Europese rapportageverplichtingen te creëren, maar dat de lidstaten in plaats daarvan gebruik kunnen maken van hun eigen rapportagesysteem en dat de Europese Commissie toegang krijgt tot deze informatie (artikel 16).

2.3 De risicogebieden kunnen met een beperktere administratieve last zeer gericht worden aangewezen indien voorafgaand gebruik wordt gemaakt van een quick scan, waaruit duidelijk wordt welke risico's al dan niet van toepassing zijn in (delen van) de bodem in de betreffende lidstaat (artikel 6). Inzake de herziening van de risicogebieden en de inventarisatie van verontreinigde locaties is een complete herziening onnodig. Volstaan kan worden met een actualisering op basis van de monitoringdata.

2.4 Het Comité pleit ervoor de onderzoeksagenda van de Europese Commissie, zoals aangekondigd in de strategische strategie, nader te concretiseren en van prioriteiten en een tijdschema te voorzien. De gevolgen van de klimaatverandering voor de bodem moeten met de allerhoogste prioriteit in beeld worden gebracht. Bekend is dat de klimaatverandering leidt/kan leiden tot een versnelde afbraak van organische stof. Gelet op de zeer belangrijke rol die organische stof speelt in het functioneren van de bodem kan klimaatverandering tot grote gevolgen leiden voor een duurzaam bodembeheer.

Aanbeveling 1

Artikel 1

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
1. Deze richtlijn stelt een kader vast voor de bescherming van de bodem en het behoud van het vermogen van de bodem om alle hierna genoemde ecologische, economische, maatschappelijke en culturele functies te vervullen: (a) producent van biomassa, met name in de landbouw en de bosbouw; (b) medium voor de opslag, filtering en omzetting van voedingsstoffen, chemische stoffen en water; (c) reservoir van biodiversiteit, met name van habitats, soorten en genen; (d) fysiek en cultureel milieu voor de mens en voor menselijke activiteiten; (e) bron van grondstoffen; (f) koolstofreservoir; (g) archief van het geologisch en archeologisch erfgoed. Te dien einde legt zij maatregelen vast ter preventie van processen van bodemaantasting zowel die welke natuurlijke oorzaken hebben als die welke door een breed spectrum van menselijke activiteiten worden veroorzaakt die het vermogen van een bodem om die functies te vervullen, ondermijnen. Deze maatregelen omvatten zowel het temperen van de effecten van die processen als het herstel en de sanering van aangetaste bodems tot een niveau van functionaliteit dat ten minste verenigbaar is met het huidige en het goedgekeurde toekomstige gebruik ervan.	1. Deze richtlijn stelt een kader vast voor de bescherming van de bodem en het behoud van het vermogen van de bodem om alle hierna genoemde, <u>indien van toepassing zijnde</u>, ecologische, economische, maatschappelijke en culturele functies te vervullen: (a) producent van biomassa, met name in de landbouw en de bosbouw; (b) medium voor de opslag, filtering en omzetting van voedingsstoffen, chemische stoffen en water; (c) reservoir van biodiversiteit, met name van habitats, soorten en genen; (d) fysiek en cultureel milieu voor de mens en voor menselijke activiteiten; (e) bron van grondstoffen; (f) koolstofreservoir; (g) archief van het geologisch, <u>geomorfologisch</u> en archeologisch erfgoed. Te dien einde legt zij maatregelen vast ter preventie van processen van bodemaantasting zowel die welke natuurlijke oorzaken hebben als die welke door een breed spectrum van menselijke activiteiten worden veroorzaakt die het vermogen van een bodem om die functies te vervullen, ondermijnen. Deze maatregelen omvatten zowel het temperen van de effecten van die processen als het herstel en de sanering van aangetaste bodems tot een niveau van functionaliteit dat ten minste verenigbaar is met het huidige en het goedgekeurde toekomstige gebruik ervan.

Motivering

In het artikel wordt duidelijk gemaakt dat het gaat om functiegericht handelen. De term „alle” zou kunnen worden geïnterpreteerd als multifunctioneel, waardoor de bodem alle genoemde functies tegelijkertijd zou moeten kunnen vervullen.

Naast archief van het geologische en archeologische erfgoed is de bodem ook archief van het geomorfologische erfgoed. Met geomorfologie wordt de verschijningsvorm van de bodem in het landschap bedoeld. Daar waar die verschijningsvorm van bijzondere waarde is, dient aandacht te worden besteed aan het behoud ervan.

Aanbeveling 2

Artikel 3

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
Bij de ontwikkeling van sectoraal beleid waarvan kan worden verwacht dat het de processen van bodemaantasting zal intensiveren of verminderen, identificeren, omschrijven en evalueren de lidstaten de effecten van dat beleid op deze processen, met name op het stuk van regionale en stedelijke ruimtelijke ordening, vervoer, energie, landbouw, plattelandsontwikkeling, bosbouw, winning van grondstoffen, handel en industrie, productbeleid, toerisme, klimaatverandering, milieu, natuur en landschap. De lidstaten maken hun bevindingen terzake bekend.	Bij de ontwikkeling van sectoraal beleid waarvan kan worden verwacht dat het de processen van bodemaantasting zal intensiveren of verminderen, identificeren, en omschrijven en evalueren de lidstaten de effecten van dat beleid op deze processen, met name op het stuk van regionale en stedelijke ruimtelijke ordening, vervoer, energie, landbouw, plattelandsontwikkeling, bosbouw, winning van grondstoffen, handel en industrie, productbeleid, toerisme, klimaatverandering, milieu, natuur en landschap. De lidstaten maken hun bevindingen terzake bekend. <u>De Commissie zal bij de ontwikkeling van EU-beleid en regelgeving externe integratie op het terrein van bodem toepassen.</u>

Motivering

Het Comité is tevreden met de externe beleidsintegratie zoals beschreven in artikel 3. Een en ander moet niet alleen een verplichtingen voor alleen de lidstaten zijn, maar ook voor de EU als geheel.

Aanbeveling 3

Artikel 6

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
1. Binnen vijf jaar na [uiterste omzettingstermijn] wijzen de lidstaten op het passende niveau de gebieden op hun nationale grondgebied aan, hierna „de risicogebieden” te noemen, met betrekking waartoe er doorslaggevende aanwijzingen dan wel gewettigde vermoedens bestaan dat een of meer van de hierna genoemde processen van bodemaantasting zijn opgetreden of in de nabije toekomst waarschijnlijk zullen optreden: (a) erosie door water of wind; (b) verlies van organische stof veroorzaakt door een gestage afname van de hoeveelheid organische stof in de bodem, onverteerde plantaardige en dierlijke resten, de producten van de gedeeltelijke afbraak daarvan en de biomassa in de bodem buiten beschouwing gelaten; (c) verdichting door een toename van de volumieke massa en een afname van de porositeit van de bodem; (e) verzilting door de accumulatie van oplosbare zouten in de bodem; (f) aardverschuivingen veroorzaakt door de middelsnelle tot snelle neerwaartse verplaatsing van aarde- en steenmassa's. Met het oog op die aanwijzing maken de lidstaten met betrekking tot elk van deze processen van bodemaantasting ten minste gebruik van de in bijlage I genoemde elementen en houden zij rekening met de effecten van die processen op de intensivering van broeikasgasemissies en woestijnvorming. 2. De overeenkomstig lid 1 aangewezen risicogebieden worden bekendgemaakt en tenminste elke tien jaar herzien.	1. Binnen vijf jaar na [uiterste omzettingstermijn] wijzen de lidstaten op basis van het naar hun oordeel passende <u>bestuurlijk niveau alsmede de geografische schaal eenheid</u> niveau de gebieden op hun nationale grondgebied aan, hierna „de risicogebieden” te noemen, met betrekking waartoe er doorslaggevende aanwijzingen dan wel gewettigde vermoedens bestaan dat een of meer van de hierna genoemde processen van bodemaantasting zijn opgetreden of in de nabije toekomst waarschijnlijk zullen optreden: (a) erosie door water of wind; (b) verlies van organische stof veroorzaakt door een gestage afname van de hoeveelheid organische stof in de bodem, onverteerde plantaardige en dierlijke resten, de producten van de gedeeltelijke afbraak daarvan en de biomassa in de bodem buiten beschouwing gelaten; (c) verdichting door een toename van de volumieke massa en een afname van de porositeit van de bodem; (e) verzilting door de accumulatie van oplosbare zouten in de bodem; (f) aardverschuivingen veroorzaakt door de middelsnelle tot snelle neerwaartse verplaatsing van aarde- en steenmassa's. Met het oog op die aanwijzing maken de lidstaten met betrekking tot elk van deze processen van bodemaantasting, een quick scan om vast te stellen welke processen voor (een deel van) de bodem van de betreffende lidstaat niet relevant zijn. Voor de resterende processen van bodemaantasting wordt een lijst met potentiële risicogebieden opgesteld. De <u>uiteindelijke risicogebieden worden vastgesteld door de lijst van potentiële risicogebieden nader te onderzoeken en hiervoor wordt ten minste gebruik gemaakt van de in bijlage I genoemde elementen en houden zij wordt rekening gehouden met de effecten van die processen op de intensivering van broeikasgasemissies en woestijnvorming.</u> 2. De overeenkomstig lid 1 aangewezen risicogebieden worden bekendgemaakt en ten minste elke tien jaar <u>herzien geactualiseerd</u>.

Motivering

Lid 1: De lidstaten bepalen zelf welk bestuurlijk niveau en welke geografische schaal eenheid worden gehanteerd bij het vaststellen van de risicogebieden. De keuze of en welke maatregelen worden genomen in de risicogebieden is een politieke beslissing van de lidstaat zelf. Voordat de identificatie van de risicogebieden plaatsvindt, dient een quick scan plaats te vinden waardoor issues kunnen worden uitgesloten. Er moet aanleiding zijn voor verder onderzoek. Op basis van de eerste schifting kan een nadere vaststelling van de risicogebieden op basis van de elementen uit bijlage I plaatsvinden. Als voorbeeld wordt hierbij het onderdeel organische stof genoemd. In agrarische gebieden verschillen de organische-stofgehalten per perceel (heterogene gebieden). Organisch gehalte herstelt zich langzaam, vaak op perceelniveau; dit moet primair worden geregeld via cross compliance, door goed agrarisch gebruik.

Lid 2: De door de Commissie gehanteerde term „herzien” suggereert dat er iedere 10 jaar een volledig onderzoek dient plaats te vinden. Het is echter van belang dat lidstaten een goed monitoringsysteem bijhouden waarmee iedere 10 jaar de risicogebieden kunnen worden geactualiseerd.

Aanbeveling 4

Artikel 8

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
1. Met het oog op de instandhouding van de in artikel 1, lid 1, genoemde bodemfuncties stellen de lidstaten met betrekking tot de overeenkomstig artikel 6 aangewezen risicogebieden op het passende niveau een maatregelenprogramma op dat ten minste risicobeperkingsdoelstellingen, de passende maatregelen om die doelstellingen te bereiken, een tijdschema voor de uitvoering van die maatregelen en een raming van de toe te wijzen private of publieke middelen ter financiering van die maatregelen omvat. 2. Bij het opstellen en herzien van hun maatregelenprogramma's overeenkomstig lid 1 besteden de lidstaten passende aandacht aan de sociale en economische gevolgen van de overwogen maatregelen. De lidstaten zien erop toe dat de maatregelen kosteneffectief en technisch haalbaar zijn en zij voeren een effectbeoordeling, inclusief een kosten-batenanalyse, uit alvorens zij het maatregelenprogramma invoeren. In hun maatregelenprogramma's geven de lidstaten aan hoe de maatregelen ten uitvoer zullen worden gelegd en hoe deze zullen bijdragen tot het realiseren van de vastgestelde milieustreefdoelen. 3. Wanneer een gebied een risico loopt ten gevolge van verscheidene tegelijk optredende processen van bodemaantasting, mogen de lidstaten een enkel programma aannemen waarin passende risicobeperkingsdoelstellingen worden vastgesteld voor alle geïdentificeerde risico's, tezamen met passende maatregelen om die doelstellingen te bereiken. 4. Het maatregelenprogramma wordt binnen een termijn van zeven jaar na [uiterste omzettingstermijn] opgesteld en is uiterlijk acht jaar na die datum van toepassing. Het maatregelenprogramma wordt bekendgemaakt en wordt tenminste om de vijf jaar herbezien.	1. Met het oog op de instandhouding van de in artikel 1, lid 1, genoemde bodemfuncties stellen de lidstaten met betrekking tot de overeenkomstig artikel 6 aangewezen risicogebieden op het <u>naar hun oordeel passende bestuurlijk niveau alsmede de geografische schaal</u> een maatregelenprogramma op dat ten minste risicobeperkingsdoelstellingen, de passende maatregelen om die doelstellingen te bereiken, een tijdschema voor de uitvoering van die maatregelen en een raming van de toe te wijzen private of publieke middelen ter financiering van die maatregelen omvat. 2. Bij het opstellen en herzien van hun maatregelenprogramma's overeenkomstig lid 1 besteden de lidstaten passende aandacht aan de sociale en economische gevolgen van de overwogen maatregelen, <u>alsmede aan de gevolgen voor de veiligheid en het archeologisch, geomorfologisch en geologisch erfgoed.</u> De lidstaten zien erop toe dat de maatregelen kosteneffectief en technisch haalbaar zijn en zij voeren een effectbeoordeling, inclusief een kosten-batenanalyse, uit alvorens zij het maatregelenprogramma invoeren. In hun maatregelenprogramma's geven de lidstaten aan hoe de maatregelen ten uitvoer zullen worden gelegd en hoe deze zullen bijdragen tot het realiseren van de vastgestelde milieustreefdoelen. 3. Wanneer een gebied een risico loopt ten gevolge van verscheidene tegelijk optredende processen van bodemaantasting, mogen de lidstaten een enkel programma aannemen waarin passende risicobeperkingsdoelstellingen worden vastgesteld voor alle geïdentificeerde risico's, tezamen met passende maatregelen om die doelstellingen te bereiken. 4. Het maatregelenprogramma wordt binnen een termijn van <u>zeven jaar na [uiterste omzettingstermijn] vijf jaar nadat de Europese Commissie de handreikingen zoals vermeld in artikel 17 lid 2 heeft gepubliceerd, opgesteld en is uiterlijk acht vier jaar na die datum van toepassing.</u> Het maatregelenprogramma wordt bekendgemaakt en wordt tenminste om de vijf jaar herbezien.

Motivering

Lid 2: Het Comité acht de limitering tot enkel sociaal-economische gevolgen te gering. Ook de veiligheid en de geomorfologische, geologische en archeologische gevolgen zijn belangrijk.

De maatregelen worden door de lidstaten zelf gefinancierd. Het is daarom onnodig dat een Europese richtlijn de lidstaten opdraagt kosteneffectieve maatregelen te nemen.

Lid 4: De Commissietekst neemt als uitgangspunt het moment waarop deze richtlijn van kracht wordt. Echter voordat nationale, regionale en lokale autoriteiten maatregelen kunnen opstellen en nemen, dienen zij voldoende kennis te bezitten over de mogelijkheden hieromtrent. Een handreiking van kosteffectieve maatregelen waaruit deze autoriteiten hun beleid kunnen samenstellen is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde (zie ook aanbevelingen 9 en 10). Hier ligt een belangrijke meerwaarde voor de Europese Commissie. Het Comité is daarom van mening dat de datum van de publicatie van de handreikingen een beter uitgangspunt vormt.

Aanbeveling 5

Artikel 10

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
1. De lidstaten inventariseren overeenkomstig de procedure van artikel 11 de locaties op hun nationale grondgebied waarvan met zekerheid is vastgesteld dat er ten gevolge van menselijk toedoen gevaarlijke stoffen worden aangetroffen in zodanige concentraties dat zij naar het oordeel van de lidstaten een ernstig risico voor de volksgezondheid of het milieu vormen, hierna „verontreinigde locaties” genoemd. Dat risico wordt beoordeeld rekening houdend met het huidige en het goedgekeurde toekomstige gebruik van de grond. 2. De lidstaten stellen een nationale inventaris van verontreinigde locaties op, hierna „de inventaris” genoemd. De inventaris wordt bekendgemaakt en ten minste om de vijf jaar herbezien.	1. De lidstaten inventariseren overeenkomstig de procedure van artikel 11 de locaties op hun nationale grondgebied waarvan met zekerheid is vastgesteld dat er ten gevolge van menselijk toedoen gevaarlijke stoffen worden aangetroffen in zodanige concentraties dat zij naar het oordeel van de lidstaten een ernstig risico voor de volksgezondheid of het milieu vormen, hierna „verontreinigde locaties” genoemd. Dat risico wordt beoordeeld rekening houdend met het huidige en het goedgekeurde toekomstige gebruik van de grond. 2. De lidstaten stellen een nationale inventaris van verontreinigde locaties op, hierna „de inventaris” genoemd. De inventaris wordt bekendgemaakt en waar nodig om de vijf jaar geactualiseerd ten minste om de vijf jaar herbezien.

Motivering

De door de Commissie gebruikte term „herzien” suggereert dat er iedere 5 jaar een volledig onderzoek dient plaats te vinden. Het is echter van belang dat lidstaten een goed monitoringsysteem bijhouden waarmee iedere 5 jaar de risicogebieden kunnen worden geactualiseerd.

Aanbeveling 6

Artikel 11

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
1. Elke lidstaat wijst een bevoegde instantie aan die verantwoordelijk is voor de inventarisatie van de verontreinigde locaties. 2. Uiterlijk vijf jaar na [uiterste omzettingstermijn] dienen de lidstaten ten minste de ligging te hebben bepaald van de locaties waar de in bijlage II genoemde potentieel bodemverontreinigende activiteiten plaatsvinden of in het verleden hebben plaatsgevonden. Te dien einde worden de in punt 2 van bijlage II genoemde activiteiten in aanmerking genomen, waarbij geen rekening wordt gehouden met de in bijlage I van Richtlijn 96/61/EG van de Raad gespecificeerde drempelwaarden, met uitzondering van de activiteiten van micro-ondernemingen als omschreven in punt 3 van artikel 2 van de bijlage van Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie en activiteiten met betrekking tot veeteelt. Er vindt een periodieke herziening van de inventarisatie plaats. 3. Overeenkomstig het onderstaande tijdschema meten de bevoegde instanties het concentratieniveau van gevaarlijke stoffen op de overeenkomstig lid 2 geïnventariseerde locaties en wordt, waar dat niveau zodanig is dat er voldoende redenen zijn om aan te nemen dat het een ernstig risico vormt voor de volksgezondheid en het milieu, ter plaatse een risicobeoordeling uitgevoerd met betrekking tot die locaties: (a) binnen vijf jaar na [uiterste omzettingstermijn] voor ten minste 10 % van de locaties; (b) binnen 15 jaar na [uiterste omzettingstermijn] voor ten minste 60 % van de locaties; (c) binnen 25 jaar na [uiterste omzettingstermijn] voor de overige locaties.	1. Elke lidstaat wijst een bevoegde instantie aan die verantwoordelijk is voor de inventarisatie van de verontreinigde locaties. 2. Uiterlijk vijf jaar na [uiterste omzettingstermijn] dienen de lidstaten ten minste de ligging te hebben bepaald van de locaties waar de in bijlage II genoemde potentieel bodemverontreinigende activiteiten plaatsvinden of in het verleden hebben plaatsgevonden. Te dien einde worden de in punt 2 van bijlage II genoemde activiteiten in aanmerking genomen, waarbij geen rekening wordt gehouden met de in bijlage I van Richtlijn 96/61/EG van de Raad gespecificeerde drempelwaarden, met uitzondering van de activiteiten van micro-ondernemingen als omschreven in punt 3 van artikel 2 van de bijlage van Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie en activiteiten met betrekking tot veeteelt. Er vindt een periodieke herziening <u>actualisering</u> van de inventarisatie plaats. 3. Overeenkomstig het onderstaande tijdschema <u>zullen</u> meten de bevoegde instanties het concentratieniveau van gevaarlijke stoffen op de overeenkomstig lid 2 geïnventariseerde locaties <u>er zorg voor dragen dat de verontreinigings-situatie op de locaties die overeenkomstig de methode zoals beschreven in lid 2 zijn geïdentificeerd, in beeld worden gebracht en dat wordt</u>, waar dat niveau zodanig is dat er voldoende redenen zijn om aan te nemen dat het een ernstig risico vormt voor de volksgezondheid en het milieu, ter plaatse een risicobeoordeling <u>wordt</u> uitgevoerd met betrekking tot die locaties:

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
	(a) binnen vijf jaar na [uiterste omzettingstermijn] voor ten minste 10 % van de locaties; (b) binnen 15 jaar na [uiterste omzettingstermijn] voor ten minste 60 % van de locaties; (c) binnen 25 jaar na [uiterste omzettingstermijn] voor de overige locaties.

Motivering

Bevoegde instanties zijn verantwoordelijk voor het in beeld brengen van de verontreinigde locaties en de eventuele risico's voor de volksgezondheid en het milieu. Dat wil niet zeggen dat bevoegde instanties ook zelf op die locaties onderzoek moeten uitvoeren. In het algemeen wordt in eerste instantie van de veroorzaker, eigenaar of gebruiker verwacht dat die de verontreiniging in beeld brengt. Indien er niemand meer aanspreekbaar is voor de verontreiniging, kunnen bevoegde instanties besluiten om dit onderzoek zelf uit te voeren.

Aanbeveling 7

Artikel 12

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
2. Het bodemrapport wordt opgesteld door een daartoe bevoegde instantie of persoon die door de lidstaat wordt aangewezen. Het omvat ten minste de volgende bijzonderheden: (a) historische achtergrondgegevens over de locatie, ontleend aan officiële documenten; (b) een chemische analyse waarbij het concentratieniveau van gevaarlijke stoffen in de bodem is bepaald; deze betreft uitsluitend de stoffen waarvan de aanwezigheid verband houdt met de potentieel verontreinigende activiteit op de locatie; (c) het concentratieniveau waarbij genoegzaam kan worden aangenomen dat de gevaarlijke stoffen in kwestie een ernstig risico vormen voor de volksgezondheid of het milieu.	2. Het bodemrapport wordt opgesteld door een daartoe bevoegde instantie of persoon die door de lidstaat wordt aangewezen. Het omvat ten minste de volgende bijzonderheden: (a) historische achtergrondgegevens over de locatie, ontleend aan officiële documenten; (b) een chemische analyse waarbij het concentratieniveau van gevaarlijke stoffen in de bodem is bepaald; deze betreft uitsluitend de stoffen waarvan de aanwezigheid verband houdt met de potentieel verontreinigende activiteit op de locatie; (c) het concentratieniveau waarbij genoegzaam kan worden aangenomen dat de gevaarlijke stoffen in kwestie een ernstig risico vormen voor de volksgezondheid of het milieu, <u>waarbij rekening wordt gehouden met het in de betreffende lidstaat gevoerde risico- en bodemsaneringsbeleid en de specifieke lokale bodemomstandigheden.</u>

Motivering

Uit lid 2 sub c kan worden afgeleid dat er één lijst met concentratieniveaus bestaat waarbij sprake is van risico's. Het Comité is van mening dat de eventuele risico's voor de volksgezondheid en het milieu afhangen van het gebruik van de locatie. Dit gebruik kan bovendien wijzigen na verkoop van de locatie.

Indien men in het bodemrapport een uitspraak wil doen over mogelijke risico's op de locatie, dient een risico-evaluatie te worden uitgevoerd en daarbij dient ook het huidige en goedgekeurde toekomstige gebruik van de locatie te worden betrokken.

Het model voor het bodemrapport dient ruimte te laten voor een interpretatie van de gegevens rekening houdend met het in het betreffende land gevoerde risico- en saneringsbeleid.

Aanbeveling 8

Artikel 13

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
<i>Artikel 13</i> Sanering 1. De lidstaten zien erop toe dat de in hun inventarissen opgenomen verontreinigde locaties worden gesaneerd. 2. De sanering omvat behandelingen van de bodem die gericht zijn op de verwijdering, beheersing, inperking of vermindering van verontreinigende stoffen, zodat de verontreinigde locatie, rekening houdend met het huidige en het goedgekeurde toekomstige gebruik ervan, niet langer enig beduidend risico voor de volksgezondheid of het milieu veroorzaakt. 3. De lidstaten ontwikkelen passende mechanismen ter financiering van de sanering van de verontreinigde locaties waarvoor, zonder afbreuk te doen aan het beginsel dat de vervuiler betaalt, de persoon die voor de verontreiniging verantwoordelijk is hetzij niet kan worden geïdentificeerd, hetzij krachtens de communautaire of nationale wetgeving niet aansprakelijk kan worden gesteld, hetzij niet tot het dragen van de kosten kan worden verplicht.	<i>Artikel 13</i> Sanering 1. De lidstaten zien erop toe dat de in hun inventarissen opgenomen verontreinigde locaties worden gesaneerd. 2. De sanering omvat behandelingen van de bodem die gericht zijn op de verwijdering, beheersing, inperking of vermindering van verontreinigende stoffen, zodat de verontreinigde locatie, rekening houdend met het huidige en het goedgekeurde toekomstige gebruik ervan, niet langer enig beduidend risico voor de volksgezondheid of het milieu veroorzaakt. 3. <u>Voordat met de feitelijke sanering wordt begonnen, mogen tijdelijke maatregelen worden genomen mits die ertoe leiden dat geen contact met de verontreinigende stoffen mogelijk is, ze voldoende onderbouwd zijn en de toepassing ervan beperkt blijft in de tijd.</u> 3.4. De lidstaten ontwikkelen passende mechanismen ter financiering van de sanering van de verontreinigde locaties waarvoor, zonder afbreuk te doen aan het beginsel dat de vervuiler betaalt, de persoon die voor de verontreiniging verantwoordelijk is hetzij niet kan worden geïdentificeerd, hetzij krachtens de communautaire of nationale wetgeving niet aansprakelijk kan worden gesteld, hetzij niet tot het dragen van de kosten kan worden verplicht. <u>Eventueel kan een beroep worden gedaan op de beschikbare EU-steunfondsen.</u>

Motivering

Feitelijke saneringsmaatregelen mogen, indien dit milieuhygiënisch verantwoord is, worden uitgesteld indien deze in combinatie met andere activiteiten, bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen zoals bouwplannen, kosteneffectiever kunnen worden uitgevoerd. In dat geval dienen er dan tijdelijke beveiligingsmaatregelen te worden genomen.

Aanbeveling 9

Artikel 16

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
1. De lidstaten verstrekken de Commissie binnen acht jaar na [uiterste omzettingstermijn], en vervolgens iedere vijf jaar, de volgende informatie: (a) een samenvatting van de uit hoofde van artikel 5 genomen initiatieven; (b) de overeenkomstig artikel 6, lid 1, aangewezen risicogebieden; (c) de overeenkomstig artikel 7 ter omschrijving van het risico gebruikte methodiek; (d) de krachtens artikel 8 vastgestelde maatregelenprogramma's alsmede een evaluatie van de doeltreffendheid van de maatregelen ter beperking van het risico en het optreden van processen van bodemaantasting; (e) het resultaat van de inventarisatie overeenkomstig artikel 11, leden 2 en 3, en de overeenkomstig artikel 10, lid 2, opgestelde inventaris van verontreinigde locaties; (f) de krachtens artikel 14 vastgestelde nationale saneringsstrategie; (g) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 15 genomen bewustmakingsinitiatieven.	1. De lidstaten verstrekken <u>verschaffen</u> de Commissie binnen acht jaar na [uiterste omzettingstermijn], en vervolgens iedere vijf jaar, <u>toegang tot de gegevens waaruit de volgende informatie kan worden opgemaakt:</u> (a) <u>een samenvatting van de uit hoofde van artikel 5 genomen initiatieven;</u> (ab) de overeenkomstig artikel 6, lid 1, aangewezen risicogebieden; (be) de overeenkomstig artikel 7 ter omschrijving van het risico gebruikte methodiek; (d) <u>de krachtens artikel 8 vastgestelde maatregelenprogramma's alsmede een evaluatie van de doeltreffendheid van de maatregelen ter beperking van het risico en het optreden van processen van bodemaantasting;</u> (ce) het resultaat van de inventarisatie overeenkomstig artikel 11, leden 2 en 3, en de overeenkomstig artikel 10, lid 2, opgestelde inventaris van verontreinigde locaties.

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
	(f) de krachtens artikel 14 vastgestelde nationale saneringsstrategie; (g) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 15 genomen bewustmakings-initiatieven. 2. De lidstaten verschaffen de Commissie binnen drie jaar na de opstelling van de handreikingen zoals vermeld in artikel 17 lid 2, en vervolgens iedere vijf jaar, toegang tot de gegevens waaruit de volgende informatie kan worden opgemaakt: (a) een samenvatting van de uit hoofde van artikel 5 genomen initiatieven; (b) de krachtens artikel 8 vastgestelde maatregelenprogramma's alsmede een evaluatie van de doeltreffendheid van de maatregelen ter beperking van het risico en het optreden van processen van bodemaantasting; (c) de krachtens artikel 14 vastgestelde nationale saneringsstrategie; (d) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 15 genomen bewustmakingsinitiatieven 3. De lidstaten kunnen voor de verstrekking van de gegevens uit lid 1 en 2 gebruik maken van hun eigen systeem.

Motivering

Dit artikel omschrijft een groot aantal rapportageverplichtingen waaraan voornamelijk lokale en regionale autoriteiten zullen moeten voldoen. Het Comité is van mening dat dit een onevenredige administratieve belasting voor gemeenten en regio's vormt. Het Comité stelt daarom voor dat de lidstaten van hun eigen rapportagesysteem gebruik maken en dat de Europese Commissie toegang krijgt tot de informatie. In de tekst van de Europese Commissie wordt de onder a, b, c, d, e, f en g gevraagde informatie op gelijke wijze omschreven. De gevraagde informatie zal binnen 8 jaar na het van kracht zijn van deze richtlijn moeten worden verstrekt. Het Comité zou een onderverdeling in het type informatie willen maken en hiervoor het volgende tijdschema willen opstellen:

1. de lidstaten identificeren de risicogebieden en stellen een inventaris op (zie sub b, c en e van de Commissietekst);
2. de Europese Commissie stelt de handreikingen op zoals vermeld in artikel 17 (zie aanbeveling 10);
3. de lidstaten stellen een maatregelenpakket op (zie sub a, d, f en g van de Commissietekst).

De lidstaten kunnen alleen een maatregelenpakket opstellen en maatregelen nemen indien zij in het bezit zijn van voldoende kennis en inzicht omtrent bodembescherming. Kennis is dus een noodzakelijke voorwaarde voor de verplichtingen onder sub a, d, f en g van de commissietekst. De ervaringen van de kader-richtlijn water en de Europese wetgeving inzake luchtkwaliteit hebben aangegeven dat het belangrijk is dat de Europese Commissie verplicht is de handreikingen op te stellen, waarin alle kennis, mogelijke oplossingen en „best practises” worden weergegeven, voordat de lidstaten verplicht zijn om hun pakket aan maatregelen op te stellen. Dit geldt met name voor lid 1 sub a van de Commissietekst dat over afdichting gaat. Er is veel onduidelijkheid over de maatregelen waarmee afdichting kan worden verminderd of voorkomen. Oplossingen kunnen worden gevonden op het terrein van de ruimtelijke ordening, bouwtechniek en financiële kaders.

Aanbeveling 10

Artikel 17

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
Binnen een jaar na [datum van inwerkingtreding] voorziet de Commissie in een platform voor de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de belanghebbende partijen over de aanwijzing van risicogebieden overeenkomstig artikel 6 en de risicobedoelingsmethodieken voor verontreinigde locaties die momenteel worden gebruikt of worden ontwikkeld.	1. Binnen een jaar na [datum van inwerkingtreding] voorziet de Commissie in een platform voor de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de belanghebbende partijen over de aanwijzing van risicogebieden overeenkomstig artikel 6 en de risicobedoelingsmethodieken voor verontreinigde locaties die momenteel worden gebruikt of worden ontwikkeld. 2. Binnen drie jaar na het van kracht worden van deze richtlijn zal de Europese Commissie de in de thematische strategie inzake bodembescherming aangekondigde activiteiten rond de strategie voor de implementatie van de richtlijn hebben ondernomen. Deze activiteiten hebben ondermeer als doel: a. de samenstelling van een handreiking met een overzicht van kosteneffectieve maatregelen die de lidstaten naar eigen goeddunken zullen kunnen uitvoeren; b. de samenstelling van een handreiking met „best practices” die de negatieve effecten van af dichting van de bodem zullen verminderen. 3. Wanneer op basis van in lid 1 van dit artikel bedoelde uitwisseling van informatie de noodzaak wordt vastgesteld om de risicobedoelingsmethodieken met betrekking tot bodemverontreiniging te harmoniseren, stelt de Commissie gemeenschappelijke criteria voor in overeenstemming met artikel 251 van het EG verdrag ten aanzien van de risicobedoeling van bodemverontreiniging.

Motivering

Lid 2: In de thematische strategie inzake bodembescherming stelt de Europese Commissie voor om activiteiten te ondernemen voor het kenbaar maken van „best practises”. De Commissie heeft aangegeven dat negen van de 25 lidstaten een bodembeleid hebben ontwikkeld. Het nemen van maatregelen door nationale, regionale en lokale autoriteiten is essentieel voor het succes van de Europese bodemstrategie. Een handreiking van kosteneffectieve maatregelen waaruit deze autoriteiten hun beleid kunnen samenstellen is hiervoor cruciaal (zie ook aanbeveling 9).

Lid 3: In het voorstel van de Commissie is deze tekst onder lid 2 van artikel 18 geplaatst. Echter, vanwege de comité-procedure (zie aanbeveling 11) en omdat het van belang is voor het opstellen van „best practises” is deze bepaling ondergebracht in artikel 17.

Aanbeveling 11

Artikel 18

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
2. Wanneer op basis van de in artikel 17 bedoelde uitwisseling van informatie de noodzaak wordt vastgesteld om de risicobedoelingsmethodieken met betrekking tot bodemverontreiniging te harmoniseren, stelt de Commissie volgens de in artikel 19, lid 3, bedoelde regelgevingsprocedure met toetsing gemeenschappelijke criteria voor de risicobedoeling van bodemverontreiniging vast.	2. Wanneer op basis van de in artikel 17 bedoelde uitwisseling van informatie de noodzaak wordt vastgesteld om de risicobedoelingsmethodieken met betrekking tot bodemverontreiniging te harmoniseren, stelt de Commissie volgens de in artikel 19, lid 3, bedoelde regelgevingsprocedure met toetsing gemeenschappelijke criteria voor de risicobedoeling van bodemverontreiniging vast.

Motivering

Het Comité meent dat de vaststelling van gemeenschappelijke risicobeoordelingstechnieken voor bodemverontreinigingssituaties van belang kan zijn voor een gelijk niveau van bescherming van mens, plant en dier binnen de Gemeenschap. De Europese Commissie stelt voor om voor deze beslissingen de Comitologieprocedure te gebruiken. Het Comité van de Regio's is van mening dat deze beslissing grote implicaties voor de reikwijdte van de EU-bodemwetgeving heeft. Regionale en lokale autoriteiten dienen hierover mee te beslissen. Daarom wordt voorgesteld om betreffende beslissing aan het forum zoals vermeld onder artikel 17 over te laten, en een nader besluit van het Europees Parlement en de Raad van Ministers te laten vaststellen.

Aanbeveling 12

Artikel 21

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
De Commissie herbezieet deze richtlijn uiterlijk op [datum: 15 jaar na de datum van inwerkingtreding] en stelt, indien passend, de eventueel noodzakelijke wijzigingen voor.	De Commissie herbezieet deze richtlijn uiterlijk op [datum: 15 jaar na de datum van inwerkingtreding] de publicatie van de handreikingen zoals vermeld in artikel 17 lid 2 en stelt, indien passend, de eventueel noodzakelijke wijzigingen voor.

Motivering

De Commissietekst neemt als uitgangspunt het moment waarom deze richtlijn van kracht wordt. Het nemen van maatregelen door nationale, regionale en lokale autoriteiten is echter essentieel voor het succes van de Europese bodemstrategie. Lokale en regionale overheden kunnen pas beleid vaststellen als er een handreiking van kosteneffectieve maatregelen ligt (zie ook aanbevelingen 9 en 10). Het Comité is daarom van mening dat de datum van de publicatie van de handreikingen, het moment dat de lidstaten voldoende kennis hebben om maatregelen te nemen, een beter uitgangspunt vormt.

Aanbeveling 13

Bijlage II

Voorstel van de Commissie	Wijzigingsvoorstel van het Comité
BIJLAGE II Lijst van potentieel bodemverontreinigende activiteiten 1. Inrichtingen waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn of geweest zijn in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de drempelwaarden welke zijn aangegeven in kolom 2 van deel 1 en deel 2 van bijlage I van Richtlijn 96/82/EG van de Raad (Seveso-richtlijn). 2. In bijlage I van Richtlijn 96/61/EG van de Raad genoemde activiteiten. 3. Luchthavens. 4. Havens. 5. Voormalige militaire terreinen. 6. Benzinestations. 7. Chemische waterlopen. 8. Niet onder Richtlijn 96/82/EG van de Raad vallende mijnbouwinstallaties, met inbegrip van de afvalvoorzieningen van winningindustrieën als omschreven in Richtlijn 2006/21/EG van het Europees Parlement en de Raad. 9. Stortplaatsen voor afvalstoffen als omschreven in Richtlijn 1999/31/EG van de Raad. 10. Afvalwaterzuiveringsinstallaties. 11. Pijpleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.	BIJLAGE II Lijst van potentieel bodemverontreinigende activiteiten 1. Inrichtingen waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn of geweest zijn in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de drempelwaarden welke zijn aangegeven in kolom 2 van deel 1 en deel 2 van bijlage I van Richtlijn 96/82/EG van de Raad (Seveso-richtlijn). 2. In bijlage I van Richtlijn 96/61/EG van de Raad genoemde activiteiten. 3. Luchthavens. 4. Havens. 5. Voormalige militaire terreinen. 6. Benzinestations. 7. Chemische waterlopen. 8. Niet onder Richtlijn 96/82/EG van de Raad vallende mijnbouwinstallaties, met inbegrip van de afvalvoorzieningen van winningindustrieën als omschreven in Richtlijn 2006/21/EG van het Europees Parlement en de Raad. 9. Stortplaatsen voor afvalstoffen als omschreven in Richtlijn 1999/31/EG van de Raad. 10. Afvalwaterzuiveringsinstallaties. 11. Pijpleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, voor zover deze geen strategische of militaire functie hebben.

Motivering

Hieronder kunnen grote pijpleidingen voor gas en olie worden verstaan die noodzakelijk zijn voor voldoende toevoer van energiebronnen alsmede voor militaire doeleinden. Het Comité is van mening dat vanwege de continuïteit van de energietoevoer en de militaire aspecten, de positie van deze pijpleidingen niet openbaar kan worden gemaakt. Openbare en gemakkelijk toegankelijke kennis over de ligging van deze pijpleidingen zou immers voor terroristische acties kunnen worden gebruikt

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden”

(2007/C 146/06)

- Het Comité van de Regio's is ingenomen met de thematische strategie van de Commissie, die hiermee heeft gekozen voor een geïntegreerde en holistische benadering op het gebied van pesticiden, waardoor het gemakkelijker zal zijn verdere noodzakelijke ecologische verbeteringen door te voeren.
- Het Comité betreurt dat de huidige regelgeving niet heeft kunnen voorkomen dat de hoeveelheid bestrijdingsmiddelenresiduen in voedingsmiddelen al enige jaren toeneemt. Het is dan ook verheugd dat de bewaking van dergelijke residuen door de strategie wordt verscherpt.
- Het Comité vindt dat bij de voorgestelde zone-indeling, die is terug te vinden in het voorstel voor een verordening betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, onvoldoende aandacht uitgaat naar de geologische, geografische en hydrologische verschillen binnen de zones. Door deze verschillen varieert ook het risico op doorsijpeling en uitspoelen van gevaarlijke pesticiden, hetgeen terug te vinden moet zijn in de wetgeving. Het Comité betreurt dat met de voorgestelde zone-indeling wordt voorbijgegaan aan de huidige pesticidennormen in de lidstaten.
- Het Comité vindt dat de voorgestelde verplichte wederzijdse erkenning van pesticiden binnen de zones geen ideale oplossing is. Het gevaar bestaat dan namelijk dat er meer pesticiden in het oppervlaktewater terechtkomen.
- De rechtsgrond van de verordening (COM(2006) 388 final) dient ook artikel 175 van het Verdrag (milieu) te omvatten.
- Op termijn moeten er kwantitatieve doelstellingen worden uitgewerkt voor het beperken van het gebruik van pesticiden.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden (COM(2006) 372 final), het Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden (COM(2006) 373 final — 2006/0132 (COD)) en het Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen (COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD));

Gezien het besluit van de Europese Commissie van 12 juli 2006 om het over deze documenten te raadplegen overeenkomstig artikel 265, derde alinea (COM(2006) 372 final), artikel 175, eerste lid, en artikel 265, eerste alinea (COM(2006) 373 final — 2006/0132 (COD)) en artikel 152, vierde lid, en artikel 265, eerste alinea (COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD)) van het EG-verdrag;

Gezien het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie Duurzame ontwikkeling te belasten met het opstellen van een advies over dit onderwerp;

Gezien zijn advies over het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (COM(1997) 49 final — CdR 171/97 fin (1));

Gezien zijn advies van 6 december 2006 over de Mededeling van de Commissie „Het biodiversiteitsverlies tegen 2010 — en daarna — tot staan brengen” (COM (2006) 216 final — CdR 159/2006 fin);

Gezien zijn ontwerpadvies (CdR 316/2006 rév. 1) dat op 27 november 2006 door zijn commissie Duurzame ontwikkeling is goedgekeurd (rapporteur: de heer Dahl, burgemeester van Roskilde, DK, ALDE)

heeft tijdens zijn 68e zitting op 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen is goedgekeurd:

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

waarop de communautaire regelgeving tot nu toe tekort is geschoten.

Algemene opmerkingen

1.1 Het Comité van de Regio's is ingenomen met de thematische strategie van de Commissie, die hiermee heeft gekozen voor een geïntegreerde en holistische benadering op het gebied van pesticiden, waardoor het gemakkelijker zal zijn verdere noodzakelijke ecologische verbeteringen door te voeren.

1.2 Het is een goede zaak dat de Commissie de procedures en taken die verband houden met de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid voortdurend actualiseert. Zo wordt ervoor gezorgd dat de desbetreffende regelgeving in overeenstemming is met de meest recente wetenschappelijke gegevens, hetgeen het milieu en de volksgezondheid ten goede komt.

1.3 Het Comité steunt het doel van de strategie om milieu en volksgezondheid beter te beschermen door het gebruik van pesticiden verder te beperken en het onderzoek naar minder schadelijke alternatieven te bevorderen.

1.4 Het Comité is ermee eens dat de regels inzake gegevensbescherming niet van toepassing zijn op gegevens die met behulp van dierproeven zijn verkregen. Op deze manier wordt voorkomen dat de proeven onnodig worden herhaald en wordt ertoe bijgedragen dierproeven zoveel mogelijk te beperken.

1.5 Het Comité is ermee ingenomen dat de strategie richtsoorten bevat voor het pesticidengebruik zelf, een gebied

1.6 Het Comité is verheugd dat wordt voorzien in instrumenten om de vorderingen die de lidstaten qua verwezenlijking van de doelstellingen van de strategie boeken, te monitoren en te rapporteren.

1.7 Het Comité erkent dat een verstandig gebruik van pesticiden tot een grote productiviteitsverbetering kan leiden, zoals de Commissie in haar impactbeoordeling stelt (SEC(2006) 894), maar erkent ook dat de milieugevolgen van het gebruik van pesticiden nog steeds ernstig zijn.

1.8 Het Comité erkent dat de pesticidenindustrie een belangrijke werkgever in de EU is, die in totaal ca. 26 000 banen oplevert. Het verheugt zich er dan ook over dat de strategie volgens de impactbeoordeling nog eens 3 000 banen in de sector zal creëren en voor de landbouw een economische winst van minimaal 380 miljoen euro zal genereren. Bovendien is de strategie in overeenstemming met de doelstellingen van de Lissabonstrategie.

1.9 Het Comité is verheugd dat wordt getracht de veiligheid bij het gebruik van pesticiden te vergroten door middel van inspecties en certificering van apparatuur, bevordering van een veilige opslag van pesticiden en opleidingsinitiatieven voor distributeurs en professionele gebruikers. Zo zullen pesticiden doeltreffender worden ingezet, en dit is in het belang van alle partijen.

(1) PB C 180 van 11.6.1998, blz. 38.

1.10 Het Comité betreurt dat de huidige regelgeving niet heeft kunnen voorkomen dat de hoeveelheid bestrijdingsmiddelenresiduen in voedingsmiddelen al enige jaren toeneemt. Het is dan ook verheugd dat de bewaking van dergelijke residuen door de strategie wordt verscherpt en dringt erop aan dat geïmporteerde voedingsmiddelen en diervoeder streng op bestrijdingsmiddelenresiduen worden gecontroleerd, met name bij de invoer uit landen waar het gebruik van pesticiden mogelijk aan minder strikte beperkingen is onderworpen.

1.11 In de voorgestelde kaderrichtlijn betreffende communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden wordt rekening gehouden met de kaderrichtlijn Water. Dit komt de samenhang van de EU-inspanningen op milieugebied ten goede. Het Comité dringt er daarom op aan dat deze kaderrichtlijn ook in het voorstel voor een verordening betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen in aanmerking wordt genomen.

1.12 Het Comité heeft groot begrip voor de wens van de Commissie om de concurrentie, de dynamiek en de vrijhandel binnen de Europese Unie te versterken, maar acht het wel strikt noodzakelijk dat milieu en volksgezondheid in het middelpunt van de strategie staan.

1.13 De ontwerpverordening bevat een voorstel tot verplichte wederzijdse erkenning van pesticiden binnen elk van de drie vastgestelde zones. Het Comité vindt dat dit gezien de bestaande regelgeving ongepast is: lidstaten die in één en dezelfde zone zijn ingedeeld, hebben toch te maken met specifieke omstandigheden, waardoor zij zich moeten kunnen blijven beroepen op hun recht om strengere eisen op het gebied van pesticiden te hanteren. Zo wordt in meerdere lidstaten bijvoorbeeld onbehandeld grondwater gebruikt als drinkwater. Verplichte toelating van pesticiden die nu nog verboden zijn, betekent dat deze vorm van drinkwaterwinning in gevaar komt, met alle economische gevolgen voor de lokale en regionale overheden en de lidstaten van dien. Het rechtstreeks uit de kraan kunnen drinken van kwalitatief goed water verhoogt de levenskwaliteit.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

2.1 Het Comité vindt dat bij de voorgestelde zone-indeling onvoldoende aandacht uitgaat naar de geologische, geografische en hydrologische verschillen binnen de zones. Door deze verschillen varieert ook het risico op doorsijpeling en uitspoelen van gevaarlijke pesticiden, hetgeen terug te vinden moet zijn in de wetgeving. Het Comité betreurt dat met de voorgestelde zone-indeling wordt voorbijgegaan aan de huidige pesticiden-normen in de lidstaten. Indien de benadering op basis van zones wordt gehandhaafd, dient er in ieder geval voor een indeling met meer eenheden gekozen te worden. Bovendien moet er dan op een of andere manier en met oog voor de bescherming van consument en milieu voor worden gezorgd dat gewasbeschermingsmiddelen ook aanvaard worden in aangrenzende regio's die in andere zones ingedeeld zijn.

2.2 Het Comité vindt dat de voorgestelde verplichte wederzijdse erkenning van pesticiden binnen de zones geen ideale oplossing is. Het gevaar bestaat dan namelijk dat er meer pesticiden in het oppervlaktewater terechtkomen, hetgeen een bedreiging vormt voor aquatische organismen en eventueel ook voor het unieke bestand van vogels en gewervelde dieren in de regio's. Deze benadering is moeilijk te rijmen met de in de kaderrichtlijn Water vastgelegde algemene eis dat de toestand van waterreserves niet mag verslechteren.

2.3 Het doel dat met de wederzijdse erkenning wordt nagestreefd, kan ook worden bereikt indien lidstaten binnen een en dezelfde zone meer samenwerken en gegevens uitwisselen, waardoor middelen die in een ander land van dezelfde zone zijn goedgekeurd, snel onderzocht kunnen worden. De verplichte wederzijdse erkenning van pesticiden is dan ook een ondoelmatig instrument. Mocht deze regeling wel gehandhaafd worden, dan moeten de gevolgen van de indeling in zones beter worden belicht, zodat er onder alle omstandigheden aanpassingen doorgevoerd kunnen worden.

2.4 Het Comité dringt aan op aanscherping van de criteria die voor de milieugevolgen worden voorgesteld, omdat deze niet toereikend zijn om het huidige hoge beschermingsniveau in stand te houden. Het is wel vóór de invoering van interventiewaarden in verband met de toelating van werkzame stoffen. De criteria die voor de gezondheidsgevolgen worden voorgesteld, zijn wel aanvaardbaar.

2.5 De rechtsgrond van de verordening (COM(2006) 388 final) dient ook artikel 175 (milieu) te omvatten. Dit is van belang voor de afweging bij toekomstige interpretatiekwesties en voor milieubeschermingsmaatregelen van de lidstaten.

2.6 Het Comité kan zich vinden in het beginsel dat bepaalde gewasbeschermingsmiddelen door minder gevaarlijke gewasbeschermingsmiddelen of door niet-chemische methodes worden vervangen.

2.7 De criteria voor de selectie van mogelijke substituten dient verbeterd te worden, zodat meer stoffen vervangen kunnen worden. Ook moeten de regels dusdanig worden aangepast dat lidstaten de mogelijkheid krijgen om gewasbeschermingsmiddelen op basis van een evaluatie van de eigenschappen van de betrokken hulpstoffen te vervangen.

2.8 Het Comité dringt erop aan dat pesticiden die via doorsijpeling in het grondwater terecht kunnen komen, systematisch in de hoogste risicogroep worden ingedeeld.

2.9 Het Comité wil niet dat de goedkeuring van werkzame stoffen en gewasbeschermingsmiddelen na de eerste verlenging na 10 jaar voor onbeperkte tijd wordt verleend. Het zal negatief uitpakken voor milieu en volksgezondheid als er geen vernieuwing komt, bijvoorbeeld wanneer er nieuwe eisen t.a.v. de te verstrekken gegevens worden gesteld of er nieuwe richtsnoeren voor de evaluatie worden ingevoerd.

2.10 Het Comité verzet zich ertegen dat er een soepelere toelatingsprocedure wordt ingevoerd voor gewasbeschermingsmiddelen met werkzame stoffen die „een laag risico” zouden inhouden. Alle gewasbeschermingsmiddelen kunnen een zeker risico inhouden voor de mens en het natuurlijke evenwicht en dienen daarom aan een grondige toelatingsprocedure te worden onderworpen.

2.11 Het Comité pleit ervoor dat de verkoop en distributie van bestrijdingsmiddelen onder toezicht van een erkend vakman of bevoegd medicus gebeurt.

2.12 Op termijn moeten er kwantitatieve doelstellingen worden uitgewerkt voor het beperken van het gebruik van pesticiden overeenkomstig de aanbevelingen van het 6e milieuactieprogramma. Tevens zouden productiemethoden waarbij weinig of geen gebruik wordt gemaakt van pesticiden (zoals biologische landbouw) moeten worden bevorderd.

2.13 In de artikelen 21 en 43 van de voorgestelde verordening moet expliciet worden verwezen naar artikel 4, lid 1, van de kaderrichtlijn Water.

2.14 Het Comité is ermee ingenomen dat voorafgaande aan de strategie een uitvoerig raadplegingsproces is georganiseerd, waaraan ook de lokale en regionale overheden hebben deelgenomen. Het dringt erop aan de rol van de lokale en regionale overheden nog verder te versterken door hen deel te laten uitmaken van de voorziene deskundigengroep, die tot taak heeft te adviseren over de beste praktijken en toe te zien op de tenuitvoerlegging van de strategie. Bovendien zouden zij betrokken moeten worden bij het opstellen en uitvoeren van de nationale actieplannen. Met hun unieke kennis van de plaatselijke omstandigheden kunnen zij een waardevolle bijdrage aan deze fora leveren, waarbij overigens ook de civiele samenleving zou moeten worden betrokken.

Aanbeveling 1

Artikel 30 van het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen

COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD)

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
<i>Artikel 30</i> Inhoud 1. De toelating definieert op welke gewassen en voor welke doeleinden het gewasbeschermingsmiddel mag worden gebruikt. 2. De toelating stelt de voorschriften vast voor het op de markt brengen en het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel. Deze voorschriften omvatten de nodige gebruiksvoorwaarden om te voldoen aan de voorwaarden en eisen waarin de verordening waarbij de werkzame stoffen, beschermingsmiddelen en synergistische middelen zijn goedgekeurd voorziet. De toelating omvat een classificatie van het gewasbeschermingsmiddel voor de toepassing van Richtlijn 1999/45/EG. 3. Bij de in lid 2 bedoelde voorschriften kan het gaan om: a) een beperking van de distributie en het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel, met het oog op de bescherming van de gezondheid van de betrokken distributeurs, gebruikers en werknemers; b) de verplichting om, alvorens het middel wordt gebruikt, burens in te lichten die aan verwaarde sproeiveel kunnen worden blootgesteld en die hebben gevraagd te worden ingelicht.	<i>Artikel 30</i> Inhoud 1. De toelating definieert op welke gewassen en voor welke doeleinden het gewasbeschermingsmiddel mag worden gebruikt. 2. De toelating stelt de voorschriften vast voor het op de markt brengen en het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel. Deze voorschriften omvatten de nodige gebruiksvoorwaarden om te voldoen aan de voorwaarden en eisen waarin de verordening waarbij de werkzame stoffen, beschermingsmiddelen en synergistische middelen zijn goedgekeurd voorziet. De toelating omvat een classificatie van het gewasbeschermingsmiddel voor de toepassing van Richtlijn 1999/45/EG. 3. Bij de in lid 2 bedoelde voorschriften kan het gaan om: a) een beperking van de distributie en het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel, met het oog op de bescherming van het milieu en van de gezondheid van de betrokken distributeurs, gebruikers en werknemers; b) de verplichting om, alvorens het middel wordt gebruikt, burens in te lichten die aan verwaarde sproeiveel kunnen worden blootgesteld en die hebben gevraagd te worden ingelicht.

Motivering

Deze toevoeging is nodig om te waarborgen dat het milieu (m.i.v. grondwater) wordt beschermd. In de onlangs goedgekeurde Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de bescherming van grondwater zijn maximumwaarden vastgesteld voor pesticiden in grondwater. Het voorliggende verordeningvoorstel mag de lidstaten niet belemmeren bij het vervullen van hun verplichtingen uit hoofde van deze zgn. Grondwaterrichtlijn. Daarom moeten de lidstaten, in het kader van de toelating van gewasbeschermingsmiddelen, op grond van nationale omstandigheden beperkingen kunnen opleggen aan de distributie en het gebruik van die pesticiden om aan de verplichtingen uit de Grondwaterrichtlijn te kunnen voldoen.

Aanbeveling 2

Artikel 40 van het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen**COM(2006) 388 final — 2006/0136 (COD)**

Ontwerpadvies	Wijzigingsvoorstel
<i>Artikel 40</i> Toelating 1. De lidstaat bij wie overeenkomstig artikel 39 een aanvraag wordt ingediend, verleent toelating voor het desbetreffende gewasbeschermingsmiddel onder dezelfde voorwaarden, inclusief de classificatie voor de toepassing van Richtlijn 1999/45/EG, als de referentielidstaat. 2. In afwijking van lid 1 en krachtens het Gemeenschapsrecht kunnen bijkomende voorwaarden worden opgelegd wat de naleving van de in artikel 30, lid 3, bedoelde voorschriften betreft.	<i>Artikel 40</i> Toelating 1. De lidstaat bij wie overeenkomstig artikel 39 een aanvraag wordt ingediend, verleent toelating voor het desbetreffende gewasbeschermingsmiddel onder dezelfde voorwaarden, inclusief de classificatie voor de toepassing van Richtlijn 1999/45/EG, als de referentielidstaat. 2. In afwijking van lid 1 en krachtens het Gemeenschapsrecht kunnen bijkomende voorwaarden worden opgelegd wat de naleving van de in artikel 30, lid 3, bedoelde voorschriften betreft. 3. <u>In afwijking van lid 1 en krachtens het Gemeenschapsrecht kan de lidstaat bij wie overeenkomstig artikel 39 een aanvraag wordt ingediend, de toelating van het desbetreffende gewasbeschermingsmiddel weigeren als er wetenschappelijke en technische kennis bestaat dat toelating op zijn grondgebied in strijd is met artikel 29.</u>

Motivering

In de onlangs goedgekeurde Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de bescherming van grondwater zijn maximumwaarden vastgesteld voor pesticiden in grondwater. Het voorliggende verordeningvoorstel mag de lidstaten niet belemmeren bij het vervullen van hun verplichtingen uit hoofde van deze zgn. Grondwaterrichtlijn.

De in de ontwerpverordening voorgestelde verplichte wederzijdse erkenning is gebaseerd op de veronderstelling dat de omstandigheden binnen één zone „vrij gelijkaardig” zijn. Die omstandigheden kunnen echter per lidstaat behoorlijk verschillen. Daarom is het belangrijk dat iedere lidstaat wederzijdse erkenning kan weigeren als toelating op zijn grondgebied strijdig is met de Grondwaterrichtlijn.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Europees Transparantie-initiatief"

(2007/C 146/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- is ingenomen met het initiatief van de Commissie om de transparantie te bevorderen. Om verantwoording te kunnen afleggen, in te kunnen spelen op datgene waar de bevolking behoefte aan heeft en democratisch en efficiënt te kunnen functioneren, moeten de EU-instellingen transparant zijn. Het Comité wijst er in dit verband op dat als de EU serieus streeft naar een grotere democratische legitimiteit, de lokale en regionale actoren nauwer moeten worden betrokken bij het wetgevings- en besluitvormingsproces op EU-niveau;
- betreurt evenwel dat in dit initiatief geen aandacht wordt geschonken aan de lokale en regionale aspecten, en dringt er bij de Commissie op aan dat het Comité nauwer bij het initiatief wordt betrokken;
- benadrukt dat de EU een institutioneel samenwerkingsverband op meerdere niveaus is waarin regionale en lokale overheden deelnemen aan de besluitvorming op nationaal en Europees niveau;
- is van mening dat andermaal dient te worden beklemtoond dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen overleg van de EU-instellingen met gekozen lokale en regionale overheden, alsook de verenigingen waarin zij zijn vertegenwoordigd enerzijds en met lobbygroepen die specifieke belangen behartigen anderzijds;
- is ermee ingenomen dat de Europese Commissie een permanente en systematische dialoog met lokale en regionale overheden en hun Europese en nationale verenigingen is aangegaan op terreinen waarop zij wetgeving moeten omzetten of uitvoeren; is evenwel van mening dat de modaliteiten voor deze dialoog kunnen worden verbeterd;
- verwelkomt de grotere doorzichtigheid die de registratie van lobbygroepen met zich zou meebrengen;
- is echter niet van mening dat een op vrijwillige registratie gebaseerde regeling een passend kader voor voldoende transparantie zou scheppen;
- is overtuigd van de noodzaak om te voorzien in een efficiënte en eenvoudige procedure voor toekomstige registratie. Het beoogde register moet worden beheerd door de Europese Commissie;
- steunt het streven van de Commissie om de transparantie van het gebruik van EU-gelden te vergroten, en moedigt lidstaten aan om gemeenschapsgelden te laten vallen onder „gedeeld beheer". Alle begunstigden hebben belang bij transparantie ten aanzien van EU-gelden.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien het Groenboek van de Europese Commissie over het *Europees Transparantie-initiatief*, COM(2006) 194 final;

Gezien het besluit van de Europese Commissie van 3 mei 2006 om het Comité over dit onderwerp te raadplegen, overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

Gezien het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie Constitutionele aangelegenheden, Europese *governance* en ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te belasten met het opstellen van een advies terzake;

Gezien de mededeling aan de Commissie van haar voorzitter, mevrouw Wallström, de heer Kallas, de heer Hübner en mevrouw Fischer Boel van 9 november 2005 over het voorstel voor een Europees Transparantie-initiatief ⁽¹⁾;

Gezien de Mededeling van de Europese Commissie *Naar een krachtige cultuur van raadpleging en dialoog — Voorstel inzake algemene beginselen en minimumnormen voor raadpleging van de betrokken partijen door de Commissie*, COM(2002) 704 final;

Gezien zijn advies van 12 oktober 2005 over „Een betere wetgeving 2004” en „Betere regelgeving met het oog op economische groei en meer banen in de Europese Unie”, CdR 121/2005 fin (rapporteur: de heer Delebarre, FR-PSE) ⁽²⁾;

Gezien zijn advies van 13 maart 2002 inzake het Witboek over Europese *governance* en de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende een nieuw kader voor praktische samenwerking in verband met het voorlichtings- en communicatiebeleid van de Europese Unie, COM(2001) 428 final, COM(2001) 354 final, CdR 103/2001 fin (rapporteur: de heer Delebarre, FR-PSE) ⁽³⁾;

Gezien het op 29 november 2006 door de commissie Constitutionele aangelegenheden, Europese *governance* en ruimte van vrijheid, veiligheid en recht goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 235/2006 rev.1) (rapporteur: de heer Bødker Andersen (DK/PSE), burgemeester van Kolding);

- 1) **Overwegende dat** transparantie een van de belangrijkste aspecten van een democratie met *multilevel governance* vormt;
- 2) **Overwegende dat** bij het streven naar eenvoudige en duidelijke Europese wetgeving die voor de Europese burgers gemakkelijk te begrijpen is, méér rekening moet worden gehouden met de beginselen inzake subsidiariteit, evenredigheid en nabijheid;
- 3) **Overwegende dat** het van cruciaal belang is dat regionale en lokale actoren onder meer via het CvdR volledig worden betrokken bij de belangrijkste punten op de Europese agenda, en
- 4) **Overwegende dat** regionale en lokale overheden een sleutelrol kunnen spelen bij de omzetting en tenuitvoerlegging van wetgeving in hun eigen regio of gemeente, wanneer zij op passende wijze worden betrokken bij de voorbereiding van de betreffende wetgeving,

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het onderstaande advies goedgekeurd:

Standpunten en aanbevelingen van het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's

1. Algemene opmerkingen

1.1 **is ingenomen** met het initiatief van de Commissie om de transparantie te bevorderen. Met de lancering van het Europees Transparantie-initiatief neemt de Commissie een belangrijke stap in de richting van een doorzichtige werking van de EU-instellingen. Om verantwoording te kunnen afleggen, in te kunnen spelen op datgene waar de bevolking behoefte aan heeft en democratisch en efficiënt te kunnen functioneren, moeten deze instellingen transparant zijn. Het Comité **wijst er** in dit verband **op** dat als de EU serieus streeft naar een grotere democratische legitimiteit, de lokale en regionale actoren nauwer

moeten worden betrokken bij het wetgevings- en besluitvormingsproces op EU-niveau;

1.2 **is van mening** dat de Europese Commissie met het transparantie-initiatief het startschot heeft gegeven voor een onontbeerlijke discussie, en **acht** het — mede met het oog op de bezinningsperiode en het debat over de toekomst van Europa — van groot belang dat deze discussie nú wordt gevoerd, aangezien de besluitvormers moeten garanderen en aantonen dat de EU op democratische en efficiënte wijze functioneert. Mede door waarborging van de transparantie moet Europa dichter bij zijn burgers worden gebracht;

1.3 **betreurt** evenwel dat in dit initiatief geen aandacht wordt geschonken aan de lokale en regionale aspecten, en **dringt er** bij de Commissie **op aan** dat het Comité nauwer bij het initiatief wordt betrokken. Het Comité **herinnert eraan** dat de Commissie in haar Witboek over Europese *governance* (2001) heeft toegezegd dat bij de voorbereiding van beleidsvoorstellen rekening zou worden gehouden met regionale en lokale kennis en omstandigheden;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/comm/eti/index_en.htm.

⁽²⁾ PB C 81 van 4 april 2006, blz. 6-10.

⁽³⁾ PB C 192 van 12 augustus 2002, blz. 24-31.

1.4 **verwelkomt** het tijdens het Finse voorzitterschap in de tweede helft van 2006 genomen besluit om de werkzaamheden van de Raad doorzichtiger te maken. Dat de Raad tevens heeft ingestemd met een meer open besluitvorming en met de toegankelijkheid van Raadsdocumenten, is een zeer positieve ontwikkeling. Het Comité is van mening dat dit een eerste stap in de goede richting vormt en dringt er bij de Raad op aan om zijn beraadslagingen in grotere mate openbaar te maken; dit is een belangrijke manier waarop de burgers het besluitvormingsproces kunnen volgen;

1.5 **is van mening** dat zo nauwkeurig mogelijk moet worden omschreven wanneer lobby-activiteiten dienen te worden aangemerkt als „ontoelaatbaar”, zodat de werkzaamheden van lobbyisten kunnen worden beoordeeld en bij inbreuken sancties kunnen worden opgelegd;

1.6 **vindt verder** dat de transparantie erop moet zijn gericht om de EU dichterbij de burgers en meer onder hun aandacht te brengen om zodoende de afstand tussen de Europese instellingen en de burgers te verkleinen. Voorts is het wezenlijk om, in navolging van de stappen die in het kader van plan D: democratie, dialoog en discussie zijn gezet, maatregelen te nemen ten einde de burgers en met name de jongeren (men denke aan het Jeugdforum) beter te informeren over de activiteiten en de bevoegdheden van de Unie;

2. Samenwerking en bestuur op meerdere niveaus

2.1 **benadrukt** dat de EU een institutioneel samenwerkingsverband op meerdere niveaus is waarin regionale en lokale overheden deelnemen aan de besluitvorming op nationaal en Europees niveau. Raadpleging van lokale en regionale overheden over belangrijke vraagstukken, uitbreiding van de dialoog met deze overheden en uitbreiding van hun participatie in de besluitvorming is de beste manier om te waarborgen dat nieuwe EU-wetgeving relevant en praktisch uitvoerbaar is. De betreffende overheden zijn belast met de omzetting en tenuitvoerlegging van EU-beleid en spelen derhalve een belangrijke rol bij het garanderen van de transparantie;

2.2 **erkent** tegelijkertijd dat het niet alleen aan de Europese Unie is om de transparantie te waarborgen, maar dat de lidstaten, samen met het CvdR en alle bestuurslagen die door het Comité worden vertegenwoordigd, het goede voorbeeld moeten geven door te zorgen voor efficiënte, dienstverleningsgerichte en democratische overheidsinstanties. Dit houdt in dat lokale en regionale overheden in de lidstaten tevens moeten streven naar transparantie binnen het eigen bestuur;

3. Intensievere raadpleging

3.1 **is van mening** dat andermaal dient te worden beklemtoond dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen overleg van de EU-instellingen met gekozen lokale en regionale overheden, alsook de verenigingen waarin zij zijn vertegenwoordigd,

enerzijds en met lobbygroepen die specifieke belangen behartigen anderzijds. Het Comité **beklemtoont** dat het, evenals de lokale en regionale overheden die het vertegenwoordigt, deel uitmaakt van het Europees bestuur; op grond hiervan moet het Comité rechtstreeks worden betrokken bij alle initiatieven van de Europese Commissie om de besluitvorming in de Unie transparanter te maken;

3.2 **roept** de Commissie **op** tot om bij elk voorstel van wetgevende of niet-wetgevende aard een lijst te voegen van de bijeenkomsten en de schriftelijke standpunten die bij de voorbereiding van het voorstel zijn gehouden c.q. ontvangen;

3.3 **wijst er met klem op** dat de op basis van het Witboek over Europese *governance* aangezwengelde gestructureerde dialoog tussen de Commissie en de verenigingen van lokale en regionale overheden een belangrijke stap is op weg naar een daadwerkelijke deelname van deze overheden. Het CvdR **juicht** deze ontwikkeling **toe**, en benadrukt de sleutelrol die in dit verband voor hem is weggelegd;

3.4 **is ermee ingenomen** dat de Europese Commissie een permanente en systematische dialoog met lokale en regionale overheden en hun Europese en nationale verenigingen is aangaan op terreinen waarop zij wetgeving moeten omzetten of uitvoeren. Deze dialoog moet voortdurend worden verdiept, zodat beide partijen er optimaal profijt van kunnen trekken; zo'n intensievere dialoog is vooral van belang bij het opstellen van wetsvoorstellen die consequenties hebben voor lokale en regionale overheden;

3.5 **is evenwel van mening** dat de modaliteiten voor deze dialoog kunnen worden verbeterd en **doet** daarom **de aanbeveling** om:

- het normale aantal bijeenkomsten, inclusief het evenement waaraan de voorzitter van de Commissie deelneemt, op vier per jaar te houden ten einde voor optimale politieke zichtbaarheid te zorgen;
- de discussies meer te baseren op interactiviteit en spontaneïteit door de gestructureerde dialoog meer het karakter te geven van een „vragenuurtje”;
- de agenda's voor de gestructureerde dialoog in nauwe samenwerking tussen het CvdR en de lokale en regionale overheden op te stellen. De daarbij in kaart gebrachte onderwerpen moeten gericht zijn op zaken die van fundamenteel belang zijn voor de lokale en regionale autoriteiten;
- de koppeling met de lokale en regionale media uit te bouwen;
- de lokale en regionale overheden in staat te stellen om schriftelijk opmerkingen te maken en voorstellen te doen ten aanzien van onderwerpen die voor hen van algemeen belang zijn en die overeenkomen met de politieke agenda van de EU;

- ervoor te zorgen dat ook de Commissie na afloop van vergaderingen schriftelijk kan terugkoppelen;
- de nadruk te leggen op een betere monitoring van de gestructureerde dialoog middels regelmatige evaluatie in nauwe samenwerking met het CvdR en de lokale en regionale overheden die het vertegenwoordigt;
- de dialoog waar mogelijk specifiek te richten op de lokale en regionale actoren die rechtstreeks worden getroffen door een bepaald wetgevingsvoorstel;
- ervoor te zorgen dat de Commissie nauwer gaat samenwerken met de gekozen vertegenwoordigers en de deskundigen van de nationale en Europese verenigingen van regionale en lokale overheden en deze via de passende kanalen intensiever raadpleegt;

3.6 **roept de Commissie op** om de bestaande instrumenten voor het leveren van feedback op zijn adviezen te verbeteren; CvdR-adviezen bevatten immers specifieke opmerkingen over de onderwerpen waarover het Comité door de Commissie wordt geraadpleegd, alsook concrete voorstellen die de regionale en lokale belangen weerspiegelen. De Commissie zou tenminste de redenen moeten uiteenzetten of toelichten waarom ze de aanbevelingen van het CvdR naast zich neerlegt;

3.7 **is van oordeel** dat de invoering van minimumnormen voor raadpleging in 2002 nieuwe mogelijkheden heeft geschapen voor breed opgezette raadplegingen van belanghebbenden en voor grondige effectbeoordelingen, voorafgaande aan het lanceren van wetgevingsvoorstellen. Deze normen voorzien in een grote rol voor lokale en regionale overheden, wat is bevestigd in het tussen het Comité van de Regio's en de Commissie gesloten Samenwerkingsprotocol. Het is van belang dat de raadpleging tijdig plaatsvindt en dat de belanghebbenden daadwerkelijk de mogelijkheid wordt geboden om te reageren op wetgevingsvoorstellen;

3.8 **wenst** dat er naast de gestructureerde dialoog met de verenigingen van de territoriale lichamen onder auspiciën van het Comité nog andere modaliteiten voor directe en prelegislatieve raadpleging van de regio's en steden worden ontwikkeld, zodat de stem van deze betrokkenen bij het opstellen van wetgevingsvoorstellen regelmatig wordt gehoord. Het Comité **herinnert er** in dit verband overigens **aan** dat dergelijke raadplegingen waren voorzien in het initiatief van de Commissie van 2002 om tot minimumnormen voor raadpleging te komen en dat het Comité was verzocht om een actieve rol te spelen middels het organiseren van raadplegingen voor rekening van de Commissie (*);

3.9 **betreurt** dat, in tegenstelling tot hetgeen bij de nieuwe strategie voor impactanalyse het geval was, de territoriale dimensie onvoldoende uit de verf komt in het Groenboek over het Europees initiatief op het gebied van transparantie. Het Comité **verzoekt** de Commissie daarom de raadpleging van de territoriale lichamen te beschouwen als een horizontale werkwijze in het kader van *governance* op meerdere niveaus en deze methode, die reeds met succes bij het cohesiebeleid werd

gevolgd, uit te breiden tot al het beleid dat een territoriale impact heeft;

3.10 **meent** dat effectbeoordelingen een belangrijke rol moeten spelen bij het verminderen van de administratieve rompslomp die de Europese wetgeving met zich meebrengt voor de lokale en regionale overheden, zoals ook wordt gesteld in het advies over een betere wetgeving (CdR 121/2005);

3.11 **wijst er nogmaals op** dat de *ex ante* effectbeoordelingen — los van een analyse van de beleidsdoelstelling van een wetgevingsvoorstel en de meest geschikte beleidsinstrumenten — de *financiële* gevolgen in kaart moeten brengen die een wets-handeling zal hebben voor de lokale en regionale overheden;

4. Registratie van lobbyisten

4.1 **verwelkomt** de grotere doorzichtigheid die de registratie van lobbygroepen met zich zou meebrengen. Als onderdeel van het bestuursstelsel van de EU worden het CvdR en zijn leden eveneens intensief benaderd door lobbyisten; ze zijn het er dan ook mee eens dat een stelsel van registratie/accreditatie zou bijdragen aan een transparantere beleidsvorming in de EU;

4.2 **beklemtoont** dat de lokale en regionale overheden en de verenigingen waarin zij zijn vertegenwoordigd, zich vanwege hun democratische legitimiteit duidelijk onderscheiden van lobbyisten uit het bedrijfsleven of van speciale belangengroepen. Lokale en regionale overheden maken deel uit van de Europese *governance*-structuur. In elk registratiesysteem moet rekening worden gehouden met dit verschil. Deze overheden moeten daarom niet op zo'n manier geregistreerd worden als lobbyorganisatie dat verwarring zou kunnen ontstaan over hun rol en die van de andere geregistreerde organisaties.

4.3 **is echter niet van mening** dat een op vrijwillige registratie gebaseerde regeling een passend kader voor voldoende transparantie zou scheppen. Een op vrijwilligheid gebaseerd registratiesysteem houdt immers geen rekening met de opvattingen en het wantrouwen van de burger ten aanzien van het overleg tussen de instellingen en actoren uit de privé-sector. Alle lobbygroepen zouden eerst geregistreerd moeten zijn alvorens toegang te verkrijgen tot EU-instellingen, zoals dit reeds geldt voor het Europees Parlement;

4.4 **is overtuigd** van de noodzaak om te voorzien in een efficiënte en eenvoudige procedure voor toekomstige registratie. Het beoogde register moet worden beheerd door de Europese Commissie. Er moet één loket komen voor registratie bij alle EU-instellingen; deze registratieplicht moet gelden voor organisaties, niet zozeer voor individuen. Aangezien het Comité reeds beschikt over informatie over regionale en lokale overheden en over de verenigingen waarin zij zijn vertegenwoordigd, hoeven lokale en regionale overheden resp. hun verenigingen zich niet apart te laten registreren. Het Comité kan de beschikbare informatie aan de Commissie doorgeven, zodat die in het daartoe bestemde gedeelte van het register kan worden opgenomen;

(*) COM(2002) 704, blz. 8.

4.5 **vindt** dat moet worden gepreciseerd welke gegevens lobbyisten moeten verstrekken en met welke regelmaat, en wanneer die gegevens als toereikend kunnen worden beschouwd;

5. *Openbaarmaking van de identiteit van de begunstigten van gemeenschapsgelden*

5.1 **steunt** het streven van de Commissie om de transparantie van het gebruik van EU-gelden te vergroten, en moedigt lidstaten aan om gemeenschapsgelden te laten vallen onder „gedeeld beheer”, dat wil zeggen structuurfondsprojecten, die de uitwisseling van beste praktijken moeten verbeteren. Alle begunstigten hebben belang bij transparantie ten aanzien van EU-gelden;

5.2 **verwelkomt** het initiatief van de Commissie om een website in het leven te roepen die toegang verschaft tot bestaande informatie over de begunstigten van projecten en programma's. Om te waarborgen dat de gegevens voor alle burgers van de EU-lidstaten vergelijkbaar en dus transparant zijn, zou de Commissie voor een centrale publicatiepunt moeten zorgen. Het zou ook in het belang van de Europese burger zijn

een beschrijving te hebben van de inzichten die zijn opgedaan en de initiatieven die de burger direct aanspreken;

5.3 **is ingenomen** met het in het Groenboek gedane voorstel om uniforme voorschriften te formuleren voor de openbaarmaking van de wijze waarop EU-gelden worden besteed;

6. *Herziening van Verordening 1049 inzake de toegang tot documenten*

6.1 **is ermee ingenomen** dat de Commissie in 2001 via een register of op individueel verzoek toegang heeft verleend tot niet-gepubliceerde documenten van EU-instellingen en -organen. Het CvdR **wijst erop** dat de Commissie naar aanleiding hiervan in 2002 is gekomen met een „Bestuurlijke Gedragscode” waarin de voorschriften voor de openbare toegang tot documenten zijn vastgelegd. Beide initiatieven dragen in belangrijke mate bij tot het transparant functioneren van de Europese Commissie;

6.2 **is verheugd** over de beoogde herziening van Verordening 1049, en **is voornemens** om hieraan een bijdrage te leveren.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Naar een EU-strategie voor de rechten van het kind”

(2007/C 146/08)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- Het Comité is ingenomen met onderhavige mededeling van de Commissie en in het bijzonder met de voorgestelde strategie om in het interne en externe beleid van de Europese Unie kinderrechten actief te bevorderen en te beschermen en de inspanningen van de lidstaten op dit gebied te ondersteunen
- Het Comité verwelkomt de oprichting van een werkgroep voor de rechten van het kind binnen de Commissie. Het stelt vast dat daarbij een belangrijke taak wordt weggelegd voor de coördinator om de strategie tot een succes te maken, maar wijst erop dat daarvoor dan wel voldoende middelen moeten worden uitgetrokken en dat de status en politieke invloed van de coördinator groot genoeg moeten zijn, willen de doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Voorts zou duidelijk moeten worden gemaakt hoe de coördinator de werkzaamheden op nationaal niveau zal aanvullen.
- Het valt te betreuren dat er noch binnen de EU, noch wereldwijd niet méér aandacht is voor (de opvang en bescherming van) alleenstaande minderjarigen, meisjes, kinderen met een handicap, migrantenkinderen en kinderen van asielzoekers en vluchtelingen.
- Met de voorgestelde strategie kan op Europees en nationaal niveau de basis worden gelegd voor een doeltreffender partnerschap tussen beleidsmakers, lokale en regionale overheden en niet-gouvernementele organisaties.
- Het is dan ook jammer dat de Commissie in haar mededeling voorbijgaat aan de unieke rol van lokale en regionale overheden bij het verlenen van diensten aan kinderen en het beschermen van hun rechten. Het Comité benadrukt dat deze overheden bereid en in staat zijn om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van de strategie.
- Door de politieke wil te mobiliseren en alle noodzakelijke financiële en personele middelen aan te wenden, kan een vervolg aan deze mededeling worden gegeven en kunnen het Groenboek en de strategie worden uitgewerkt. Het Europees Parlement zou een speciale regeling kunnen overwegen om de strategie en de voorgestelde maatregelen te financieren.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de Mededeling van de Commissie „Naar een EU-strategie voor de rechten van het kind” (COM(2006) 367 final);

Gezien het besluit van de Europese Commissie van 4 juli 2006 om het Comité overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap over deze Mededeling te raadplegen;

Gezien het besluit van zijn voorzitter van 22 februari 2006 om de commissie Constitutionele aangelegenheden, Europese *governance* en ruimte van vrijheid, veiligheid en recht met de desbetreffende voorbereidende werkzaamheden te belasten;

Gezien zijn ontwerpadvies over de situatie van alleenstaande minderjarige migranten/asielzoekers — rol van lokale en regionale overheden en suggesties (**CdR 136/2006 rev 2**);

Gezien zijn adviezen over het Haags Programma: tien prioriteiten voor de komende vijf jaar (**CdR 122/2005 fin**), over de bestrijding van mensenhandel (**CdR 87/2001 fin**), over het DAPHNE II-programma ter voorkoming van geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen en ter bescherming van slachtoffers en risicogroepen (**CdR 63/2003**), over de bescherming van minderheden en maatregelen ter bestrijding van discriminatie (**CdR 53/2006 fin**), over demografische veranderingen (**CdR 152/2005 fin**) en over integratie en migratie (**CdR 51/2006 fin**);

Gezien zijn ontwerpadvies (**CdR 236/2006 rev. 1**) dat op 29 november 2006 door de commissie Constitutionele aangelegenheden, Europese *governance* en ruimte van vrijheid, veiligheid en recht is goedgekeurd (rapporteur: **mevrouw Corrigan**, lid van de graafschapsraad van Dun Laoghaire-Rathdown en lid van de Regional Authority van Dublin);

Overwegende dat

- 1) eenieder onder de achttien jaar volgens het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) als kind dient te worden beschouwd;
- 2) alle lidstaten dit VN-verdrag hebben geratificeerd, maar noch de Commissie, noch de EU partij kan zijn bij dit IVRK;
- 3) de EU-verdragen maar weinig rechtsgrond voor de rechten van het kind bieden en dat dit gevolgen heeft voor de mogelijkheid om hiervoor begrotingsmiddelen uit te trekken;
- 4) er erkenning is voor de centrale rol van de familie en met name van ouders, alsook voor de verantwoordelijkheid die de lidstaten hebben om opvoedende ouders bij het zorgen voor hun kinderen bij te staan;
- 5) de bescherming van de rechten van het kind en het creëren van een kindvriendelijke maatschappij zonder uitsluiting van essentieel belang zijn voor de toekomst van de Europese Unie;
- 6) een democratische maatschappij zonder uitsluiting alleen tot wasdom kan komen als kinderen en jongeren op een zo vroeg mogelijke leeftijd betrokken raken bij hetgeen zich in de openbare ruimte afspeelt;
- 7) er bij de bescherming van de rechten van het kind een unieke taak is weggelegd voor de regionale en lokale overheden, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor de fysieke omgeving waarin kinderen leven en het hun taak is om jonge mensen toegang te bieden tot openbaar vervoer, onderwijs, sport en recreatie, gezondheidszorg en de arbeidsmarkt, en omdat zij, bijvoorbeeld middels gegevensvergaring en door waar nodig maatschappelijke ondersteuning te verlenen, toezicht houden op de leefomstandigheden van kinderen;

heeft tijdens zijn 68e zitting op 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) onderstaand advies uitgebracht, dat met algemene stemmen werd goedgekeurd.

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

1.1 Het Comité is ingenomen met onderhavige mededeling van de Commissie en in het bijzonder met de voorgestelde strategie om in het interne en externe beleid van de Europese Unie kinderrechten actief te bevorderen en te beschermen en de inspanningen van de lidstaten op dit gebied te ondersteunen.

1.2 Het is belangrijk om in te zien dat een investering in de kinderen van vandaag een investering is in onze toekomst en dat daarmee een bijdrage wordt geleverd aan de verdere verdieping en consolidatie van de Europese integratie.

1.3 Het valt te betreuren dat het constitutionele proces van de Unie in een impasse is geraakt. In het Verdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa en het Handvest van de grondrechten worden de rechten van het kind namelijk expliciet erkend.

1.4 Het is een goede zaak dat in de Mededeling wordt erkend dat de lidstaten zich dienen te houden aan internationale verdragen, en meer in het bijzonder aan het door alle lidstaten geratificeerde IVRK. Helaas worden deze lidstaten niet voldoende doordrongen van de noodzaak om de verplichtingen die zij op Europees en internationaal niveau zijn aangegaan, zo snel mogelijk in daden om te zetten.

1.5 Het Comité juicht het toe dat er in de Mededeling op wordt gewezen dat wereldwijd bijna alle landen het IVRK hebben geratificeerd en dat daarmee dus een zeer solide basis is gelegd voor verbintenissen tussen de Europese Commissie en niet-EU-landen. Vanuit dat licht bezien is het dan ook jammer dat in de mededeling niet de gelegenheid te baat is genomen om de ratificatie van het IVRK door de 25 lidstaten te gebruiken als een kader voor onderlinge verbintenissen.

1.6 Het Comité verwelkomt de oprichting van een werkgroep voor de rechten van het kind binnen de Commissie. Het stelt vast dat daarbij een belangrijke taak wordt weggelegd voor de coördinator om de strategie tot een succes te maken, maar wijst erop dat daarvoor dan wel voldoende middelen moeten worden uitgetrokken en dat de status en politieke invloed van de coördinator groot genoeg moeten zijn, willen de doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Voorts zou duidelijk moeten worden gemaakt hoe de coördinator de werkzaamheden op nationaal niveau zal aanvullen.

1.7 Het Comité steunt de door de Commissie voorgestelde acties om reeds op korte termijn een aantal knellende problemen aan te pakken en staat met name achter de invoering van één uit zes cijfers bestaande kindertelefoon voor de gehele EU en één speciaal nummer voor vermiste en/of seksueel misbruikte kinderen. Ook is het belangrijk dat er naast deze telefoonnummers een protocol komt waarin staat hoe moet worden gehandeld als kinderen naar het buitenland worden ontvoerd. De nieuwe kindertelefoon moet echter niet het werk van de bestaande nationale en regionale hulplijnen nog eens overdoen, maar een aanvulling daarop vormen. Bij dergelijke voorzieningen dient gebruik te worden gemaakt van de praktijkervaringen in de lidstaten.

1.8 De mededeling geeft niet aan dat de strategie aan bepaalde minimumeisen moet voldoen. Ook ontbreekt het aan heldere doelstellingen en een tijdpad.

1.9 Er zijn op dit moment nog geen systemen die complete, vergelijkbare en consistente gegevens over indicatoren in alle lidstaten kunnen genereren. Met behulp van de open coördinatiemethode wordt momenteel gewerkt aan een indicator (of een set indicatoren) inzake kindermishandeling en aan statistische gegevens over inkomstengerelateerde armoede, materiële ontbering en huisvesting. Op nationaal en regionaal/lokaal niveau bestaan er eveneens veel verschillende reeksgegevens.

1.10 Het is belangrijk zich te realiseren dat kinderen geen homogene groep vormen en dat er, afhankelijk van bijvoorbeeld hun leeftijd, capaciteiten, geslacht, etnische achtergrond en gezinssituatie, verschillen zijn in hun behoeften.

1.11 Het valt te betreuren dat er noch binnen de EU, noch wereldwijd niet méér aandacht is voor (de opvang en bescherming van) alleenstaande minderjarigen, meisjes, kinderen met een handicap, migrantenkinderen en kinderen van asielzoekers en vluchtelingen.

1.12 Ook is het jammer dat de problematiek van degelijk „voorschools onderwijs” voor kinderen tot zes jaar niet wordt aangesneden, hoewel „kinderopvang” een prioritaire langetermijndoelstelling is van de EU en de EU daarvoor al streefcijfers heeft vastgelegd.

1.13 Met de voorgestelde strategie kan op Europees en nationaal niveau de basis worden gelegd voor een doeltreffender partnerschap tussen beleidsmakers, lokale en regionale overheden en niet-gouvernementele organisaties.

1.14 Het is dan ook jammer dat de Commissie in haar mededeling voorbijgaat aan de unieke rol van lokale en regionale overheden bij het verlenen van diensten aan kinderen en het beschermen van hun rechten. Het Comité benadrukt dat deze overheden bereid en in staat zijn om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van de strategie.

1.15 Bij de uitstippeling van de strategie dienen de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid volledig te worden nageleefd.

1.16 Het Comité kan zich volledig vinden in de stelling dat „ook de plaats waar kinderen leven bepalend is voor hun situatie”. Kinderen kunnen worden benadeeld als de toegang tot onderwijs, informatie, gezondheidszorg, openbaar vervoer, sport en recreatie niet voor iedereen gelijk is en als ze niet gelijke kansen krijgen om aan de civiele samenleving deel te nemen. De situatie in de (voor)steden en andere specifieke door de lidstaten als zodanig aangewezen gebieden zou meer aandacht moeten krijgen.

1.17 Het is belangrijk vast te stellen dat veel lokale en regionale overheden het ontwikkelingsbeleid in derde landen direct financieren en uitvoeren, dat ze helpen bij het opzetten van infrastructuur en kerndiensten, het organiseren van jumelages, het uitwisselen van ervaringen en het overbrengen van kennis en vaardigheden, en dat de mogelijkheid bestaat om bij dit alles meer aandacht te schenken aan de rechten van het kind.

1.18 Gelukkig wordt in de Mededeling onderschreven dat kinderen het recht hebben om hun mening te geven over zaken die hen aangaan. Het Comité is verheugd over het voorstel om kinderen bij de ontwikkeling van de strategie te betrekken. Lokale en regionale overheden en kinderorganisaties kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het succes hiervan.

1.19 Het Comité is ingenomen met het onlangs verschenen rapport van de Verenigde Naties over geweld tegen kinderen en vindt dat de conclusies hieruit beslist moeten worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van de strategie ⁽¹⁾. In het rapport wordt wereldwijd opgeroepen om alle vormen van geweld tegen kinderen onder alle omstandigheden te verbieden, met inbegrip van lijfstraffen, schadelijke traditionele praktijken zoals vroege en gedwongen huwelijken, genitale verminking bij vrouwen en de zogenoemde „eerwraak”, alsook seksueel geweld en seksuele marteling en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Dit rapport is opgesteld door de onafhankelijke deskundige Paulo Sérgio Pinheiro en kan worden geraadpleegd op: www.violencestudy.org.

⁽²⁾ Eenenzestigste VN-zitting, „Promotion and protection of the rights of children”, A/61/299.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

2.1 Door de politieke wil te mobiliseren en alle noodzakelijke financiële en personele middelen aan te wenden, kan een vervolg aan deze mededeling worden gegeven en kunnen het Groenboek en de strategie worden uitgewerkt. Het Europees Parlement zou een speciale regeling kunnen overwegen om de strategie en de voorgestelde maatregelen te financieren.

2.2 Het Comité benadrukt dat lokale en regionale overheden als belangrijke partners moeten worden gezien bij de ontwikkeling van de strategie. Daarnaast geeft het te kennen graag aan het Europees forum voor de rechten van het kind en aan de interdepartementale werkgroep te willen deelnemen. Tot slot zou het Comité de coördinator graag van advies willen dienen bij het opstellen van het rapport. Ook spreekt het zich ervoor uit dat dit rapport openbaar wordt gemaakt.

2.3 De strategie zou aan een aantal minimumeisen moeten voldoen en, op basis van een grondige analyse, tot verstrekende maatregelen met duidelijke doelstellingen moeten komen.

2.4 In de strategie zou een evenwicht moeten worden gevonden tussen enerzijds de daarin vervatte visie op de situatie wereldwijd en anderzijds de maatregelen binnen de EU en de dialoog en acties tussen de lidstaten onderling.

2.5 Aangeraden wordt om prioriteit te geven aan de ontwikkeling van een reeks vergelijkbare indicatoren en aan de verzameling van consistente gegevens op nationaal en, waar mogelijk, regionaal niveau.

2.6 Het Comité pleit voor het aandragen van de nodige middelen, ondersteuning en mechanismen, zodat kinderen, ongeacht hun eventuele handicap of sociale of etnische achtergrond, aan de ontwikkeling van de strategie kunnen deelnemen. Dit moet in een vroeg stadium gebeuren en op een manier die aansluit op de leeftijd van het kind (b.v. door het maken van artistieke objecten of in begeleide discussies). Lokale en regionale overheden zouden zelf ook meer kunnen doen om het raadplegen van kinderen over relevante kwesties op subnationaal niveau te bevorderen.

2.7 Het Comité pleit nogmaals voor de onverkorte tenuitvoerlegging van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Daarbij zou de nadruk moeten worden gelegd op het recht op vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst, bescherming van de persoonlijke levenssfeer, bescherming tegen geweld, mishandeling en verwaarlozing, recht op gezondheidszorg, recht op onderwijs, school en beroepsonderwijs en bescherming van minderheden (cf. het advies van het Comité over integratie en migratie, CdR 51/2006 fin) en het recht op goede voeding en huisvesting.

2.8 In dat opzicht moet er dan ook volledige erkenning komen voor de spilfunctie die lokale en regionale overheden vervullen als het gaat om het verlenen van belangrijke diensten aan kinderen, zoals onderwijs, huisvesting, kinderopvang en sociale zorg. Hetzelfde geldt voor de taak die deze overheden

hebben bij het scheppen van en het toezicht houden op een duurzame fysieke omgeving waar kinderen zich gehuisvest weten, waar hun onderkomen aansluit bij hun behoeften, waar ze kunnen spelen en sporten en waar ze veilig kunnen opgroeien.

2.9 Het is van het grootste belang dat de lidstaten hun Europese en internationale verplichtingen zo snel mogelijk nakomen, waaronder ook de verplichtingen die op wetgevend en praktisch niveau voortvloeien uit het IVRK, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, en de instrumenten van de Raad van Europa. Een en ander moet worden meegenomen bij de beoordeling van de impact van bestaande EU-acties op het gebied van kinderrechten.

2.10 De analyse zou niet alleen „de bestaande acties” moeten toetsen op hun doeltreffendheid, maar ook, zoals in de effectbeoordeling staat omschreven, door middel van onderzoek van vergelijkbare gegevens moeten nagaan in hoeverre de lidstaten vooruitgang boeken bij hun naleving van het IVRK.

2.11 Voorts zou daarbij moeten worden nagegaan of alle lidstaten het Haags Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie (1993) hebben geratificeerd.

2.12 Het is raadzaam om de open coördinatiemethode te gebruiken als middel om de betrokkenheid van de lidstaten te vergroten, zodat met betrekking tot de tenuitvoerlegging van het IVRK lering kan worden getrokken uit de beste praktijkvoorbeelden. De lokale en regionale overheden zouden volledig bij dit proces moeten worden betrokken.

2.13 De EU en de lidstaten zouden in hun beleid rekening moeten houden met het feit dat kinderen, en dus ook hun behoeften, verschillen. Zo zijn er kinderen die zich door hun streek, leeftijd, geslacht, etniciteit of handicap in een achterstandspositie bevinden. Bijzondere aandacht dient uit te gaan naar de gevolgen van armoede, sociale uitsluiting, handicap, discriminatie en racisme, naar de implicaties van verschillen op het gebied van religie, taal en cultuur, alsook naar de positie van kinderen die, zowel binnen de EU als wereldwijd, tot een etnische minderheid behoren of vluchteling zijn.

2.14 In de strategie zouden specifieke doelstellingen moeten worden vastgelegd om ervoor te zorgen dat kinderen overal gelijke kansen krijgen. Hierdoor zal er ook meer worden gedaan tegen kinderarmoede en onderwijsachterstanden. Daarbij is een centrale rol weggelegd voor regionale en lokale overheden.

2.15 Naast de genoemde maatregelen voor de korte termijn is het van belang dat de lidstaten een onderling samenwerkingsverband van de politiekorpsen opzetten om het eventuele strafblad van personen die beroepsmatig of vrijwillig met kinderen werken, te controleren. Daarnaast zou zeker moeten worden overwogen om in de strategie vast te leggen dat er een EU-databank van pedoseksuele delinquenten komt, die door de politie kan worden geraadpleegd.

2.16 De strategie zou, ter voorkoming van kindermisbruik en kindermoord door een ouder, meer moeten doen aan de ontwikkeling van gezinsondersteunende diensten. Daarbij moet worden gedacht aan het begeleiden van ouders, het vroegtijdig opsporen en tegengaan van kindermisbruik, en het ondersteunen van slachtoffers van misbruik. Voorts zou er automatisch achteraf een onderzoek moeten worden ingesteld naar het daaraan voorafgaande optreden van instanties als kinderen onder verdachte omstandigheden zijn overleden.

2.17 De strategie zou zich ook moeten richten op de negatieve invloed die televisie, computers en nieuwe technologieën op kinderen kunnen hebben. Een voorbeeld is de toegang tot pornografisch en ander ongeschikt beeldmateriaal op internet, maar ook het gebrek aan lichaamsbeweging, dat een direct gevolg is van het veelvuldig gebruik van dergelijke media. Een ander punt van zorg dat hiermee samenhangt, zijn reclame-uitingen en marketingactiviteiten die zich rechtstreeks tot kinderen richten. Het gebruik van technologie voor educatieve doeleinden moet daarentegen worden gestimuleerd. Zo kunnen bepaalde televisieprogramma's kinderen helpen om hun kennis op het gebied van taal en cultuur te vergroten. Met name voor migrantenkinderen is dit van belang. Ook zijn er creatieve maat-

regelen nodig om culturele activiteiten te ondersteunen en kinderen toegang te bieden tot boeken, muziek en theater.

2.18 De in het kader van de strategie ontwikkelde cursussen en instrumenten zouden ter beschikking van de lokale en regionale overheden moeten worden gesteld, zodat ambtenaren vertrouwd raken met de nieuwe beleidsinstrumenten en lering kunnen trekken uit de beste praktijkvoorbeelden.

2.19 Het IVRK zou als uitgangspunt moeten dienen voor de communicatiestrategie. Bovendien zouden alle informatiecampagnes op regionaal en lokaal niveau moeten worden gelanceerd, moeten worden afgestemd op de leeftijd van de doelgroep, in verschillende talen moeten worden gevoerd en toegankelijk moeten zijn voor kinderen met een handicap.

2.20 Het Comité adviseert om een bepaald percentage van de EU-ontwikkelingshulp voor maatregelen ten behoeve van kinderen te reserveren en om bij het ontwikkelingsbeleid van lokale en regionale overheden in derde landen meer voorrang te geven aan de overdracht van vaardigheden en beleidservaring op het gebied van kinderrechten.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Overbrugging van de breedbandkloof” en „Het i2010-actieplan voor de elektronische overheid”

(2007/C 146/09)

STANDPUNTEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- Beschikbaarheid van breedbandaansluiting tegen redelijke prijzen in de gehele EU is essentieel voor de waarborging van de kwaliteit van diensten voor burgers, de bevordering van het concurrentievermogen en de productiviteit op het platteland, en de wijdverbreide ontwikkeling van de informatiemaatschappij en van kennis, ook in gebieden die hiervan van oudsher uitgesloten zijn. Breedbandaansluiting dient te worden gegarandeerd als een universele dienst zoals de voorziening met drinkwater en stroom.
- Niet minder belangrijk zijn de opmerkingen van de Commissie over plattelandsontwikkeling, het gebruik van de Structuurfondsen en haar evaluatie van de verenigbaarheid met de communautaire wetgeving van projecten op het platteland voor toegang tot breedband die gefinancierd worden met overheidsmiddelen.
- Het Comité hoopt dat het nieuwe kader voor regelgeving voor elektronische communicatie een beleid voor het gebruik van het radiospectrum oplevert dat de invoering van draadloze breedbandtechnologieën ondersteunt.
- Het Comité onderschrijft het verzoek van de Commissie aan de lidstaten om meer werk te maken van hun strategieën voor de ontwikkeling van breedband door de lokale en regionale overheden daar meer bij te betrekken.
- Inclusieve e-overheid betreft zowel de bestrijding van eventuele nieuwe uitsluitingen ten gevolge van netwerkvorming van diensten (infrastructuur en culturele digitale kloof) als de uitbreiding van beleid voor sociale inclusie door de toepassing van informatie- en communicatietechnologie (ICT).
- ICT zou niet alleen moeten worden gebruikt voor de reorganisatie en modernisering van overheidsdiensten, maar ook voor de verwezenlijking van doelstellingen inzake efficiëntie, doeltreffendheid, bezuiniging, onpartijdigheid, transparantie, vereenvoudiging en participatie. De uitwisseling van de door overheden in de praktijk toegepaste optimale oplossingen (best practices) kan een belangrijke rol vervullen.
- Het zou dus een goede zaak zijn de samenwerking te vergemakkelijken, meer kennis uit te wisselen, en best practices en initiatieven te verspreiden voor meer transparantie van en participatie bij overheidsbesluiten, vooral als het gaat om de besluitvorming van parlementen.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's *Overbrugging van de breedbandkloof* (COM(2006) 129 final);

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's *Het i2010-actieplan voor de elektronische overheid: Versnelde invoering van de elektronische overheid voor het nut van iedereen* (COM(2006) 173 final);

Gezien de besluiten van de Europese Commissie van 20 maart en 25 april 2006 om het Comité, op grond van artikel 265, lid 1, van het EG-Verdrag, over beide onderwerpen te raadplegen;

Gezien het besluit van het bureau van 25 april 2006 om de commissie Cultuur, onderwijs en onderzoek met het opstellen van een advies over beide onderwerpen te belasten;

Gezien zijn advies over de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over *i2010 — Een Europese informatiemaatschappij voor groei en werkgelegenheid* (COM(2005) 229 final), (CdR 252/2005 fin) ⁽¹⁾;

Gezien zijn advies over de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, getiteld *Snelle verbindingen voor Europa: Nationale breedbandstrategieën* (COM(2004) 369 final), (CdR 257/2004 fin) ⁽²⁾;

Gezien zijn advies over de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende het *Actieplan eEurope 2005: een actualisering* (COM(2004) 380 final), (CdR 193/2004 fin) ⁽³⁾;

Gezien het door de commissie Cultuur, onderwijs en onderzoek op 30 november 2006 goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 272/2006, rev. 2), (rapporteur: **de heer Caveri**, voorzitter van de autonome regio Valle d'Aosta (IT/ALDE));

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies goedgekeurd:

1. Breedband

De breedbandkloof

Standpunten van het Comité van de Regio's

1.1 Internet is één van de meest spectaculaire innovaties van onze tijd, waarvan het potentieel aan economische ontwikkeling nog aanzienlijke voordelen kan opleveren in de vorm van nieuwe diensten, arbeidsplaatsen en investeringsmogelijkheden, meer productiviteit, minder kosten en een hogere levenskwaliteit.

1.2 Verspreiding van informatietechnologie is van doorslaggevend belang voor het welslagen van de strategieën van Lissabon en Gothenburg, zowel voor het beter presteren van bestaande ondernemingen als voor de groei van nieuwe en innoverende ondernemingen en voor de bijdrage die de technologie kan leveren aan de scholing van werknemers en van burgers in het algemeen.

1.3 Voorts is van belang dat informatietechnologie verspreid wordt op alle overheidsniveaus, vooral in omgevingen waarin overheidsorganen burgers rechtstreeks diensten moeten verlenen.

1.4 Toch moet erop gewezen worden dat on-line dienstverlening, zoals *e-overheid*, *e-gezondheidszorg*, *elektronisch leren* en *elektronische aanbestedingen (e-procurement)* alleen inclusief en interactiever kan worden als ze via breedbandverbindingen op grote schaal beschikbaar is voor burgers en bedrijven in de EU.

1.5 Beschikbaarheid van breedbandaansluiting tegen redelijke prijzen in de gehele EU is essentieel voor de waarborging van de kwaliteit van diensten voor burgers, de bevordering van het concurrentievermogen en de productiviteit op het platteland, en de wijidverbreide ontwikkeling van de informatiemaatschappij en van kennis, ook in gebieden die hiervan van oudsher uitgesloten zijn.

1.6 Het is dan ook een teken aan de wand dat plattelandsonwikkeling in deze Mededeling zo vaak uitdrukkelijk wordt genoemd, inclusief de opname van financiële middelen ad hoc. De Commissie laat hiermee zien hoezeer zij rekening houdt met de mogelijkheden die een wijidvertakte toegang tot breedbanddiensten biedt voor een groter concurrentievermogen van het platteland en voor een evenwichtige ontwikkeling van het platteland, en, in het algemeen, in gebieden met permanente geografische en natuurlijke handicaps, alsook met de hoge meerwaarde van het initiatief voor de in deze gebieden van oudsher aanwezige productiebedrijven.

1.7 Niet minder belangrijk zijn de opmerkingen over het beleid van DG Regionaal Beleid (met name over het gebruik van de Structuurfondsen) en van DG Concurrentie, in het bijzonder de evaluatie, door laatstgenoemd DG, van de verenigbaarheid met de communautaire wetgeving van projecten op het platteland voor toegang tot breedband die gefinancierd worden met overheidsmiddelen.

⁽¹⁾ PB C 192, 16.8.2006, blz. 15.

⁽²⁾ PB C 71, 22.3.2005, blz. 55.

⁽³⁾ PB C 71, 22.3.2005, blz. 59.

1.8 De verspreiding van breedband dreigt stuk te lopen op typische verschijnselen van een falende markt doordat particuliere actoren geen rendabiliteit verwachten van infrastructurele investeringen in marginale, dunbevolkte plattelandsgebieden of in berggebieden met een morfologie die investeringen erg complex en duur maakt. Die flexibiliteit en openheid vormen een belangrijk en veelbelovend signaal, gezien het belang van breedband voor de sociaal-economische ontwikkeling van deze gebieden.

1.9 Het Comité wordt in zijn mening gesterkt doordat het bij diverse gelegenheden de reeks oplossingen die lokale en regionale overheden in geheel Europa toepassen, onder de loep heeft genomen en besproken; hieruit kwam duidelijk naar voren dat er niet één zaligmakende oplossing bestaat. Wat geschikt is voor grote stedelijke centra hoeft bijvoorbeeld niet geschikt te zijn voor benadeelde berggebieden met een ingewikkelde en complexe morfologie of dunbevolkte gebieden waar voor de verspreiding van ongeacht welke dienst grote inspanningen vereist zijn.

1.10 Het stelt vast dat de verspreiding van breedband de laatste jaren enorm is toegenomen. Afgezet tegen de doelstelling om in 2010 ten minste 90 % van de Europese bevolking te bereiken, blijft er evenwel een fors infrastructureel verschil bestaan tussen steden en perifere gebieden, evenals tussen de oude en de nieuwe lidstaten.

1.11 Benadrukt wordt evenwel dat de dekking van 90 % van de bevolking pas bevredigend is indien dit met andere factoren (geografische spreiding, bevolkingsdichtheid) wordt gecombineerd. In kleine berggemeenschappen, waar vaak lastig te voorzien is in universele diensten (vaste en mobiele telefonie, klassieke televisie ...), kunnen die resterende 10 % tot gevolg hebben dat complete dunbevolkte gebieden buiten de boot vallen.

1.12 In verband met de breedbandkloof mag voorts niet over het hoofd worden gezien dat er ook een onderscheid moet worden gemaakt tussen de verspreiding van breedband en het daadwerkelijke gebruik ervan. Overbrugging van deze kloof vergt lokaal aanvullende acties van niet-technologische aard om het gebruik van breedband te stimuleren onder ouderen en sociaal kansarme groepen of groepen die hiervoor traditioneel niet zo open staan, zoals de bevolking op het platteland (cursussen, aanwezigheid van centra voor publieke toegang, enz.).

1.13 Tot slot dient voor de aanleg van overdrachtinfrastructuur en de daarop gebaseerde dienstverlening de hoogste prioriteit uit te gaan naar de inachtneming van alle veiligheidsvereisten op elk niveau, ter waarborging van adequate voorschriften inzake bescherming en naleving van de privacy van de gebruikers.

De situatie in de nieuwe lidstaten

1.14 Voor de beoordeling van de penetratiegraad, de dekking en het feitelijke gebruik van on-line breedbanddiensten in de nieuwe lidstaten op regionaal niveau zijn nog geen gegevens voorhanden die vergelijkbaar zijn met de gegevens die al wel voor de EU-15 beschikbaar zijn.

1.15 Het Comité spoort de Commissie derhalve aan om snel te onderzoeken wat de stand van zaken is ten aanzien van de infrastructuur in de regio's van de nieuwe lidstaten en in minder verstedelijkte gebieden in de oude lidstaten, teneinde vast te stellen welke acties nodig zijn om de bestaande infrastructuur aan te passen aan de eisen die voortvloeien uit de doelstellingen van de Lissabonstrategie.

Technologische oplossingen

1.16 Het Comité juicht het toe dat de Commissie de regelgeving voor elektronische communicatie wil herzien.

1.17 Het hoopt dat, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, ten aanzien van de mededinging in het nieuwe kader geen onderscheid wordt gemaakt tussen bestaande en toekomstige technologie en actoren en dat voor het gebruik van het radiospectrum een beleid wordt gevoerd dat is gebaseerd op het beginsel van „technologische neutraliteit”. Zulks omdat de recent geïntroduceerde draadloze technologieën, die met name kunnen worden ingezet voor de oplossing van problemen bij de aansluiting op het platteland of in zeer onherbergzame bergachtige streken, vergen dat een toereikend deel van het spectrum beschikbaar wordt gesteld voor de verspreiding van breedband.

1.18 Wat het spectrum betreft deelt het Comité de visie van de Commissie in haar mededelingen van september en november 2005, en van maart en juni 2006. Centrale begrippen daarin zijn: technologische neutraliteit, transparantie, efficiënt gebruik van het spectrum en bevordering van een concurrerend en innovatief klimaat waarin nieuwe technologieën kunnen gedijen.

1.19 Het Comité vindt, net als de Commissie, dat voor het gebruik van de frequenties niet meer de logica zou moeten worden gevolgd waarbij elke band voorbehouden is voor een specifieke technologie voor de overdracht van de voor die frequentie aangewezen dienst (bijv. de 900 MHz en de mobiele telefonie met de dienst eTacs);

1.20 Het Comité verzoekt de Commissie dan ook om een strategie uit te stippelen die flexibiliteit mogelijk maakt t.a.v. de te gebruiken technologie binnen de reeks frequenties van het spectrum.

1.21 Het Comité dringt erop aan dat de toepassing en naleving van het nieuwe regelgevend kader, gebaseerd op technologische neutraliteit, ertoe leidt dat er met het oog op de verspreiding van breedband, frequenties voor draadloze communicatie komen. Op die manier kan de achterstand in gebieden met een permanente geografische of natuurlijke handicap worden ingelopen.

1.22 Technologieën voor de verspreiding van breedband, zoals WiMAX, kunnen doeltreffende oplossingen bieden, ook voor die gebieden met een geografische handicap. In dit verband is het interessant dat de desbetreffende op de Amerikaanse markt actieve bedrijven momenteel op grote schaal in draadloze technologie investeren.

Overheidsbemoeienis

1.23 Breedbandaansluiting dient te worden gegarandeerd als een universele dienst zoals de voorziening met drinkwater en stroom.

1.24 Het slechten van de breedbandkloof vergt in gebieden met een complexe morfologie, zoals gebieden met een permanente geografische of natuurlijke handicap, grotere investeringen dan in vlakten. Het verschil is zo groot dat winstgevendende investeringen in die gebieden economisch niet haalbaar zijn.

1.25 Er moet op gewezen worden dat tijdens de openbare raadpleging in het Digital Divide Forum eens te meer is gebleken dat overheidsbemoeienis, van de zijde van nationale en lokale overheden, van belang is, evenals de inbreng van het bedrijfs- en verenigingsleven.

Gebruik van Europese fondsen

1.26 Het Comité is het met de Commissie eens dat de lokale en regionale overheden aangemoedigd moeten worden om optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden van de Structuurfondsen en van het Fonds voor plattelandsontwikkeling, zowel voor de levering als voor het gebruik van breedband. Het Comité heeft bij tal van gelegenheden gewezen op de noodzaak en positieve effecten van deze aanpak.

1.27 De Commissie zou zich nader moeten buigen over de richtsnoeren die het uitvaardigt wanneer sprake is van gevallen waarin met middelen uit de Structuurfondsen draadloze breedbanddiensten worden opgezet in regio's waar breedband al gedeeltelijk wordt aangeboden. In de praktijk is het onmogelijk om het gebruik van vooral nieuwe draadloze technologieën geografisch zo in te perken dat deze niet alleen dunbevolkte regio's bereiken, maar ook dichter bevolkte gebieden waar reeds breedbanddiensten bestaan.

1.28 Het Comité wil evenwel opmerken dat niet alle plattelandsgebieden en gebieden met een permanente geografische of natuurlijke handicap, waar acties voor de overbrugging van de breedbandkloof het urgentst en de daarbij spelende problemen het moeilijkst oplosbaar zijn, achtergestelde gebieden zijn volgens de criteria van de Structuurfondsen om voor financiering in aanmerking te komen.

1.29 Er moeten dus nieuwe en flexibele oplossingen komen om in deze gebieden doeltreffend te werk te gaan, ofwel met lokaal of regionaal uitgewerkt, maar op nationaal of Europees niveau gecoördineerd beleid voor economische steun bij de aanleg van infrastructuur, ofwel aan de hand van richtsnoeren voor de aanpak van marktfalen, zoals zich dat overduidelijk in

deze gebieden voordoet, met inachtneming van het communautaire beginsel van vrije mededinging.

1.30 Eerder is al opgemerkt dat actoren niet investeren in de verspreiding van breedband in gebieden met een permanente geografische of natuurlijke handicap, omdat dit niet winstgevend is. Daarom is het moeilijk publiek-private partnerschappen op te richten of moderne vormen van projectfinanciering door te voeren zonder substantiële investeringen van de overheid, waarvoor dus nieuwe stimulansen moeten worden gegeven.

1.31 Verder is het weinig zinvol om abonnees belastingverlaging aan te bieden, omdat het probleem met de verspreiding van breedband in eerste instantie niet „de vraag” maar „het aanbod” betreft. Er kunnen beter prikkels of belastingverlagingen worden overwogen voor bedrijven die projecten voor de aanleg van infrastructuur uitvoeren in gebieden met een permanente geografische of commerciële handicap. Op die manier wordt de rendementskromme van de investering gereduceerd.

1.32 Gezien de inspanningen die het Comité zich zelf getroost ten behoeve van de uitwisseling van *best practices*, is het lovenswaardig dat de Commissie deze uitwisseling verder wil stimuleren en de bundeling van aanvragen wil vereenvoudigen door middel van een pan-Europese website die als meldpunt dient voor het verzamelen van inlichtingen, met name tussen leveranciers en lokale en regionale overheden.

1.33 Het is dus van belang dat de Commissie alles in het werk stelt om synergie tot stand te brengen tussen haar eigen sectorale programma's en de financieringsacties uit hoofde van de Structuurfondsen en het Fonds voor plattelandsontwikkeling.

Regionale en nationale strategieën voor de ontwikkeling van breedband

1.34 Het Comité onderschrijft het verzoek van de Commissie aan de lidstaten om meer werk te maken van hun strategieën voor de ontwikkeling van breedband door de lokale en regionale overheden daar meer bij te betrekken en door meetbare doelstellingen te hanteren voor de uitbreiding van breedband, met name voor overheidsdiensten.

2. i2010 — actieplan voor de elektronische overheid

Het verband tussen breedband en de elektronische overheid

2.1 Het Comité beaamt de stelling van de Commissie dat breedband één van de belangrijkste factoren is voor de verspreiding van de informatiemaatschappij, met name doordat breedband alle burgers gelijke toegang garandeert, het concurrentievermogen van bedrijven verhoogt en de efficiëntie van de overheid verbetert.

2.2 Het meent dat het bestaan van een „infrastructurele digitale kloof”, ofwel de kloof tussen de inwoners van gebieden met de vereiste infrastructuur en geavanceerde diensten en inwoners van gebieden met permanente geografische of natuurlijke handicaps waar die infrastructuur en diensten ontbreken, een forse sta-in-de-weg is voor de deelname van alle burgers aan de informatiemaatschappij (*e-inclusie*). Bovendien is die kloof, vooral voor de overheid, een beperking van de mogelijkheid om nieuwe vormen van interactie met haar eigen „cliënten”: burgers en ondernemingen, in te voeren. Er is hier sprake van een heus en wezenlijk democratisch tekort.

2.3 Voorts bestaat er een aanzienlijke „culturele digitale kloof” (ofwel het verschil in kennis die iemand in staat stelt gebruik te maken van ICT-diensten) tussen nieuwe en oude lidstaten, tussen lidstaten onderling, tussen stedelijke en plattelandsgedebieden, alsook tussen de verschillende generaties en sociale klassen in Europa. Daarom is het fundamenteel dat er instrumenten komen die zoveel mogelijk burgers de basiskennis verschaffen waarmee ze kunnen profiteren van de vernieuwingen die zich op dit gebied hebben voltrokken.

Niemand aan de kant laten staan — meer inclusie door e-overheid

2.4 Inclusieve *e-overheid* betreft zowel de bestrijding van eventuele nieuwe uitsluitingen ten gevolge van netwerkvorming van diensten (infrastructurele en culturele digitale kloof) als de uitbreiding van beleid voor sociale inclusie door de toepassing van informatie- en communicatietechnologie (ICT).

2.5 Om marginalisering bij de toegang tot openbare diensten te voorkomen, dienen de overheden meer dan één kanaal te gebruiken, zodat de cliënt het communicatiemiddel kan gebruiken dat het beste bij hem of haar past (loket, website, digitale tv, mobiele telefoon, enz.).

2.6 Er zouden speciale cursussen en ondersteunende acties moeten komen om gelijke kansen te waarborgen, waarbij de toegang tot diensten met behulp van telematica voor sociaal benadeelde burgers wordt gestimuleerd.

2.7 De portaalsites van overheidsdiensten zouden verder moeten voldoen aan de referentiestandaards voor *web usability* van het W3C. Of hieraan wordt voldaan, zou kunnen worden beoordeeld door internationaal speciaal daarvoor erkende instanties voor certificering.

2.8 Op *inclusie* gerichte projecten dienen altijd deel uit te maken van een overkoepelend programma om te vermijden dat er geïsoleerde acties zonder synergie worden ondernomen.

Verwezenlijking van de doelstelling van doeltreffend en efficiënt bestuur — maatstaven en benchmarking

2.9 ICT zou niet alleen moeten worden gebruikt voor de reorganisatie en modernisering van overheidsdiensten, maar ook voor de verwezenlijking van doelstellingen inzake efficiëntie, doeltreffendheid, bezuiniging, onpartijdigheid, transparantie, vereenvoudiging en participatie.

2.10 Tijdsbesparing doordat de cliënt zich niet meer hoeft te verplaatsen, niet meer in de rij hoeft te staan en geen tijd verliest met het volgen van het dossier, eenvoudiger in te vullen formulieren, één *front office* en vermindering van de kans op fouten dankzij rechtstreekse controle op de ingevoerde gegevens: het zijn evenzovele voordelen waardoor langzamerhand de traditionele wijze van dienstverlening kan worden ingeruild voor een modernere.

2.11 Voor de uitvoering van deze doelstellingen is het nuttig maatstaven te ontwikkelen om de kosten, voordelen, impact enz. te kunnen bepalen aan de hand van in Europees verband gehanteerde indicatoren en methoden.

2.12 De investeringen in de overheidssector, gericht op integratie en onderlinge aansluiting van systemen, het delen van informatie en on-line dienstverlening, zouden dus tot uitdrukking moeten komen in de volgende voordelen die kwantificeerbaar zijn en dus kunnen worden vastgesteld en vergeleken: tijdsbesparing voor burgers en ondernemingen en grotere efficiëntie en productiviteit van de overheid, naast vanzelfsprekend kwaliteitsvoordelen zoals hoge mate van tevredenheid van gebruikers over de overheidsdiensten en meer transparantie en verantwoordelijkheid bij de overheid.

2.13 Voor de omschrijving van het gemeenschappelijke systeem van maatstaven verdient het aanbeveling om de verschillende nationale of regionale systemen te vergelijken, waarna vervolgens de beste modellen kunnen worden goedgekeurd.

2.14 De uitwisseling van de door overheden in de praktijk toegepaste optimale oplossingen (*best practices*) kan een belangrijke rol vervullen, zowel uit een oogpunt van organisatie als van technologie, voor een optimale benutting van de beschikbare middelen, maar ook voor het creëren van meerwaarde doordat steeds meer gemeenten dankzij *e-overheid* voor een professionele, systeemgerichte aanpak kiezen. Beoordeling van de ervaringen die niet de gewenste resultaten hebben opgeleverd (*worst practices*), kan ook nuttig zijn om de risicofactoren en kritieke punten vast te stellen.

2.15 Overheden die toepassingsprogramma's hebben gekocht, zouden deze in bronformaat gratis en met de nodige documentatie beschikbaar kunnen stellen voor andere overheden die hierom verzoeken en deze aan hun eigen eisen willen aanpassen.

Kerndiensten met veel impact op burgers en ondernemingen

2.16 Voor de concrete totstandbrenging van *e-overheid* op Europese schaal is het van cruciaal belang dat diensten met een hoge meerwaarde worden geïdentificeerd die van groot belang kunnen zijn voor de burgers, de ondernemingen en voor de overheidsdiensten zelf en die de grootschalige verspreiding van de in par. 2.19 geschetste kernvoorwaarden kunnen stimuleren.

2.17 Wat de belangrijkste reeds geïdentificeerde dienst voor e-procurement betreft is het volgende wenselijk:

- aanpassing van de voorschriften aan de desbetreffende Europese regelgeving in alle lidstaten;
- vaststelling van de organisatorische voorwaarden ter ondersteuning van e-overheidsopdrachten in de lidstaten;
- perfectionering van de minimumnormen inzake technologie, interoperabiliteit en veiligheid tussen de diverse platformen.

Kernvoorwaarden voor het welslagen van e-overheid

2.18 De organisatie van overheidsorganen, de convergentie van normen in Europees verband, de verspreiding van een innovatief klimaat voor overheidspersoneel, de wijze van beheer van alle aan ICT gerelateerde taken zijn evenzovele voorwaarden voor innovatie bij de overheid en voor de ontwikkeling van *e-overheid*.

2.19 In verband met deze kernvoorwaarden zijn de volgende initiatieven meer dan welkom:

- analyse en herziening van de *back-office*-procedures van de overheid, om te bevorderen dat aan burgers en ondernemingen de on-line-diensten worden verleend die in het actieplan als strategisch zijn aangemerkt en om samenwerking op een aantal punten aan te passen door meer gebruik te maken van digitale documenten en e-mail;
- de wijze van regelgevende actie om strategieën, regels, standaards en gemeenschappelijke formaten voor ICT vast te leggen ter bevordering van interoperabiliteit en samenwerking bij de toepassing;
- voortdurende (bij)scholing voor alle personeelsleden, met bijzondere aandacht voor technische specialisten (bijv. netwerken, systemen, beveiliging, *privacy*), het personeel dat direct betrokken is bij zeer ICT-intensieve processen (bijv. webtechnologie, beveiliging, *privacy*) en personeel dat in het algemeen of indirect betrokken is bij innovatie en modernisering (bijv. cursussen „digital literacy”, *privacy*);

- stimulering van het gebruik van *open source*-platformen om, met beperkt gehouden investeringen, *e-overheid* en on-line diensten ook in kleine gemeenten te kunnen verwezenlijken;
- totstandbrenging van gemeenschappelijke authenticeringssystemen om uit te maken wie de gebruikers zijn die toegang willen tot de netwerkdiensten;
- delen van alle overheidsinformatie, om duplicaten en onnodige herhalingen te voorkomen ter waarborging van een betere behandeling van gegevens, waaronder persoonsgebonden gegevens;
- oprichting van territoriale dienstencentra, die e-overheid kunnen opstarten en ondersteunen door de deelnemende overheden (met name die van middelgrote en kleine omvang) aanbod en beheer van ICT-diensten te garanderen, voortdurend te werken aan de verbetering van de prestaties en het dienstenniveau en professioneel en technisch geschoold personeel beschikbaar te stellen.

Meer participatie en betere democratische besluitvorming in Europa

2.20 Verbetering van de besluitvorming bij de overheid en een grotere deelname van burgers hieraan zijn volgens het Comité een kritieke factor voor de samenhang van de Europese samenleving, waaraan ICT op diverse niveaus kan bijdragen, ook al blijven er nog vele vragen onbeantwoord, variërend van het risico op nieuwe uitsluiting tot de kwaliteit van de besluitvorming.

2.21 Het zou dus een goede zaak zijn de samenwerking te vergemakkelijken, meer kennis uit te wisselen, en *best practices* en initiatieven te verspreiden voor meer transparantie van en participatie bij overheidsbesluiten, vooral als het gaat om de besluitvorming van parlementen.

2.22 Het is essentieel dat de communicatiekanalen tussen de instellingen die voorschriften opstellen, gestroomlijnd worden ten behoeve van de spreiding en een gecoördineerd gebruik van alle middelen, in het bijzonder wat de diensten betreft die elke overheid aan haar burgers en ondernemingen aanbiedt.

2.23 Het Comité beseft dat er voordelen verbonden zijn aan de betrokkenheid van de burgers bij een voortdurend proces van verbetering van de kwaliteit van administratieve handelingen en diensten die de overheid aanbiedt. Die betrokkenheid zou ook beter uit de verf kunnen komen met behulp van een permanent virtueel waarnemingspunt waar opmerkingen en suggesties van gebruikers van die diensten geregistreerd worden.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Verhoging van de doeltreffendheid van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten”

(2007/C 146/10)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- steunt het voorstel dat een minimumperiode van tien dagen gehanteerd moet worden om te voorkomen dat de aanbestedende dienst alvast een overeenkomst sluit voordat het gunningsbesluit aan concurrerende leveranciers wordt medegedeeld. Op deze manier kan het besluit worden bestudeerd voordat het rechtsgeldig wordt; zowel de aanbestedende diensten als de leveranciers zijn hierbij gebaat;
- vindt dat de regels die de Commissie wil invoeren om onwettig onderhands gegunde opdrachten te voorkomen, veel te ver gaan; het Comité geeft de voorkeur aan het huidige schadevergoedingssysteem. De Commissie beweert dat onwettige onderhandse gunningen een groot probleem vormen, maar staat dit niet met bijvoorbeeld statistieken. Het Comité verzoekt de Commissie om gedetailleerde gegevens waaruit blijkt op welke schaal onwettige onderhandse gunningen voorkomen;
- meent dat het niet helemaal duidelijk is of de rechtsmiddelenrichtlijnen ook van toepassing zijn op de aanbesteding van de in bijlage II B opgenomen diensten boven de drempelwaarden. Het Comité vindt dat de mogelijkheid om tegen de gunning van B-diensten beroep aan te tekenen, uitdrukkelijk uitgesloten moet worden van het toepassingsgebied van deze richtlijnen; de lidstaten moeten volledig zelf kunnen bepalen hoe de rechtszekerheid van de leveranciers in geval van aanbesteding van B-diensten gewaarborgd moet worden. Veel B-diensten, zoals gezondheidszorg en sociale dienstverlening, behoren tot de kernactiviteiten van de lokale en regionale overheden. De EU heeft zeer beperkte bevoegdheden op deze gebieden en mag de rechtsmiddelenrichtlijnen niet gebruiken om deze via een achterdeur te vergroten

Referentiedocument

Voorstel van de Europese Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 89/665/EEG en 92/13/EEG van de Raad met betrekking tot de verhoging van de doeltreffendheid van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten

COM(2006) 195 final.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

GEZIEN het Voorstel van de Europese Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 89/665/EEG en 92/13/EEG van de Raad met betrekking tot de verhoging van de doeltreffendheid van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten (COM(2006) 195 final — 2006/0066 (COD));

GEZIEN het besluit van de Commissie van 4 mei 2006 om het CvdR overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

GEZIEN het besluit van het bureau van 25 april 2006 om de commissie Economisch en Sociaal beleid met de voorbereidende werkzaamheden te belasten;

GEZIEN het op 15 december 2006 goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 182/2006 rev. 2); rapporteur: **mevrouw Segersten Larsson, (SE/EVP)**, lid van het provinciebestuur van Värmland;

heeft tijdens zijn 68e zitting op 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies uitgebracht:

1. Opmerkingen van het Comité van de Regio's

1.1 Het Comité is ingenomen met de voorgestelde wijziging van de „rechtsmiddelenrichtlijnen”, aangezien goede, transparantere beroepsmogelijkheden leveranciers een betere bescherming bieden, waardoor zij hopelijk gemakkelijker op een aanbesteding zullen inschrijven. Op die manier ontstaat meer concurrentie, hetgeen in het voordeel is van de aanbestedende diensten.

1.2 Een eenvoudige wetgeving is een van de belangrijkste voorwaarden om het aantal gerechtelijke procedures terug te brengen. Eenvoudige voorschriften zijn gemakkelijker na te leven en verkleinen de kans op misverstanden. Helaas schieten de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen op dit punt tekort. Door de ingewikkelde procedurevoorschriften in de richtlijnen kunnen de aanbestedende diensten gemakkelijk vergissingen begaan. Dit geldt met name voor kleinere lokale en regionale overheden die geen toegang tot juridische expertise op het gebied van aanbestedingen hebben. Het Comité herinnert de Commissie er tevens aan dat het grootste gedeelte van de overheidsaanbestedingen niet door de nationale, maar door de lokale en regionale overheden wordt geplaatst.

1.3 Te zware sancties in geval van schending van de aanbestedingsvoorschriften kunnen vooral in combinatie met een ingewikkelde regelgeving negatieve gevolgen hebben. Zo kunnen aanbestedende diensten gewoonweg besluiten geen overheidsopdrachten meer te plaatsen en de betrokken dienstverlening voor eigen rekening te nemen. Ook dreigt het gevaar dat de aandacht teveel uitgaat naar de laagste prijs. Er valt immers moeilijk over

te twisten welke offerte het goedkoopst is, terwijl aspecten als kwaliteit eerder tot discussie aanleiding kunnen geven.

1.4 Het Comité steunt het voorstel dat een minimumperiode van tien dagen gehanteerd moet worden om te voorkomen dat de aanbestedende dienst alvast een overeenkomst sluit voordat het gunningsbesluit aan concurrerende leveranciers wordt medegedeeld. Op deze manier kan het besluit worden bestudeerd voordat het rechtsgeldig wordt; zowel de aanbestedende diensten als de leveranciers zijn hierbij gebaat. Ook het voorstel dat de lidstaten de partij die beroep wil aantekenen, kunnen verplichten de aanbestedende dienst in kennis te stellen van de vermeende inbreuk en van zijn voornemen om beroep in te stellen, kan op de steun van het Comité rekenen. Wel verzoekt het Comité de Commissie de gevolgen van invoering van de 10-daagse termijn al na een jaar te onderzoeken. In diverse lidstaten heeft invoering van een dergelijke termijn namelijk geleid tot een forse stijging van het aantal beroepszaken, en er moet dan worden nagegaan in hoeverre dit ook bij de 10-daagse termijn het geval is geweest.

1.5 Het Comité voorziet wel problemen wat de gevolgen van een onwettig gesloten overeenkomst betreft. De Commissie stelt dat een dergelijke overeenkomst geen contractuele gevolgen heeft, terwijl het Comité vindt dat dit een zaak is van de lidstaten, zodat de desbetreffende voorschriften aan het nationale contracten- en schadevergoedingsrecht aangepast kunnen worden.

1.6 Het Comité plaatst ook vraagtekens bij de bewering van de Commissie dat het aantal beroepsprocedures naar aanleiding van de invoering van de minimumtermijn van tien dagen aanvankelijk met niet meer dan enkele procenten kan toenemen; zo is het aantal beroepsprocedures in Zweden na invoering van een soortgelijke termijn aanvankelijk met 150 % toegenomen en heeft deze stijgende lijn zich sindsdien nog voortgezet. ⁽¹⁾

1.7 De regels die de Commissie wil invoeren om onwettig onderhands gegunde opdrachten te voorkomen gaan veel te ver; het Comité geeft de voorkeur aan het huidige schadevergoedingssysteem. De Commissie beweert dat onwettige onderhandse gunningen een groot probleem vormen, maar staat dit niet met bijvoorbeeld statistieken. Het Comité verzoekt de Commissie om gedetailleerde gegevens waaruit blijkt op welke schaal onwettige onderhandse gunningen voorkomen. De internetenquête waarnaar wordt verwezen, is bij lange na niet voldoende om als basis voor zo'n ingrijpende verandering te dienen. De verplichting voor de aanbestedende diensten om opdrachten boven de drempelwaarden die zij zonder formele aanbestedingsprocedure met wachtperiode willen sluiten, bekend te maken heeft grote gevolgen voor de aanbestedende diensten. Het betreft o.a. overeenkomsten die overheden met eigen ondernemingen sluiten en om bepaalde afspraken over samenwerking tussen gemeenten. Het Comité heeft in eerdere adviezen gewezen op de problemen rond overheidsopdrachten aan eigen ondernemingen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Het Comité vindt dat deze procedures niet ingewikkelder of helemaal onmogelijk gemaakt mogen worden door de aanbestedingsregels.

1.8 Of de rechtsmiddelenrichtlijnen ook van toepassing zijn op de aanbesteding van de in bijlage II B ⁽²⁾ opgenomen diensten boven de drempelwaarden is niet helemaal duidelijk. Het Comité vindt dat de mogelijkheid om tegen de gunning van B-diensten beroep aan te tekenen, uitdrukkelijk uitgesloten moet worden van het toepassingsgebied van deze richtlijnen; de lidstaten moeten volledig zelf kunnen bepalen hoe de rechtszekerheid van de leveranciers in geval van aanbesteding van B-diensten gewaarborgd moet worden. Veel B-diensten, zoals gezondheidszorg en sociale dienstverlening, behoren tot de kernactiviteiten van de lokale en regionale overheden. De EU heeft zeer beperkte bevoegdheden op deze gebieden en mag de rechtsmiddelenrichtlijnen niet gebruiken om deze via een achterdeur te vergroten. Het Comité vindt dat de beroepsmogelijkheden bij aanbestedingen van B-diensten en bij aanbestedingen onder de drempelwaarden een kwestie is die alleen de lidstaten aangaat.

1.9 Het Comité steunt het voorstel om het verificatiesysteem en de bemiddelingsprocedure af te schaffen.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

Aanbeveling 1

Artikel 1.3 van Richtlijn 89/665/EEG

Artikel 1.3 van Richtlijn 92/13 EEG

Commissievoorstel	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
De lidstaten dragen er zorg voor dat de beroepsprocedures, volgens modaliteiten die de lidstaten kunnen bepalen, althans toegankelijk zijn voor eenieder die belang heeft of heeft gehad bij de gunning van een bepaalde overheidsopdracht en die door een beweerde inbreuk is of dreigt te worden gelaedeerd.	De lidstaten dragen er zorg voor dat de beroepsprocedures, volgens modaliteiten die de lidstaten kunnen bepalen, althans toegankelijk zijn voor eenieder die belang heeft of heeft gehad bij de gunning van een bepaalde overheidsopdracht, die kan voldoen aan de in de aanbesteding gestelde eisen en die door een beweerde inbreuk is of dreigt te worden gelaedeerd.

Motivering

De mogelijkheid om in beroep te gaan, zou voorbehouden moeten worden aan leveranciers die datgene wat de aanbestedende diensten vragen, daadwerkelijk kunnen bieden.

⁽¹⁾ Nämnden för offentlig upphandling (Zweedse Commissie Openbare aanbestedingen), jaarverslagen 2003 en 2004.

⁽²⁾ Richtlijn 2004/18/EG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten.

*Aanbeveling 2***Artikel 2.4 van Richtlijn 89/665/EEG****Artikel 2.4 van Richtlijn 92/13/EEG**

Commissievoorstel	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
De lidstaten mogen bepalen, dat de voor de beroepsprocedures verantwoordelijke instantie, wanneer zij onderzoekt of er redenen bestaan voorlopige maatregelen te treffen, rekening kan houden met de vermoedelijke gevolgen van deze maatregelen voor alle belangen die kunnen worden geschaad, alsmede met het openbaar belang, en mag besluiten deze maatregelen niet toe te staan wanneer hun negatieve gevolgen groter dan hun voordelen zouden kunnen zijn.	De lidstaten mogen bepalen, dat de voor de beroepsprocedures verantwoordelijke instantie, wanneer zij onderzoekt of er redenen bestaan voorlopige maatregelen te treffen, rekening kan houden met de vermoedelijke gevolgen van deze maatregelen voor alle belangen die kunnen worden geschaad, in de eerste plaats alsmede met het openbaar belang, en mag besluiten deze maatregelen niet toe te staan wanneer hun negatieve gevolgen groter dan hun voordelen zouden kunnen zijn.

Motivering

Het publiek belang moet meer gewicht worden toegekend.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's „Implementatie van het Lissabonprogramma van de Gemeenschap: Financiering van groei in het MKB — de toegevoegde waarde van Europa”

(2007/C 146/11)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S wijst op het volgende:

- Bij de ontwikkeling van EU-wetgeving en -beleid moet steeds worden nagegaan welke gevolgen een en ander kan hebben voor de ontwikkeling van het MKB.
- Er moet gezorgd worden voor een betere toegang van het MKB tot de intermediaire financiële instellingen en organisaties die voor de toepassing van het CIP en JEREMIE-initiatief verantwoordelijk zijn. De EIB-groep zou ook duidelijkere informatie moeten verschaffen over haar rol en haar meerwaarde én over de methoden om voor de nieuwe instrumenten CIP en JEREMIE in aanmerking te komen.
- In haar verdere discussies op Europees niveau dient de Commissie beslist ook aandacht te besteden aan regionale *best practices*. Regio's kunnen het beschikbare particuliere kapitaal mobiliseren door netwerken van „informeel kapitaal” op te zetten en te financieren waarin particuliere investeerders in contact worden gebracht met bedrijven die zich in de zaai- of startfase bevinden.
- Financiële maatregelen dienen door de nodige instrumenten ondersteund te worden. Regio's bieden het MKB belangrijke infrastructuur, zoals clusters en bijscholingsfaciliteiten. Regio's hebben ook nuttige ervaring opgedaan met (door het ESF gefinancierde) starterscentra met gemeenschappelijk personeel en gedeelde faciliteiten; deze kunnen innovaties ondersteunen, advies geven en programma's ter vergroting van de investeringsbereidheid aanbieden. Ondernemerschap moet ook in opleidingsprogramma's worden opgenomen. Juist doordat deze maatregelen elkaar aanvullen, hebben startende bedrijven een grotere kans van slagen.

Referentiedocument

Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's *Implementatie van het Lissabonprogramma van de Gemeenschap: Financiering van groei in het MKB — de toegevoegde waarde van Europa*

COM(2006) 349 final.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's *Implementatie van het Lissabonprogramma van de Gemeenschap: Financiering van groei in het MKB — de toegevoegde waarde van Europa* COM(2006) 349 final;

gezien het besluit van de Europese Commissie van 29 juni 2006 om het CvdR conform artikel 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van het bureau van het CvdR van 25 april 2006 om zijn commissie Economisch en sociaal beleid met het opstellen van het desbetreffende advies te belasten;

gezien het ontwerpadvies CdR 338/2006 rev. 1 over dit onderwerp, dat op 15 december 2006 door zijn commissie „Economisch en sociaal beleid” werd goedgekeurd (rapporteur: **Harry Dijk** **ma**, lid van de Gedeputeerde Staten van Flevoland, NL/ALDE),

Overwegende dat 23 miljoen kleine en middelgrote bedrijven in heel Europa samen 67 % van het BBP van de EU genereren en voor 75 miljoen banen zorgen, en dat zij in sommige sectoren goed zijn voor 80 % van de totale werkgelegenheid, waarbij 99 % van deze bedrijven micro-ondernemingen (ondernemingen met minder dan 10 werknemers) zijn.

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 13 februari) het volgende advies uitgebracht:

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

Ondersteuning van het Lissabonproces

1.1 Het CvdR is ingenomen met de Mededeling over de financiering van groei in het MKB, waarin de Commissie de problemen en instrumenten van de instellingen van de EU en van de lidstaten duidelijk analyseert.

1.2 Het CvdR steunt de conclusies van de voorjaarsstop van de Raad in 2006 en wijst erop dat een geïntegreerde financiële markt en voldoende toegang tot financiering van doorslaggevend belang zijn voor de groei van het MKB. Het Lissabonproces biedt een kader voor nationale en Europese hervormingen ter verbetering van de financieringsmogelijkheden voor het MKB. De inbreng van lokale en regionale overheden is van cruciaal belang voor het welslagen van de Lissabonhervormingen. Ter ondersteuning van de samenwerking tussen de verschillende bestuurslagen heeft het CvdR onderzoek gedaan naar de mate waarin lokale en regionale overheden in heel Europa worden betrokken bij de ontwikkeling van de nationale hervormingsplannen, heeft het een analyse gemaakt van de inbreng van lokale en regionale overheden in deze plannen en heeft het een „Lissabon monitoring platform” in het leven geroepen.

Een beter kader voor de verstrekking van risicokapitaal

1.3 Ondanks de aanzienlijke vooruitgang die de afgelopen jaren is geboekt moet er duidelijk nog meer gebeuren en dienen er meer instrumenten te komen als Europa de doelstellingen van de Lissabonagenda wil verwezenlijken. De Europese risicokapi-

taalmarkten benutten nog steeds niet hun hele potentieel; door problemen met zowel het aanbod van als de vraag naar risicokapitaal schieten ze tekort bij het verschaffen van begin- en ontwikkelingskapitaal aan startende ondernemingen. Hierdoor wordt niet alles gehaald uit mogelijke innovaties, wat weer een lagere economische groei en minder werkgelegenheid tot gevolg heeft. Maar heel weinig Europese *start-ups* die met innovatieve technologieën werken groeien uit tot ondernemingen die wereldwijd de toon aangeven in hun sector.

1.4 Het is een goede zaak dat de EU-instellingen en de lidstaten van plan zijn om maatregelen te nemen die ertoe moeten leiden dat de durfkapitaalinvesteringen in ondernemingen die zich in de zaai- en startfase bevinden in 2013 verdrievoudigd zijn én zich op dat hogere peil handhaven.

1.5 De kapitaal- en bancaire systemen in Europa verschillen sterk van lidstaat tot lidstaat. Verdere harmonisatie is dan ook geboden, zodat voor alle kleine en middelgrote bedrijven dezelfde voorwaarden gelden en de interne markt voor meer groei en werkgelegenheid kan zorgen.

1.6 De Commissie wijst er terecht op dat een exitstrategie van groot belang is voor succesvolle durfkapitaalinvesteringen en dat veel Europese aandelenmarkten goede alternatieven hebben voor snelgroeiende ondernemingen die op zoek zijn naar kapitaal. Het zou daarom een goede zaak zijn als in de hele EU de toegang tot beurzen voor groeiaandelen wordt vergemakkelijkt.

1.7 Het CvdR deelt de mening van de Commissie dat het gebrek aan kapitaal voor startende ondernemingen groei en innovatie in de EU in de weg staat en dat een verdere specialisatie van de fondsen en meer sectorspecifieke deskundigheid nodig zijn om succesvol te kunnen investeren.

1.8 Het CvdR is het met de Commissie eens dat professionele managers van durfkapitaal op de interne markt zonder buitensporige belastingen en zonder al te veel wettelijk voorgeschreven papieren rompslomp overal kapitaal moeten kunnen bijeenbrengen en investeren. De lidstaten zouden moeten waarborgen dat grensoverschrijdende investeringen worden onderworpen aan een faire mededinging met voor iedereen gelijke voorwaarden, wat wederzijds een verlaging van de belastingdruk en vermindering van de papieren rompslomp zou betekenen.

1.9 Het nieuwe voorstel voor een Gemeenschapsoctrooi is een goede zaak, omdat het lagere kosten voor het MKB met zich zal meebrengen. De hoge kosten van het huidige Gemeenschapsoctrooi staan een snelle economische toepassing van innovaties in de weg.

Meer kredietfinanciering voor het MKB

1.10 Bankkredieten blijven de belangrijkste financieringsbron voor het MKB. Door Basel II zal de weging van commerciële kredieten met een relatief hoog risicoprofiel met 50 % stijgen, waardoor startende en innoverende bedrijven die geld willen lenen vrijwel zeker met hogere kosten geconfronteerd zullen worden.

1.11 Een groot probleem voor kleine en middelgrote bedrijven die financiers zoeken is de tendens dat grote banken hun filialen sluiten in landelijke, dunbevolkte of economisch zwakke regio's. Hierdoor worden zij meer afhankelijk van lokale, in kredietverstrekking aan het MKB gespecialiseerde banken. Met een andere regelgeving op dit gebied zouden zij een stuk gemakkelijker aan kapitaal kunnen komen.

1.12 Een aantal kenmerken van de Europese cultuur biedt ook groeimogelijkheden. Kleine en middelgrote ondernemingen moeten aangemoedigd worden om hun houding t.a.v. risico's en hun ondernemerschap te verbeteren. Zo kunnen factoren die de groei belemmeren, uit de weg worden geruimd.

De bijdrage van de EU aan de financiering van het MKB

1.13 Wat de verstrekking van risicokapitaal betreft moeten er concrete, op maat gesneden oplossingen komen voor de doelgroep. Lokale en regionale overheden hebben maar weinig mogelijkheden om bij te dragen aan risicokapitaalfondsen. Het is daarom een goede zaak dat EFRO-gelden nu ook gebruikt kunnen worden voor regionale risicokapitaalfondsen. Met overheidsfinancieringen tegen gunstige voorwaarden verandert voor

particuliere investeerders de risico-rendement-verhouding, waardoor zij zich sneller op de durfkapitaalmarkt zullen wagen.

1.14 Het CvdR is ingenomen met de volgende EU-instrumenten: zevende kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling, het CIP (Competitiveness and Innovation Framework Programme — kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie) en het JEREMIE-initiatief (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises).

1.15 Het is een goede zaak dat het krachtens de EFRO-verordening mogelijk is om, gefinancierd door de EU, een kennisvouchersysteem op te zetten met behulp waarvan innovaties rijp voor de markt kunnen worden gemaakt.

1.16 De Europese Investeringsbank (EIB) en het Europese Investeringsfonds (EIF) zijn niet toegerust voor directe relaties met het MKB, maar met het JEREMIE-initiatief en het CIP kunnen zij wel via intermediaire financiële instellingen en organisaties in de (regio's van de) lidstaten technische steun verlenen en kapitaal verstrekken.

1.17 EU-instrumenten zijn vooral gericht op startende en succesvolle bedrijven, ook al behoort 75 % van de bedrijven tot een andere categorie.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

Ondersteuning van het Lissabonproces

2.1 De Commissie zou moeten ijveren voor een breed scala aan maatregelen om de toegang van het MKB tot kapitaal te verbeteren, zodat er op maat gesneden oplossingen komen voor de financiële behoeften van deze bedrijven. Juist hun diversiteit is een van de sterkste punten van de Europese economie.

2.2 Daarom moet bij de ontwikkeling van EU-wetgeving en -beleid steeds worden nagegaan welke gevolgen een en ander kan hebben voor de ontwikkeling van het MKB.

Een beter kader voor de verstrekking van risicokapitaal

2.3 Om particuliere investeerders aan te zetten tot het verstrekken van risicokapitaal aan het MKB zouden de Commissie en de lidstaten beter gebruik moeten maken van de mogelijkheden op het gebied van risicokapitaalinvesteringen en van modellen voor risicospreiding.

2.4 Het CvdR beveelt met nadruk aan dat er beleid komt om een cultuuromslag teweeg te brengen en het nemen van risico's aan te moedigen; dat zal de uitvoering van de Lissabonagenda ten goede komen. Verder moeten de Commissie en de lidstaten er in hun beleid voor blijven ijveren dat ondernemers die op niet-frauduleuze wijze failliet gaan niet als mislukt worden gebrandmerkt.

Meer kredietfinanciering voor het MKB

2.5 De diversiteit aan kredietinstellingen op de Europese *retail banking*-markten beantwoordt aan de uiteenlopende vraag van individuen, het MKB, corporaties en lokale overheden naar financiële producten. Om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst aan deze vraag wordt voldaan, mag de EU-wetgeving niet gunstiger uitpakken voor het ene type banking model of klant dan voor het andere.

2.6 Bij het uitwisselen van kennis en *best practices* tijdens de door de Commissie georganiseerde thematische werk- en rondetafelconferenties zou ook rekening moeten worden gehouden met de ervaringen van lokale en regionale overheden. In het betrekkelijk kleine wereldje van risicokapitaalverstrekkers is uitwisseling van kennis tussen de belangrijkste actoren in de lidstaten van cruciaal belang om niet achterop te raken.

2.7 Door de vergrijzing zal een groot aantal bedrijven in de verkoop worden gedaan. De financiering van bedrijfsovernames (buy-out of buy-in) verdient dan ook de nodige aandacht.

De bijdrage van de EU aan de financiering van het MKB

2.8 De deelname van het MKB — met name micro-ondernemingen — aan de programma's Samenwerking en Ontwikkeling van het zevende kaderprogramma moet vergemakkelijkt worden.

2.9 Er moet gezorgd worden voor een betere toegang van het MKB tot de intermediaire financiële instellingen en organisaties die voor de toepassing van het CIP en JEREMIE-initiatief verantwoordelijk zijn. De EIB-groep zou ook duidelijkere informatie moeten verschaffen over haar rol en haar meerwaarde én over de methoden om voor de nieuwe instrumenten CIP en JEREMIE in aanmerking te komen.

2.10 De kansen en ontwikkelingen op de Europese financiële markt, bijvoorbeeld de gevolgen van demografische veranderingen, moeten voortdurend in de gaten worden gehouden.

2.11 Het EIF zou een grotere rol moeten gaan spelen bij de ondersteuning van regionale risicokapitaalfondsen. Het zou daarom moeten overwegen om kennis en ervaring te delen met regionale fondsen onder een minimumomvang van 35 miljoen euro.

2.12 De diverse informatiepunten voor het MKB op EU-, nationaal en regionaal niveau zouden moeten worden samengevoegd tot één transparant, goed toegankelijk *one stop*-informatiepunt. Het gebruik van regionale instellingen en van de internetsites van overheidsdiensten (e-government) zou moeten worden gestimuleerd.

Beter bestuur

2.13 In haar verdere discussies op Europees niveau dient de Commissie beslist ook aandacht te besteden aan regionale *best practices*. Regio's kunnen het beschikbare particuliere kapitaal mobiliseren door netwerken van „informeel kapitaal” op te zetten en te financieren waarin particuliere investeerders in contact worden gebracht met bedrijven die zich in de zaai- of startfase bevinden.

2.14 Financiële maatregelen dienen door de nodige instrumenten ondersteund te worden. Regio's bieden het MKB belangrijke infrastructuur, zoals clusters en bijscholingsfaciliteiten. Regio's hebben ook nuttige ervaring opgedaan met (door het ESF gefinancierde) starterscentra met gemeenschappelijk personeel en gedeelde faciliteiten; deze kunnen innovaties ondersteunen, advies geven en programma's ter vergroting van de investeringsbereidheid aanbieden. Ondernemerschap moet ook in opleidingsprogramma's worden opgenomen. Juist doordat deze maatregelen elkaar aanvullen, hebben startende bedrijven een grotere kans van slagen.

2.15 De lidstaten en de EU zouden sterker naar de voltooiing van de interne markt moeten toewerken en de bijbehorende wetgeving voor de interne markt moeten uitvoeren en alle ongeoorloofde obstakels voor grensoverschrijdende samenwerking — inclusief belastingregels en exportkredietverzekeringen — moeten wegnemen om de Europese markt concurrerender te maken en meer open te stellen in de mondiale economie.

2.16 Er zouden maatregelen moeten komen om *business angels* in heel Europa meer te betrekken bij de economische ontwikkeling van regio's. Zoals bekend zijn zij bij voorkeur actief in hun eigen regio, dat wil zeggen binnen 100 à 150 kilometer van hun woonplaats. Netwerken van *business angels* moeten meer bekendheid krijgen.

2.17 Er zou gebruik moeten worden gemaakt van een regionaal revoluerend fonds, waarbij de participatie van de overheid via een fonds of een soortgelijk instrument wordt gekanaliseerd om de particuliere sector tot investeringen aan te zetten. Met de nieuwe regels voor staatssteun zou het voor de regio's mogelijk moeten zijn om met dit duurzame instrument te blijven werken.

2.18 Risicokapitaalinstrumenten zouden regionale en nationale instrumenten moeten ondersteunen. Met extra cofinanciering kan het fonds een grotere omvang en een kritische massa bereiken; dankzij zo'n gediversifieerde portefeuille zijn de slaagkansen groter. Extra cofinanciering zou ook grensoverschrijdende investeringen moeten vergemakkelijken en moeten leiden tot geharmoniseerde regelingen en minder marktfragmentatie in de EU.

Brussel, 13 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's over „Doelmatigheid en rechtvaardigheid in de Europese onderwijs- en opleidingsstelsels en het Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren”

(2007/C 146/12)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- **merkt op** dat uitsluiting uit het onderwijsstelsel de eerste stap vormt naar marginalisatie en verdere uitsluiting van de arbeidsmarkt en het culturele, sociale en burgerlijke leven. In dit verband wijst het andermaal op het belang van bestrijding van schooluitval, die immers een negatief effect heeft op het concurrentievermogen en de samenhang.
- Het Comité erkent dat voorschools onderwijs en gerichte programma's voor kinderen op heel jonge leeftijd op langere termijn vooral voor groepen met de grootste achterstanden het meeste rendement oplevert, als naar het hele traject van een leven lang leren wordt gekeken. Het wijst in dit verband op de noodzaak van een aanpak die over sectoren heengaat en waarbij in eerste instantie lokale en regionale overheden bevoegd zijn.
- Het Comité is het ermee eens dat de modernisering van het hoger onderwijs van cruciaal belang is in de snel veranderende kennismaatschappij. Instellingen voor hoger onderwijs vormen de spil van de „kennisdriehoek” daar zij een rol spelen in zowel onderwijs, innovatie als onderzoek. Lokale en regionale overheden spelen een sleutelrol in het toekennen van middelen voor de modernisering van hoger-onderwijssystemen.
- Het CvdR onderschrijft weliswaar het tweeledige streven naar grotere transparantie van kwalificaties en bevordering van mobiliteit in de EU, maar wijst ook met klem op de noodzaak kwalificatiekaders op nationaal en regionaal niveau te ontwikkelen. In de lidstaten moeten dan ook de bevoegde autoriteiten voor de hervormingen verantwoordelijk blijven.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over *Doelmatigheid en rechtvaardigheid in de Europese onderwijs- en opleidingsstelsels* COM(2006) 481 final — SEC(2006) 1096;

Gezien het voorstel voor een Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren (COM(2006) 479 final);

Gezien het advies van het Comité van de Regio's over de vaststelling van een integraal actieprogramma op het gebied van levenslang leren (CdR 258/2004 fin) ⁽¹⁾;

GEZIEN het verslag en de aanbevelingen van de tweede testfase van zijn Monitoringnetwerk Subsidiariteit (DI/CdR 2/2007), dat momenteel 49 partners telt en is opgericht krachtens zijn adviezen over „Een betere wetgeving 2004” (CdR 121/2005 fin) en over „De richtsnoeren voor de toepassing van en de controle op het evenredigheidsbeginsel” (CdR 220/2004 fin);

Gezien het besluit van de Raad van 19 oktober 2006 om het CvdR, overeenkomstig artikel 265, 1e alinea, van het EG-Verdrag, hierover te raadplegen;

GEZIEN het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie Cultuur, onderwijs en onderzoek te belasten met de desbetreffende voorbereidende werkzaamheden;

Gezien het ontwerpadvies van de commissie Cultuur, onderwijs en onderzoek, dat op 30 november 2006 werd goedgekeurd (CdR 335/2006 rev.1; rapporteur: de heer **Bourgeois**, minister van de Vlaamse regering — BE/EVP);

heeft tijdens zijn 68e zitting van 13 en 14 februari 2007 (vergadering van 14 februari) het volgende advies goedgekeurd.

1. Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over Doelmatigheid en rechtvaardigheid in de Europese onderwijs- en opleidingsstelsels

Doelmatigheid en kansengelijkheid in de planning

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1.1 **bedankt** de Commissie voor haar bijdrage aan de discussie over de hervorming van de onderwijs- en beroepsopleidingsstelsels, en **deelt** het standpunt van de Commissie dat de verantwoordelijkheid voor deze hervorming een zaak moet blijven van de bevoegde overheden in de lidstaten;

1.2 **is het ermee eens** dat investeringen in onderwijs en opleiding pas na verloop van tijd vruchten afwerpen en dat regeringen bij beslissingen over financieringsprioriteiten dan ook mogelijkheden moeten scheppen voor langetermijnplanning op lokaal, regionaal en nationaal niveau; Diverse voorstellen in de mededeling zullen waarschijnlijk begrotingsgevolgen hebben op regionaal en lokaal niveau;

1.3 **erkent** het belang van langetermijnplanning maar beklemtoont tevens de noodzaak lokale en regionale overheden te betrekken bij het uitstippelen en ten uitvoer leggen van strategieën voor levenslang leren;

1.4 **gaat ermee akkoord** dat er in de onderwijs- en opleidingsstelsels behoefte is aan een evaluatiecultuur maar wijst er tevens op dat het van belang is meer aandacht te schenken aan doeltreffend gebruik van middelen ⁽²⁾. **Attendeert erop** dat het wegnemen van de financiële obstakels voor toegang tot voor-

schools onderwijs een belangrijke maar ontoereikende beleidsmaatregel is. Voorschools onderwijs maakt in de meeste landen immers geen deel uit van het leerplichtig onderwijs en ouders sturen hun kinderen op vrijwillige basis ernaartoe;

1.5 **is van mening** dat specifieke beleidsmaatregelen er niet alleen algemeen op gericht moeten zijn kinderen op voorschoolse leeftijd naar school te laten gaan maar ook stimulansen moeten omvatten, samen met op ouders gerichte maatregelen, om regelmatig schoolbezoek, met name van kinderen uit achterstandsgroepen, in het voorschoolse onderwijs aan te moedigen, of van kinderen uit berggebieden, kinderen op het platteland of uit dunbevolkte gebieden;

1.6 **benadrukt** dat doeltreffend voorschools onderwijs goed opgeleid pedagogisch personeel vergt en pleit daarom voor meer inspanningen op het gebied van lerarenopleiding;

1.7 **moedigt** in dit verband de bevordering van uitwisseling van *best practice* **aan**, alsmede van grensoverschrijdende netwerken tussen regio's en gemeenten met het oog op de verbetering van de evaluatie en de bevordering van de kwaliteitsborging;

1.8 **merkt op** dat uitsluiting uit het onderwijsstelsel de eerste stap vormt naar marginalisatie en verdere uitsluiting van de arbeidsmarkt en, bij uitbreiding, het culturele, sociale en burgerlijke leven. In dit verband **wijst het andermaal** ⁽³⁾ op het belang van bestrijding van schooluitval, die immers een negatief effect heeft op het concurrentievermogen en de samenhang ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ PB C 164 van 5 juni 2005, blz. 59.

⁽²⁾ CdR 21/2000 fin.

⁽³⁾ Conclusies van de CvdR-conferentie te Helsinki „Aan de bron van alle kennis — concurrentievermogen en basisonderwijs”, gehouden op 29 september 2006.

⁽⁴⁾ <http://www.cor.europa.eu/en/presentation/educ.asp>.

1.9 **is ermee ingenomen** dat in de mededeling aandacht wordt geschonken aan beleidsplanning op basis van betrouwbare cijfers en met solide onderzoeksresultaten als referentie.

Voorschools onderwijs: focus op leren op heel jonge leeftijd

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1.10 **erkent** dat onderzoek, met inbegrip van de belangrijke door de OESO verrichte werkzaamheden op dit gebied, heeft uitgewezen dat voorschools onderwijs en gerichte programma's voor kinderen op heel jonge leeftijd op langere termijn vooral voor groepen met de grootste achterstanden het meeste rendement oplevert, als naar het hele traject van een leven lang leren wordt gekeken;

1.11 **wijst** evenwel op de noodzaak van een aanpak die over sectoren heengaat en waarbij in eerste instantie lokale en regionale overheden bevoegd zijn; **betreurt** daarom dat de rol van deze overheden in de mededeling niet erkend wordt.

Basis- en voortgezet onderwijs: een betere basisopleiding voor iedereen

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1.12 **erkent** dat EU-lidstaten en bevoegde regio's er verschillende onderwijsstelsels en benaderingen op nahouden; **is het er** evenwel **mee eens** dat het op vroege leeftijd differentiëren van leerlingen op basis van capaciteiten bepalend kan zijn voor hun toekomstige leven en loopbaan;

1.13 **is voorstander van** gelijke kansen op levenslang leren voor iedereen en erkent het recht om zich als kandidaat-leerling op te geven voor een bepaalde school en een bepaald onderwijsstelsel;

1.14 **is van mening** dat men o.m. door de selectie uit te stellen tot de tweede fase van het voortgezet onderwijs en door overstapmogelijkheden van het ene naar het andere onderwijstype te bieden, segregatie kan tegengaan, grotere kansengelijkheid kan bewerkstelligen en de talenten en vaardigheden van elke leerling kan ontwikkelen, zonder daarbij afbreuk te doen aan de doelmatigheid van het onderwijs;

1.15 **heeft consequent gepleit voor** maatregelen om leerlingen met bijzondere behoeften zo vroeg mogelijk in het onderwijssysteem te ondersteunen. Het **onderstreept** dat het van belang is vanaf de basisschool marginalisering tegen te gaan en ervaringen op dit gebied uit te wisselen; het **benadrukt** dat het onderwijs iedereen uitdagingen moet bieden en dat scholen alle leerlingen, niet alleen leerlingen met een zwakkere uitgangssituatie maar ook de betere leerlingen, moeten stimuleren;

1.16 **vestigt met klem de aandacht op** de behoeften van immigranten, die vaak lijden onder problemen in verband met integratie in het reguliere onderwijs, eventueel van „huis uit” (d.w.z. hun land van herkomst) al met een onderwijsachterstand te maken hebben en de taal van het land van ontvangst niet per se beheersen. Dit alles vergt tevens specifieke opleiding van de leerkrachten;

1.17 **is van mening** dat motivatie, vaardigheden, competenties en salarissen van leraren en opleiders, beschikbaarheid van ondersteunende diensten en andere aan infrastructuur gerelateerde factoren als de omvang van de leerlingengroep, een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot het behalen van goede leerresultaten;

1.18 **acht het van belang** een attente leeromgeving te ontwikkelen die de persoonlijke motivatie (kern van het leerproces) en het vertrouwen in de slaagkansen bevordert. Het **onderstreept** tevens dat het zaak is ouders bij het onderwijsproces te betrekken, daar leerlingen die van thuis uit of van hun peers weinig ondersteuning krijgen, een groter risico op sociale uitsluiting lopen;

1.19 **vindt het dus zaak** dat er maatregelen worden genomen ten behoeve van meer billijkheid en een passend antwoord op de specifieke behoeften van bepaalde groepen en die geen afbreuk doen aan de efficiëntie en kwaliteit van het onderwijsstelsel. Ook moeten er mechanismen komen om een passend tempo in het leerproces te houden;

1.20 **is verder van opvatting** dat er een evenwicht moet worden gevonden tussen het algemene basisonderwijs en specialiseringsmogelijkheden. Voorts dient algemene kennis in ieder geval Europese cultuur en geschiedenis te omvatten. Ook moet er in de respectieve onderwijssystemen aandacht bestaan voor sleutelvaardigheden voor levenslang leren zoals die in de Aanbeveling van de Raad en het Europees Parlement zijn vastgesteld en goedgekeurd.

Hoger onderwijs: betere financiering en meer studenten uit alle geledingen van de maatschappij

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1.21 **is het ermee eens** dat de modernisering van het hoger onderwijs van cruciaal belang is in de snel veranderende kennismaatschappij. Instellingen voor hoger onderwijs vormen de spil van de „kennisdriehoek” van onderwijs, innovatie en onderzoek, daar zij op al die gebieden een rol spelen;

1.22 **wijst erop** dat de instellingen voor hoger onderwijs zich meer moeten openstellen voor nieuwe categorieën studenten, zich meer moeten richten op levenslang leren en ruimere toegang tot academische vorming moeten geven, hetgeen absoluut noodzakelijk is om de demografische en structurele uitdagingen van de komende decennia het hoofd te bieden;

1.23 **erkent** evenwel dat, gelet op de toename van het aantal studenten en de stijgende kosten van kwaliteitsvol onderwijs en onderzoek, een evenredige verhoging van de financiering vanuit de publieke en, waar nodig, de particuliere sector nodig is. Lokale en regionale overheden spelen een sleutelrol in het toekennen van middelen voor de modernisering van hogeronderwijssystemen, met name via gericht gebruik van de Europese structuurfondsen;

1.24 **herinnert eraan** dat een optimale toegang tot een zo breed mogelijk onderwijspectrum niet alleen een investering in de toekomst van het Europa van de kennis is, maar ook de grondslag van de sociale samenhang in Europa als geheel vormt; **herbevestigt** de algemene doelstellingen van het hoger onderwijs, dat niet alleen bijdraagt tot persoonlijke ontplooiing en democratisch burgerschap maar er ook voor kan zorgen dat het cultureel erfgoed nieuw leven wordt ingeblazen ⁽³⁾;

1.25 **merkt op** dat de Commissie de aandacht vestigt op de kwestie van het collegegeld als een middel om de financiering te verhogen en ervoor te zorgen dat studenten en hun families meer aandacht hebben voor in het hoger onderwijs geleverde prestaties. Collegegeld mag er nooit toe leiden dat studenten van onderwijs worden uitgesloten omdat zij het niet zouden kunnen betalen. Het Comité **beklemtoont** evenwel dat collegegeld geen geïsoleerd vraagstuk is en maar deel uitmaakt van een ruimere context waarbij verschillende factoren een rol spelen, gaande van financiële prikkels tot obstakels voor deelname aan het hoger onderwijs. Het **pleit** dan ook voor een breder opgezette benadering waarbij rekening wordt gehouden met de context, met name nationale, regionale en lokale kenmerken van financierings- en belastingstelsels, en niet alleen wordt gekeken naar de kwestie van het collegegeld op zich.

Beroepsopleidingen en (beroeps-)opleidingen buiten het onderwijs: meer kwaliteit en relevantie

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1.26 **valt** het standpunt van de Europese Commissie **bij** dat, naarmate de bevolking vergrijst, de aanhoudend hoge jongerenwerkloosheid in de EU onaanvaardbaar is, gelet op de stijgende vraag naar hooggekwalificeerd personeel;

1.27 **pleit voor** meer versterking en aandacht voor de beroepsopleidings- en beroepsopleidingsstelsels in de landen die in dat verband achterblijven, zodat daar tegemoet kan worden gekomen aan de verwachtingen van de jongeren betreffende toegang tot de arbeidsmarkt en de behoeften van die markt zelf;

⁽³⁾ CdR 154/2005 fin.

1.28 **onderschrijft** het voorstel van de Commissie om heldere, uiteenlopende trajecten in het beroepsopleiding en leerlingstelsel uit te werken die het mogelijk maken om al werkend verder te leren, en **is ingenomen** met de specifieke verwijzing naar het lokale en regionale bestuursniveau dat partnerschappen tussen alle betrokkenen op regionaal en plaatselijk niveau moet helpen bevorderen om de kwaliteit en relevantie van door de overheid gefinancierde opleidingsprogramma's voor werklozen en lerenden met achterstanden te verbeteren;

1.29 **wijst erop** dat de opleiding van leraren en opleiders moet worden bijgesteld om ze af te stemmen op de behoeften van een leerlingpubliek dat steeds meer uit volwassenen bestaat. Er moeten specifieke pedagogische methoden en leer materiaal worden ontwikkeld, zoals er ook aandacht moet gaan naar flexibele leerwegen die op maat zijn gesneden van lerenden die een opleiding combineren met beroepsactiviteiten en gezin. In deze context zullen maatregelen op onderwijs- en opleidingsgebied een raakvlak hebben met andere sociale beleidskwesties waarbij lokale en regionale overheden een hefboomfunctie kunnen vervullen;

1.30 **beklemtoont** de noodzaak van algemene toepassing van gestructureerde mechanismen voor de validatie van eerdere leertrajecten, met name wat betreft kennis en vaardigheden die buiten het formele onderwijsstelsel zijn verworven. Dergelijke validatie heeft een dubbel doel: de inzetbaarheid/sociale integratie vergemakkelijken en toegang verschaffen tot verdere leertrajecten op basis van eerder opgedane leerervaringen;

1.31 **verheugt zich** in dit verband over de mededeling van de Europese Commissie over „Volwasseneneducatie: een mens is nooit te oud om te leren” en stemt ermee in dat in het licht van de demografische veranderingen in Europa meer werk moet worden gemaakt van volwasseneneducatie via specifieke en doeltreffende investeringen;

1.32 **wijst er** in dit verband **op** dat het regionale en lokale niveau in tal van Europese landen in eerste instantie verantwoordelijk is voor volwasseneneducatie en rechtstreeks belang heeft bij de ontwikkeling van vaardigheden van arbeidskrachten. **Het zou** daarom **graag zien** dat lokale en regionale overheden nauwer betrokken worden bij acties m.b.t. volwasseneneducatie op EU-niveau.

2. Voorstel voor een aanbeveling tot vaststelling van een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

2.1 **erkent** dat in aanvulling op de regelingen voor beroepskwalificaties een specifiek Europees kader voor leerkwalificaties noodzakelijk is, niet het minst omdat een Europees kwalificatiekader (EKK) voor een leven lang leren de overgang tussen

verschillende onderwijs- en opleidingstrajecten transparanter en zichtbaarder zou maken. Daarbij mag evenwel niet worden vergeten dat leerkwalificaties een belangrijke rol spelen in de overgang van leeromgeving naar arbeidsleven, en dus niet los mogen worden gezien van de voorbereiding op de arbeidsmarkt;

2.2 **is van oordeel** dat de Commissie een stelselmatige evaluatie moet uitvoeren van de gevolgen van haar wetsvoorstellen voor het lokale en regionale niveau, met name op het terrein van onderwijs en beroepsopleiding. De tenuitvoerlegging hiervan is in diverse lidstaten een bevoegdheid van de territoriale overheden. Het zou zinvol zijn deze evaluatie van de gevolgen geheel on line in alle officiële talen van de Unie bekend te maken;

2.3 **is ingenomen** met het Europees kwalificatiekader en onderschrijft het tweeledige streven naar meer transparantie van kwalificaties en bevordering van de mobiliteit in de Europese Unie. Wel **beklemtoont** het Comité dat het EKK zelf geen kwalificaties verstrekt; kwalificatiekaders worden ontwikkeld op het nationale en regionale niveau. De bevoegde plaatselijke en regionale autoriteiten moeten dan ook worden betrokken bij het relateren van de nationale en regionale kwalificatiekaders aan het EKK;

2.4 **is het eens** met de Commissie dat kwalificatiekaders op nationaal en Europees niveau de validering van leren in alle mogelijke contexten zal vergemakkelijken en **kan zich vinden** in haar integrerende aanpak. Het **wijst** in dit verband nogmaals **op** de noodzaak van de erkenning van formele, niet-formele en informele vorming in de context van levenslang leren en **is** net als de Commissie **van oordeel** dat dit aspect bijzonder belangrijk is voor de bevordering van gelijke kansen. Zo is het zaak dat kennis, competenties en vaardigheden van kansarmen worden erkend ⁽⁶⁾;

2.5 **ziet** het EKK **als** een nuttig instrument om het wederzijds vertrouwen tussen nationale en regionale onderwijsstelsels in Europa te versterken. Met de uitwisseling kennis en competenties in de hele Unie worden bovendien ook de mobiliteit, het concurrentievermogen en de werkgelegenheid verbeterd;

2.6 **verzoekt** de Commissie evenwel haar licht te laten schijnen op het verband tussen kwalificatieniveaus, Richtlijn 2005/36/EG en de bepalingen inzake certificering van formeel en informeel leren, die de nationale en regionale autoriteiten al hebben ingesteld of voornemens zijn in te stellen ⁽⁷⁾;

2.7 zonder afbreuk te doen aan het bredere perspectief van levenslang leren dat de doelstellingen behelst van zowel sociale

inclusie als professionele inzetbaarheid en persoonlijke ontplooiing, **is** het in het kader van levenslang leren **ingenomen** met de aanpak van de Commissie waarin de nadruk wordt gelegd op output en leerresultaten; kwalificaties worden m.a.w. opgesteld in termen van kennis en competenties;

2.8 **is van mening** dat kwalificaties moeten kunnen worden vergeleken los van de context en de opleidingsverstrekker. De op leerresultaten gebaseerde benadering maakt het makkelijker om kwalificaties in verschillende landen en onderwijs- en opleidingssystemen te vergelijken en vereenvoudigt zo het werk van de plaatselijke en regionale voor onderwijs bevoegde autoriteiten in de EU;

2.9 bovendien kunnen leerresultaten en descriptorren fungeren als referentiepunten voor kwaliteitszorg en zo de Europese samenwerking op het vlak van kwaliteitszorg en wederzijdse erkenning van evaluatiebesluiten versterken; **is er** daarom **mee ingenomen** dat in de aanbeveling uitdrukkelijk de link wordt gelegd tussen het EKK als instrument ter bevordering van transparantie en de algemene beginselen inzake kwaliteitszorg. Deze beginselen kunnen immers een grote rol spelen bij het opbouwen van wederzijds vertrouwen, dat de grondslag moet vormen voor de internationale erkenning van kwalificaties;

2.10 **is voorstander** van de uitwerking van een kader voor samenwerking en verspreiding van goede praktijken om zo tot een continue en daadwerkelijke uitwisseling van ervaringen te komen. Op die manier zouden de positieve ontwikkelingen in de lidstaten, m.n. op het plaatselijke en regionale niveau, ten volle kunnen worden benut. Het **pleit** daarom **voor** de uitbreiding in heel Europa van de netwerken voor de verspreiding van goede praktijkvoorbeelden, m.n. wat betreft de verbetering van de toegang tot opleiding via plaatselijke en regionale partnerschappen;

2.11 **beklemtoont** dat het EKK de diversiteit en sterke punten van de regio's en gemeenten in de EU moet respecteren. Het Europees kwalificatiekader is bedoeld als leesraster of vertaalinstrument, en zal de nationale en regionale kwalificatiekaders dus niet vervangen maar aanvullen;

2.12 **verwacht** dat invoering van het Europees kwalificatiekader waarschijnlijk tot verdere maatregelen op communautair niveau leidt en **benadrukt** dat in dat geval een uitgebreide analyse van subsidiariteit en evenredigheid geboden is ten aanzien van die verdere maatregelen;

2.13 **pleit voor** duidelijke descriptorren en goede coördinatie tussen de bestaande regionale kwalificatiekaders en het EKK.

⁽⁶⁾ CdR 31/2006 fin.

⁽⁷⁾ Resolutie van het Europees Parlement over de totstandbrenging van een Europees kwalificatiekader (2006/2002 (INI)).

2.14 Aanbevelingen aan de lidstaten

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
BEVELEN DE LIDSTATEN AAN:	BEVELEN DE LIDSTATEN AAN:
(...)	(...)
2. Hun nationale kwalificatiesystemen tegen 2009 aan het Europees kwalificatiekader te koppelen, (...) en door een nationaal kwalificatiekader te ontwikkelen dat indien nodig aan de nationale wetgeving en praktijk is aangepast;	2. Hun nationale/ <u>regionale</u> kwalificatiesystemen tegen <u>2010</u> aan het Europees kwalificatiekader te koppelen, (...) en door een nationaal/ <u>regionaal</u> kwalificatiekader te ontwikkelen dat indien nodig aan de nationale/ <u>regionale</u> wetgeving en praktijk is aangepast;
(...)	(...)
5. Ter ondersteuning en coördinatie van de verbanden tussen het nationale kwalificatiesysteem en het Europees kwalificatiekader een nationaal centrum aan te wijzen.	5. Een nationaal/ <u>regionaal coördinatiepunt</u> aan te wijzen, <u>dat de verbanden tussen de nationale/regionale kwalificatiesystemen en het Europees kwalificatiekader ondersteunt en, in samenwerking met andere bevoegde nationale/regionale autoriteiten, coördineert.</u>
Dit centrum heeft onder meer de volgende taken: (...)	In de lidstaten waar het grondwettelijk onmogelijk is om regionale coördinatiepunten aan te wijzen, moeten de regio's met wetgevende bevoegdheden op toereikende vertegenwoordiging bij het nationale punt kunnen rekenen.
(a) zorgen voor medewerking van alle relevante nationale belanghebbenden en, afhankelijk van de nationale wetgeving en praktijk, ook van instellingen voor hoger onderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding, sociale partners, sectoren en deskundigen inzake de vergelijking en het gebruik van kwalificaties op Europees niveau.	In ieder geval moeten de nationale/regionale contactpunten zo veel mogelijk op reeds bestaande structuren worden gevestigd. Dient er toch een nieuwe structuur te komen, dan moeten de administratieve kosten tot een minimum worden beperkt.
	Ten slotte moet het besluit om een nationaal dan wel regionaal punt op te richten door de bevoegde autoriteiten van de lidstaten worden genomen.
	Dit <u>coördinatiepunt</u> heeft onder meer de volgende taken: (...)
	(a) zorgen voor medewerking van alle relevante nationale, <u>regionale en plaatselijke</u> belanghebbenden en, afhankelijk van de nationale wetgeving en praktijk, ook van instellingen voor hoger onderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding, sociale partners, sectoren en deskundigen inzake de vergelijking en het gebruik van kwalificaties op Europees niveau; <u>daarbij dient te worden samengewerkt met de plaatselijke en regionale autoriteiten.</u>

Motivering

Er dient meer nadruk te worden gelegd op het plaatselijke en regionale niveau: in tal van lidstaten beschikken de plaatselijke en regionale autoriteiten immers over rechtstreekse verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van onderwijs en opleiding, **waartoe ook de uitwerking van kwalificatiekaders behoort**. Zij zijn verantwoordelijk voor het verstrekken van onderwijs en opleidingen en leggen met hun dienstverlening op voorschools- en schoolniveau en voor jongeren, volwassenen en de gemeenschap, de basis voor levenslang leren.

Een contactpunt op het niveau van de lidstaten kan enkel fungeren als coördinatiepunt dat toeziet op de samenwerking op alle niveaus.

Aangezien het relateren van de nationale/regionale kwalificatiekaders aan het EKK gepaard gaat met een uitgebreide raadplegingsprocedure en de aanbeveling niet vóór eind 2007, begin 2008, zal worden goedgekeurd, is 2010 een realistischer termijn dan 2009.

2.15 Onderschrijving van het voorstel van de Commissie

Door de Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het CvdR
ONDERSCHRIJVEN HET VOORNEMEN VAN DE COMMISSIE OM: 2. Een adviesgroep voor het Europees kwalificatiekader in te stellen (waarin vertegenwoordigers van de nationale centra, de Europese sociale partners en in voorkomend geval ook andere belanghebbenden zitting hebben), die de kwaliteit en samenhang van het proces waarbij kwalificatiesystemen aan het Europees kwalificatiekader worden gerelateerd, monitort, coördineert en waarborgt; 3. Toezicht uit te oefenen op de maatregelen die ingevolge deze aanbeveling zijn genomen (...)	ONDERSCHRIJVEN HET VOORNEMEN VAN DE COMMISSIE OM: 2. Een adviesgroep voor het Europees kwalificatiekader in te stellen (waarin vertegenwoordigers van de nationale/<u>regionale</u> centra, de Europese sociale partners en in voorkomend geval ook andere belanghebbenden zitting hebben), die de kwaliteit en samenhang van het proces waarbij <u>nationale/regionale</u> kwalificatiesystemen aan het Europees kwalificatiekader worden gerelateerd, monitort, coördineert en waarborgt; De maatregelen die ingevolge deze aanbeveling zijn genomen <u>in samenwerking met de lidstaten te evalueren</u> (...)

Motivering

Aangezien de kwalificatiekaders op het nationale/regionale niveau worden ontwikkeld moet de Commissie bij de evaluatie daarvan op de steun van de lidstaten kunnen rekenen.

2.16 Definities

Het CvdR betreurt dat naast de nationale kwalificatiekaders niet wordt verwezen naar de regionale kwalificatiekaders. In tegenstelling tot wat de Commissie met haar definitie lijkt te suggereren worden in sommige lidstaten regionale kwalificatiekaders op autonome wijze ontwikkeld; deze kunnen dan ook niet worden gezien als „subkaders” van de nationale kwalificatiekaders.

2.17 Bijlage 1: descriptoren

De Commissie is erin geslaagd om een evenwichtige lijst van descriptoren op te stellen, waarin de verschillende contexten waarin leerkwalificaties kunnen worden verworven aan de orde komen.

Het Comité wijst erop dat de descriptoren voor de niveaus 5 t/m 8 verenigbaar moeten zijn met de descriptoren van het overkoepelende kader van de Europese ruimte voor hoger onderwijs, dat al in 2005 in het kader van het Bolognaproces door de ministers voor hoger onderwijs werd goedgekeurd. Het is in dit verband belangrijk erop te wijzen dat bij de vaststelling van de niveaus in het kwalificatiekader van Bologna niet alleen is uitgegaan van de leerresultaten maar ook **van het Europese puntenoverdrachtsysteem (ECTS)**, wat het makkelijker maakt te vergelijken.

Het CvdR is dan ook ingenomen met het voornemen van de Commissie om een puntenoverdrachtsysteem voor beroepsopleiding uit te werken. Het is van oordeel dat een dergelijk systeem voor alle vormen van levenslang leren op lange termijn onmisbaar zal zijn voor een efficiënte toepassing van het EKK.

2.18 Bijlage 2: gemeenschappelijke beginselen voor kwaliteitszorg

Hoewel het CvdR ervan overtuigd is dat transparantie (EKK), kwaliteitszorg en erkenning van kwalificaties onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, wil het er toch op wijzen dat bijlage II te algemeen lijkt te zijn om in de plaats te kunnen komen van de bestaande systemen, beginselen en normen voor Europese samenwerking.

op het vlak van kwaliteitszorg in specifieke onderwijs- en opleidingssectoren. Bovendien lijkt een aantal beginselen minder geschikt voor de beoordeling van schoolonderwijs. Het CvdR herinnert daarom aan de Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2001 betreffende *Europese samenwerking inzake kwaliteitsevaluatie in het schoolonderwijs* (PB L 60 van 1.3.2001, blz. 51-53), de Aanbeveling van 15 februari 2006 over *verdere Europese samenwerking op het gebied van de kwaliteitsborging in het hoger onderwijs* (PB L 64 van 4.3.2006, blz. 60) en de conclusies van de Raad van 18 mei 2004 over *kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding* (doc. 9599/04), die als leidraad zouden moeten fungeren.

Brussel, 14 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

Advies van het Comité van de Regio's over de „Tussentijdse evaluatie van het Witboek Vervoer van 2001 van de Commissie”

(2007/C 146/13)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S wijst op het volgende:

- De prioritaire taak van het Europese vervoersbeleid is het scheppen van de voorwaarden voor een doeltreffend en duurzaam trans-Europees vervoer. In dit verband moet de EU zich onder meer concentreren op de zwakke punten van het TEN-T-netwerk in grensoverschrijdende gebieden, met name om de grensgebieden die in het verleden waren gescheiden door het zogenaamde „ijzeren gordijn”, uit hun isolement te halen, alsmede op de grenzen van de huidige EU-27 met de kandidaat-lidstaten (Kroatië, Turkije) en op de grenzen van de EU met naburige landen en regio's, zoals de Noord-Afrikaanse landen aan de Middellandse Zee en de Straat van Gibraltar.
- De doelstellingen van het Europese vervoersbeleid moeten hoofdzakelijk worden verwezenlijkt via de totstandkoming van een institutioneel raamwerk dat een effectieve marktwerking in de vervoerssector mogelijk maakt. De regulering door de overheid moet betaalbaar zijn in het kader van de nationale, regionale of gemeentelijke begrotingen.
- Een evenwichtiger verdeling van de verschillende vervoerswijzen over land is van prioritair belang, om te voorkomen dat het vervoer zich vrijwel uitsluitend op de Europese wegen concentreert. Tevens moeten strategieën ten behoeve van intermodaliteit en multimodaliteit, die de algemene doeltreffendheid van het vervoerssysteem waarborgen, worden ontplooid.

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

GEZIEN het in 2001 gepubliceerde Witboek inzake het Europese vervoersbeleid, waarin richtsnoeren voor het vervoersbeleid tot 2010 worden geformuleerd en waarin tevens een tussentijdse herziening in de loop van 2006 wordt aangekondigd, alsmede het document „Goederenlogistiek in Europa — sleutel tot duurzame mobiliteit” (COM(2006) 336 final);

GEZIEN het besluit van zijn bureau van 25 april 2006 om de commissie COTER te belasten met het opstellen van een advies over dit onderwerp;

GEZIEN de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement van 22 juni 2006, getiteld „Europa duurzaam in beweging: duurzame mobiliteit voor ons continent. Tussentijdse evaluatie van het Witboek Vervoer van 2001 van de Commissie”;

GEZIEN zijn eerdere adviezen, met name het advies over het Witboek „Het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010: tijd om te kiezen” (CdR 54/2001 fin) ⁽¹⁾; het advies „Vervoerscorridors en TEN-T: aanjager van de groei en instrument van het Europese cohesiebeleid” (CdR 291/2003 fin) ⁽²⁾; het advies „Goedkope luchtvaartmaatschappijen en territoriale ontwikkeling” (CdR 63/2004 fin) ⁽³⁾; het advies over de „Voorgestelde communautaire richtsnoeren voor financiering van luchthavens en aanloopsteun van de overheid voor luchtvaartmaatschappijen met een regionale luchthaven als thuishaven” (CdR 76/2005 fin); het advies over „De beveiliging van alle vervoersmodaliteiten, inclusief de financieringsaspecten daarvan” (CdR 209/2005 fin); en het advies over het „Derde pakket wetgeving ten behoeve van de maritieme veiligheid in de Europese Unie” (CdR 43/2006 fin), en

GEZIEN zijn ontwerpadvies (CdR 119/2006 rev. 2), dat op 11 december 2006 werd goedgekeurd door de commissie COTER (rapporteur: **de heer Zahradník**, EVP/CZ, voorzitter van de regionale raad van het Zuid-Boheemse gewest (Hejtman Jihočeského kraje)),

heeft tijdens zijn op 13 en 14 februari 2007 gehouden 68e zitting (vergadering van 14 februari) het volgende advies uitgebracht:

Gelet op:

name in grensgebieden, in de omgeving van grote stedelijke agglomeraties en in gebieden met veel industrie;

1) de resultaten van de openbare raadpleging die de Commissie heeft gehouden ter gelegenheid van de tussentijdse herziening van het Witboek over het Europese vervoersbeleid;

de vernieuwde Lissabonstrategie:

2) de opmerkingen van de vertegenwoordigers van de Europese regio's en steden in het kader van die openbare raadpleging;

— deze erkent dat de groei van het BBP van de Unie achterblijft bij de verwachtingen;

3) de ontwikkeling van de mondiale context, de vooruitgang van de Europese integratie en de groei van de Europese vervoerssector gedurende de afgelopen vijf jaar, die werd gekenmerkt door enkele nieuwe aspecten, waaronder met name:

— deze hecht veel waarde aan de ontwikkeling van de vervoerssector, als essentiële vector van de economische groei;

de uitbreiding van de Europese Unie in 2004:

— deze acht het Europese vervoersbeleid fundamenteel voor de ondersteuning van het concurrentievermogen van de EU;

— tien nieuwe lidstaten zijn toegetreden tot de Unie, waardoor het grondgebied met ongeveer 750 000 km² is toegenomen (gelijk aan 25 % van het grondgebied van de EU15);

— deze beschouwt mobiliteit nog altijd als hoofddoelstelling van het Europese vervoersbeleid;

— de vervoersinfrastructuur in de nieuwe lidstaten was en is nog altijd van een veel lager niveau dan in de 15 oude lidstaten;

het gebrek aan financiële middelen:

— de invoering van de interne markt in de nieuwe lidstaten ging gepaard met een krachtige toename van het verkeersvolume, met name in de sector van het vrachtvervoer over de weg;

— het niveau van de uitgaven voor vervoersinfrastructuur is in alle lidstaten gedaald tot onder het niveau van 1 % van het BBP; in de financiële vooruitzichten voor de periode 2007-2013 is een bedrag van 8 miljard EUR gereserveerd voor vervoersinfrastructuur (terwijl de Commissie een bedrag van meer dan 20 miljard EUR nodig achtte);

— de vervoersnetwerken van de nieuwe lidstaten zijn momenteel nog niet voorbereid op de nieuwe omstandigheden, met

— alleen al de behoeften van de 30 prioritaire TEN-T-projecten met een Europese dimensie zijn geschat op 250 miljard EUR (0,16 % van het Europese BBP), terwijl de uitvoering van alle Europese projecten nog eens 600 miljard EUR vergt;

⁽¹⁾ PB C 192 van 12 augustus 2002, blz. 8.

⁽²⁾ PB C 109 van 30 april 2004, blz. 10.

⁽³⁾ PB C 318 van 22 december 2004, blz. 7.

de mondialisering van de economie:

- de handel tussen Europa en met name de Aziatische markten wordt steeds belangrijker, waardoor nieuwe eisen worden gesteld aan de capaciteit, oriëntatie, compatibiliteit en intermodale structuur van het Europese vervoersnetwerk;
- alleen de sectoren lucht- en zeevaart hebben een echt mondiaal karakter;

de terroristedreiging:

- de terroristische aanslagen in New York, Madrid en Londen hebben de kwetsbaarheid van de vervoerssystemen laten zien, waardoor de veiligheid en betrouwbaarheid worden bedreigd;

En gelet op de belangen van de Europese regio's en steden, met name die welke voortvloeien uit de volgende omstandigheden:

- het feit dat hun integratie in het trans-Europese vervoersnetwerk TEN-T een essentiële voorwaarde is om profijt te trekken van de voordelen van de vrije markt, en rechtstreeks van invloed is op hun concurrentievermogen en economische prestaties;
- het feit dat de ontwikkeling van de vervoersinfrastructuur goed is voor de handel, die op zijn beurt een instrument is van economische groei en bijdraagt tot de territoriale samenhang en de totstandkoming van een Europa dat dicht bij de burgers en hun gemeenten staat;
- de enige manier om een echte interconnectie in het uitgebreide Europa tot stand te brengen en de territoriale samenhang te verbeteren, is door de ontbrekende verbindingen tot stand te brengen en de resterende hindernissen weg te nemen op de belangrijkste assen van het trans-Europese netwerk TEN-T, de voornaamste vervoerscorridors uit te breiden tot de buurlanden en -regio's, en zich te richten op de zwakke punten in grensoverschrijdende gebieden;
- hoewel we spreken van trans-Europees vervoer zijn de positieve en negatieve effecten eveneens merkbaar op regionaal en lokaal niveau, omdat vervoer nauw verband houdt met de regionale ontwikkeling en stadsplanning (*urban planning*);
- het feit dat het stedelijk en regionaal vervoer tevens in sterke mate bijdraagt tot de negatieve effecten van het vervoer, bijvoorbeeld wat betreft de uitstoot van CO₂, geluidsoverlast en verkeersongevallen;
- het feit dat de regionale en lokale overheden verantwoordelijk zijn voor de aanleg en ontwikkeling van regionale en stedelijke vervoerssystemen, voor het scheppen van de voorwaarden die nodig zijn voor een goede functionering ervan, alsmede voor de veiligheid en betrouwbaarheid ervan;
- een gezamenlijke aanpak op alle niveaus — van de EU-organen tot en met de lokale overheden — gebaseerd op het subsidiariteitsbeginsel, samenwerking, uitwisseling van infor-

matie en adequate economische prikkels (programma's), kan helpen de prestaties van het stedelijk en regionaal vervoer te verbeteren.

1. Algemene opmerkingen

1.1 Het CvdR deelt het standpunt van de Commissie dat mobiliteit een hoofddoelstelling van het Europese vervoersbeleid en de herziene Lissabonstrategie moet zijn. Het gaat hierbij om de ontwikkeling van doeltreffende, veilige, duurzame en betrouwbare vervoerswijzen, met bijzondere nadruk op een duurzame co-modaliteit.

1.2 Het CvdR stelt vast dat het vervoer onlosmakelijk verbonden is met de essentie van de Europese integratie, namelijk het vrij verkeer van personen en goederen. De sector vervoer is tevens van belang voor de gewenste ontwikkeling van de EU, namelijk economische groei. Het druist dan ook in tegen het idee van Europese integratie om te denken dat het vervoer kan worden gereguleerd door middel van ongecoördineerde restricties of inperkingen, aangezien er nu eenmaal geen eenvoudige oplossingen bestaan op dit gebied. Het is juist zaak nieuwe wettelijke maatregelen te treffen om de verschillende takken van het vervoer elk in verschillende mate, afhankelijk van de lokale en regionale omstandigheden, te liberaliseren, de voorwaarden voor de afzonderlijke vervoerswijzen te harmoniseren en de intermodaliteit en samenwerking te ondersteunen.

1.3 Volgens het CvdR bestaat de **prioritaire taak van het Europese vervoersbeleid** uit het scheppen van de voorwaarden voor een doeltreffend en duurzaam trans-Europees vervoer, d.w.z.:

- de totstandbrenging van een vrije vervoersmarkt;
- de ontwikkeling van een homogeen netwerk voor trans-Europees vervoer (TEN-T);
- het aanleggen van de nog ontbrekende verbindingen en het uit de weg nemen van de resterende hindernissen op de belangrijkste assen van het trans-Europese netwerk TEN-T;
- de aansluiting van de voornaamste vervoerscorridors op de vervoersnetwerken van de buurlanden en -regio's, hetgeen de territoriale samenhang bevordert, zelfs in ultraperifere regio's aan de grenzen van de Unie;
- het zich concentreren op de zwakke punten van het TEN-T-netwerk in grensoverschrijdende gebieden, met name om de grensgebieden die in het verleden waren gescheiden door het zogenaamde „ijzeren gordijn”, uit hun isolement te halen, alsmede op de grenzen van de huidige EU-25 met de toekomstige lidstaten (Bulgarije en Roemenië) en de kandidaat-lidstaten (Kroatië, Turkije) en op de grenzen van de EU met naburige landen en regio's, zoals de Noord-Afrikaanse landen aan de Middellandse Zee en de Straat van Gibraltar;

- het zorgen voor een wijdverbreide en gemakkelijke toegang van regio's en steden tot het trans-Europese vervoersnetwerk, waardoor de territoriale samenhang zal worden vergroot;
- trans-Europese netwerken een impuls geven en grootschalige infrastructuur ontwikkelen die de verbindingen moet verbeteren tussen (in ieder geval) de dichtstbevolkte regio's van elke lidstaat en de rest van de EU, met als doel om de interne markt tot volle wasdom te brengen en het besef van wat Europa kan betekenen te vergroten.
- een doeltreffend gebruik van alle beschikbare vervoerswijzen in het trans-Europese vervoer, in het belang van een optimaal gebruik van de capaciteit, intermodaliteit en synergie van de bestaande infrastructuur;
- het opbouwen van een nieuwe infrastructuur voor trans-Europees vervoer in gebieden waar de bestaande netwerken niet in staat zijn om de problemen van overbelasting (congestie) op te vangen — zelfs niet als aan alle bovengenoemde voorwaarden wordt voldaan;
- het opheffen van de fysieke, technische en organisatorische belemmeringen voor een optimaal verkeer van goederen en personen c.q. hun vervoer tussen de lidstaten;
- het zo goed mogelijk beantwoorden aan de vereisten van het transcontinentale vervoer, rekening houdend met de geografische verdeling van de Unie en de nieuwe territoriale verhoudingen tussen de lidstaten;
- een doeltreffende organisatie van het vervoer; toewijzing van capaciteit in kwetsbare gebieden (gevoelige regio's) door middel van marktconforme instrumenten, zoals de handel in transitrechten;

1.4 De secundaire doelstelling van het Europese vervoersbeleid bestaat volgens het CvdR uit de ontwikkeling van een gezamenlijke aanpak om problemen op te lossen die minder doeltreffend op het niveau van de afzonderlijke lidstaten, regio's en steden kunnen worden opgelost, onder eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel. Hierbij valt met name te denken aan:

- een vermindering van de effecten van het vervoer op het milieu, en het nakomen van de verplichtingen van het Kyoto-protocol inzake de CO₂-uitstoot;
- waarborging van een qua energieverbruikduurzaam vervoer en het gebruik van alternatieve energiebronnen, waaronder biobrandstoffen;
- versterking van de veiligheidsnormen en terugdringing van het aantal verkeersongevallen in het wegvervoer;
- bevordering van innoverende initiatieven in de vervoerssector;
- de EU en haar lidstaten in staat stellen zich aan te passen aan de veranderingen op de internationale vervoersmarkt.

1.5 Het CvdR wijst er tegelijkertijd op dat de doelstellingen van het Europese vervoersbeleid hoofdzakelijk moeten worden verwezenlijkt via de totstandkoming van een wettelijk en institutioneel raamwerk dat evenwichtige verhoudingen tussen de diverse actoren in de vervoerssector (bijv. spelers op de markt) mogelijk maakt. Regulering en maatregelen door de overheid zijn daarbij alleen te rechtvaardigen als de marktwerking te kort schiet en moeten begrotingstechnisch zijn op te brengen door de lidstaten, regio's en steden.

1.6 Op grond van de resultaten van de tenuitvoerlegging van het Witboek uit 2001 is het CvdR van mening dat het met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van het Europese vervoersbeleid noodzakelijk is:

- dat de toekomstige instrumenten van het Europees vervoersbeleid helder gestructureerd zijn en aldus aansluiten op bovengenoemde prioriteiten;
- dat het geheel van instrumenten en maatregelen voor iedere prioriteit zodanig wordt opgezet dat een en ander daadwerkelijk met het subsidiariteitsbeginsel in overeenstemming is en dat coherente pakketten maatregelen ontstaan die specifiek op ieder bestuursniveau zijn gericht — en dus zijn afgestemd op hun respectieve bevoegdheden;
- dat voor het gebruik van deze instrumenten en de uitvoering van de maatregelen voldoende financiële middelen worden uitgetrokken, en wel op alle niveaus waar het vervoer van invloed is op de economische prestaties van de Unie en de kwaliteit van het bestaan van haar burgers.

1.7 Het Comité acht het van fundamenteel belang dat het nodige wordt gedaan om de regionale overheden te betrekken bij de vaststelling van het Europees vervoersbeleid. In de tussentijdse evaluatie van het witboek wordt niet duidelijk omschreven welke rol de regio's spelen in dit geheel.

1.8 Het CvdR is van mening dat de prioritering van de voorgestelde initiatieven in de huidige tussentijdse herziening van het Witboek onvoldoende wordt belicht. Het vreest dan ook dat de doeltreffendheid van het document als geheel hieronder te lijden zal hebben. Het dringt er daarom op aan dat de lijst met acties (Werkboek — selectie van de belangrijkste acties) wordt herzien, zodat deze niet meer in chronologische volgorde worden opgesomd, maar volgens de prioriteit van de doelstellingen die men met de acties uit verwezenlijken, en volgens de bevoegdheidsreinen o.g.v. het subsidiariteitsbeginsel. Er zouden coördinatoren die verantwoordelijk zijn voor de verschillende acties, moeten worden aangesteld. Het Comité is namelijk van mening dat het doel van deze acties niet zozeer de publicatie van een document moet zijn, maar eerder een wezenlijke kwaliteitsverbetering dankzij een strikte tenuitvoerlegging.

1.9 Verder dringt het CvdR er bij de overheden op aan dat zij, alvorens een nieuwe reeks voorschriften of maatregelen goed te keuren, eerst nagaan of dezelfde resultaten niet kunnen worden bereikt door toepassing van de marktmechanismen op de vervoerssector.

1.10 In het licht van het bovenstaande stelt het CvdR voor om aan de titel van het Witboek vervoer 2006 „Tijd om te handelen” toe te voegen, in navolging van het Witboek uit 2001 dat als ondertitel „Tijd om te kiezen” droeg. De enige garantie voor een succesvol resultaat bestaat uit de omzetting van de communautaire besluiten in het vervoersbeleid van de afzonderlijke lidstaten, en vervolgens in het vervoersbeleid van de regionale en lokale overheden die met de uitvoering ervan worden belast.

2. Vervoer over land

2.1 Het Comité van de Regio's acht een evenwichtiger verdeling van de verschillende vervoerswijzen over land van prioritair belang, om te voorkomen dat het vervoer zich vrijwel uitsluitend op de Europese wegen concentreert. Tevens moeten strategieën ten behoeve van intermodaliteit en multimodaliteit, die de algemene doeltreffendheid van het vervoerssysteem waarborgen, worden ontplooid.

2.2 Het CvdR is bijzonder ingenomen met het voorstel van de Commissie om de technische en operationele belemmeringen voor het internationale spoorvervoer versneld op te heffen en tegelijk bij te dragen tot een positieve en doeltreffende unificatie en standaardisatie van het rollend materieel.

2.3 Om het concurrentievermogen van het spoorvervoer t.o.v. het wegvervoer te verbeteren, en ervoor te zorgen dat het spoorvervoer een even groot aandeel krijgt in het totale verkeersvolume, is het volgens het CvdR met name zaak dat de harmonisatie van de voorwaarden voor het spoor- en wegvervoer wordt voltooid, zoals in het Witboek van 2001 werd aanbevolen.

2.4 De ervaringen laten zien dat het liberaliseringsproces grote gevolgen heeft voor de juridische en eigendomsrechtelijke verhoudingen tussen de vervoerder en zijn klanten, zijn leveranciers, de afnemers van zijn diensten en zijn werknemers. Het CvdR beveelt daarom aan dat een gemeenschappelijke Europese liberaliseringsmethode wordt uitgewerkt, op basis van de ervaringen van bepaalde lidstaten, die vervolgens op de afzonderlijke spoorwegondernemingen kan worden toegepast. Daarnaast zouden minimumnormen moeten worden vastgesteld om een adequate en evenwichtige bescherming te waarborgen van alle actoren die te maken krijgen met de liberalisering van het vervoer (verleners van vervoersdiensten, afnemers en regelgevers, en eventueel ook overheidsorganen en openbare controle instanties).

2.5 Het CvdR stelt vast dat het wegvervoer voor de lokale en regionale overheden nog altijd een cruciale rol speelt, en dat het voor veel regio's de enige mogelijkheid is om de toegankelijk-

heid en mobiliteit te waarborgen. Met het oog op de optimalisering van het vervoerssysteem als geheel zijn intermodale vervoersmogelijkheden van cruciaal belang.

2.6 Gezien de huidige achterstand in publieke investeringen vindt het Comité dat de hogesnelheidslijnen die deel uitmaken van de TEN-T als prioritaire projecten moeten worden beschouwd en als zodanig een impuls verdienen. Ook moet aandacht worden besteed aan de versterking van de complementaire snelspoortrajecten van de TEN-T. Daarom moet de nadruk worden gelegd op de aanleg en uitbreiding van snelspoortrajecten die weliswaar geen deel uitmaken van de TEN-T maar deze wel ondersteunen en aanvullen en daarom ook voor financiering door de EU in aanmerking zouden moeten komen.

2.7 Het Comité van de Regio's verwelkomt het voorstel van de Europese Commissie inzake intelligente heffingen voor het gebruik van infrastructuur, alsook de overwegingen inzake capaciteitstoewijzing in steden en kwetsbare gebieden door middel van marktconforme instrumenten, zoals de handel in transitrechten.

2.8 Hoewel de initiatieven van het witboek om meer duurzame vervoerswijzen, zoals het spoor- en zeevervoer, te bevorderen alle steun verdienen, mag niet worden vergeten dat veel regio's niet over de nodige spoor- en zeevervoersinfrastructuur beschikken. Om de wegvervoerders ertoe te bewegen meer gebruik te maken van duurzame vervoerswijzen, moet dus eerst flink in deze infrastructuur worden geïnvesteerd.

3. Luchtvaart

3.1 Het CvdR is ingenomen met de nieuwe ontwikkeling van regionale luchthavens en goedkope luchtvaartmaatschappijen, die de burgerluchtvaart de laatste jaren toegankelijker hebben gemaakt, en die een succesvol alternatief bieden voor het langeafstandsvervoer van personen over land. Tegelijkertijd mag echter niet worden voorbijgegaan aan de negatieve neveneffecten van deze ontwikkeling.

3.2 In de lijn van zijn eerdere adviezen onderstreept het CvdR de belangrijke rol van regionale luchthavens voor de regionale ontwikkeling en de territoriale samenhang (verbindingen tussen regio's, een grotere mobiliteit, de mogelijkheden van vrij verkeer, economische ontwikkeling, opleving van perifere en minder ontwikkelde regio's). Het stemt in met het initiatief van de Commissie om gunstige voorwaarden te scheppen voor een verdere ontwikkeling van de luchtvaart in het interregionale segment van de luchtvaartmarkt.

3.3 Tegelijkertijd herinnert het CvdR aan zijn eerdere pleidooien voor een goede afweging tussen enerzijds transparantie en subsidiabiliteit op het gebied van staatssteun en anderzijds de capaciteit van de lokale en regionale overheden om de regionale luchthavens te financieren en nieuwe verbindingen te ontwikkelen, waarmee de betrokken regio's toegang krijgen tot de rest van de Europese markt.

3.4 Gezien de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's, die enkel via het zee- en luchtverkeer met de rest van de Europese Unie en de wereld zijn verbonden, moet voor deze regio's een uitzondering worden gemaakt ten aanzien van eventuele maatregelen ter bestrijding van klimaatverandering in het lucht- en zeevervoer, aangezien hun uitstoot van broeikasgassen minder dan 0,5 % van de totale Europese uitstoot van deze sectoren uitmaakt en de internationale verplichtingen van de EU op dit vlak geenszins in gevaar brengt.

4. Scheepvaart

4.1 Het CvdR is ingenomen met de aanbeveling van de Commissie om de promotie van de korte vaart en „maritieme snelwegen” voort te zetten, als alternatief voor het wegvervoer. Het heeft er in het verleden al op aangedrongen:

4.2 dat de operationele programma's voor de periode 2007-2013 aandacht besteden aan de tenuitvoerlegging van projecten ter bevordering van de scheepvaart (bestrijding van vervuiling, veiligheid van het vervoer, zorg voor de infrastructuur van de waterwegen, enz.);

4.3 dat meer inspanningen worden gedaan om de capaciteit te verbeteren en de infrastructuur voor de toegankelijkheid van havens over land te ontwikkelen, om zo logistieke distributienetwerken tot stand te brengen, met bijzondere aandacht voor de behoeften van eilanden, en

4.4 dat de eilandregio's van de Unie een betere toegang krijgen tot de interne markt door hun integratie in het systeem van „maritieme snelwegen”.

4.5 Het CvdR is bovendien ingenomen met het voorstel van de Commissie om een geïntegreerde ontwikkelingsstrategie uit te werken voor een „gemeenschappelijke Europese maritieme ruimte”, die moet bijdragen tot de ontwikkeling van de interne markt op dit gebied.

4.6 Ook staat het CvdR achter de maatregelen m.b.t. havens, en spreekt het de wens uit deel te nemen aan de discussies die voorafgaan aan de uitstippeling van die maatregelen. Bovendien hamert het nogmaals op het belang van verbindingen tussen havens en de steden c.q. regio's waarin zij zich bevinden.

4.7 Het CvdR steunt de belangen van steden en regio's met grote zeehavens, die gebaat zijn bij een effectieve verbinding van hun vervoersinfrastructuur over land met het TEN-T-netwerk, en integratie in de transcontinentale langeafstandsverbindingen over land („landbridges”).

4.8 Verder wijst het erop dat het belang van de binnenvaart als alternatief voor vervoer over land lange tijd onderschat is geweest. Het voorstel van de Commissie voor een programma ter ontwikkeling van de binnenvaart komt dan ook zeer gelegen. Wat betreft de eis van de Commissie om de dwarsverbanden tussen de verschillende takken van communautair beleid (op het

gebied van vervoer, energie en milieu) te versterken, wijst het CvdR op de fundamentele discrepantie tussen enerzijds de bij de aanleg van binnenwateren gevolgde aanpak, nl. de ontwikkeling van binnenwateren en de binnenvaart als geschikt alternatief voor het wegvervoer, en anderzijds het onvermogen om deze maatregelen uit te voeren wegens regelgeving waarbij te veel bindende milieuvorschriften worden opgelegd.

4.9 Het Comité is van mening dat terdege moet worden nagegaan welke gevolgen de beoogde maatregelen op het gebied van de maritieme snelwegen hebben voor het huidige havenbestel, en dat moet worden vastgesteld hoe de eventuele negatieve effecten kunnen worden opgeheven; ook moet worden vastgesteld hoe zal worden omgegaan met discriminerende steunmaatregelen die het hoofd moeten helpen bieden aan de diverse problemen van perifere regio's en eilanden.

4.10 Het Comité pleit ervoor dat in de toekomstige regelingen betreffende de steun aan maritieme snelwegen ook formeel rekening wordt gehouden met de inbreng van de regio's.

5. Stedelijk vervoer en regionale vervoerssystemen

5.1 Het CvdR stelt vast dat op het stedelijk vervoer, meer nog dan op andere takken van vervoer, het beginsel van toepassing is dat er in een ideale situatie helemaal geen apart vervoersbeleid nodig zou hoeven te zijn. Er moeten niet alleen specifieke maatregelen worden genomen in de vervoerssector, maar ook in andere sectoren, zoals ruimtelijke ordening, regionale ontwikkeling en huisvesting. Dit geldt met name voor de nieuwe lidstaten, waar vaak maatregelen moeten worden getroffen ten behoeve van het woon-werkverkeer, de liberalisering van de huizenmarkt, enz.

5.2 Het CvdR juicht het voorstel van de Commissie toe om een Groenboek over stedelijk vervoer op te stellen. Als vertegenwoordiger van de Europese steden en regio's is het bereid actief deel te nemen aan de discussies tussen de belanghebbende partijen, die zeker zullen voorafgaan aan de goedkeuring van het Groenboek.

5.3 Het CvdR wijst erop dat de stedelijke en regionale vervoerssystemen des te succesvoller zijn wanneer zij beantwoorden aan de lokale behoeften. In tegenstelling tot het trans-Europese vervoer is het in deze sector zeer problematisch om maatregelen te treffen of zelfs maar te denken aan een harmonisatie. Op grond van het subsidiariteitsbeginsel moet de rol van de Unie bestaan uit het verstrekken van knowhow en opstellen van programma's voor de uitwisseling en invoering van beste praktijken, alsmede uit het evalueren van innoverende benaderingen (inzake de organisatie van het vervoer, intelligente systemen, milieuvriendelijke en duurzame brandstoffen, mobiliteit als voorwaarde voor regionale ontwikkeling, enz.).

5.4 Veruit de meeste vervoersproblemen doen zich voor in grote steden, stedelijke agglomeraties en voorsteden. Gezien de sterke urbaniseringsgraad van deze gebieden is aanleg en modernisering van vervoersinfrastructuurwerken hier een zeer kostbare aangelegenheid. Op alle niveaus dient men er zeer nauwlettend op toe te zien dat deze infrastructuur tot ontwikkeling wordt gebracht en dat deze wordt toegerust met moderne technologie. Verder dient ook de infrastructuur die niet rechtstreeks deel uitmaakt van het TEN-T-netwerk, te worden ondersteund. Er moet voor milieuvriendelijk stadsvervoer worden gekozen, zodat de luchtvervuiling in onze steden wordt tegengegaan en de levenskwaliteit van de stadsbewoners wordt verbeterd. Het CvdR dringt er bij de Commissie op aan om deze punten tevens mee te laten wegen in haar afwegingen als ze haar groenboek over stadsvervoer opstelt.

5.5 Het Comité verzoekt de Europese Commissie bijzondere aandacht te schenken aan het vervoer in steden en nauwkeurig na te gaan of in de verschillende operationele programma's voor de periode 2007-2013 wel voldoende rekening wordt gehouden met het stadsvervoer en of er wordt voorzien in voldoende financiële middelen voor deze sector. Het Comité wijst erop dat het stadsvervoer even belangrijk is als de trans-Europese vervoersnetwerken, aangezien de meeste verkeersstromen hun vertrekpunt en bestemming in een stad vinden, en dat de steden dus de meest nijpende „knelpunten” zijn. Een goed functionerend stadsvervoer is dan ook een essentiële voorwaarde ter verbetering van het concurrentievermogen van de EU en daarmee ook ter verwezenlijking van de Lissabondoelstellingen in het algemeen, zulks met het oog op de mobiliteit van zowel goederen als werknemers.

5.6 Het Comité is van mening dat er, om de toegangswegen naar de grote steden te ontlasten, aan de rand van de steden grote „park and ride”-voorzieningen moeten komen die over voldoende parkeergelegenheid beschikken, zodat mensen die met de auto naar de stad komen, daar gemakkelijk hun voertuig kunnen parkeren en zonder noemenswaardig tijdverlies kunnen overstappen op het openbaar vervoer.

6. Optimaliseren van de infrastructuur en de toegankelijkheid van netwerken

6.1 In het belang van een duurzaam trans-Europees vervoer beschouwt het CvdR het verbeteren van de voorwaarden voor een systematisch gebruik van de reserves van de huidige infrastructuurcapaciteit, naast de voltooiing van het trans-Europese TEN-T-netwerk en de aanleg van infrastructuur, als de meest dringende taak waarvoor we ons gesteld zien.

6.2 Het CvdR is zeer verheugd dat de Commissie de terugdringing van de verkeerscongestie en de verbetering van de toegankelijkheid tot prioriteit heeft uitgeroepen. Dit is een essentiële voorwaarde om volop te kunnen profiteren van de mogelijkheden van het vrij verkeer, en om de territoriale samenhang te verbeteren.

6.3 Toch is het CvdR het niet eens met de opmerking van de Commissie dat „Europa beschikt over een dicht vervoersnetwerk en een infrastructuur die meestal van hoge kwaliteit is”. Het

benadrukt dat de vervoersinfrastructuur in de EU15 en de EU10 zeer verschillend van aard is. Tegelijkertijd stelt het vast dat, als gevolg van de verkeerstoename in de nieuwe lidstaten sinds de uitbreiding in 2004, de toestand van hun wegennet steeds verder achteruitgaat, waardoor de kloof tussen de EU15 en de EU10 in dat opzicht alleen maar dieper wordt. Het CvdR stelt dan ook voor dat in het kader van de tussentijdse herziening van het Witboek een nauwgezette en gedetailleerde evaluatie wordt gemaakt van de toestand van de vervoersinfrastructuur in de EU27, zodat de EU-instellingen beter gefundeerde besluiten kunnen nemen.

6.4 Ook waarschuwt het CvdR tegen het eventueel ontstaan van nieuwe bottlenecks in grensoverschrijdende gebieden en ontoegankelijke perifere regio's, die aan de nieuwe buitengrenzen van de Unie gelegen zijn. Het is daarom zaak de herziening van de TEN-T-netwerken te voltooien, waarin immers wordt voorgesteld deze netwerken uit te breiden tot de aan de Unie grenzende buurlanden en -regio's.

6.5 Het CvdR is tevens een groot voorstander van regionale projecten ter ontwikkeling van vervoersinfrastructuur, vooral die met een grensoverschrijdend karakter, en dringt er bij de Commissie op aan om deze projecten te blijven steunen met gunstige voorwaarden, via de programma's ter uitvoering van het cohesiebeleid 2007-2013 en de programma's voor interregionale samenwerking.

6.6 Verder beveelt het CvdR aan dat de Commissie, met behulp van financiële (TEN-T-budget, EIB, EBRD, PPP enz.) en institutionele instrumenten (Europese coördinator) een steunprogramma opzet voor maatregelen om snel een einde te maken aan grensoverschrijdende bottlenecks en om de ontbrekende verbindingen tot stand te brengen in het kader van de 30 prioritaire TEN-T-projecten die in 2004 zijn aangewezen — en alle andere projecten die daar later eventueel nog aan toegevoegd worden — om de homogeniteit van het TEN-T-netwerk te waarborgen. Dit is immers een van de terreinen waarop het nationale vervoersbeleid al lange tijd tekortschiet, wat met name ten koste gaat van de regionale ontwikkeling, de territoriale samenhang en de mogelijkheden om optimaal gebruik te maken van het vrij verkeer en de grensoverschrijdende samenwerking. Bovendien moeten financiële middelen worden uitgetrokken voor projecten die de trans-Europese vervoersnetwerken ondersteunen, met name projecten die de toegankelijkheid verbeteren: verbindingen over land en via het spoor, toegangswegen van havens, zones waar logistieke activiteiten worden gekoppeld aan centra voor intermodaal vervoer, toegangswegen van steden, enz.

6.7 Tegelijkertijd wijst het CvdR op de noodzaak om de West-Oost- en Noord-Zuid-assen van de TEN-T-corridors meer in evenwicht te brengen. Om beter gebruik te kunnen maken van de capaciteit van zeehavens aan de Adriatische en Baltische zee, zou bij de komende uitbreiding van de TEN-T-netwerken rekening moeten worden gehouden met de resultaten van het INTERREG IIIB-project „A-B Landbridge” dat hiervoor in het leven is geroepen en waaraan wordt deelgenomen door Italiaanse, Oostenrijkse, Tsjechische, Duitse en Poolse regio's, naast enkele regio's van derde landen als Noorwegen en Kroatië.

7. Samenwerking en harmonisatie van vervoerswijzen

7.1 Het CvdR zet vraagtekens bij de wijze waarop het begrip „co-modaliteit” in de tussentijdse herziening van het Witboek over het Europees vervoer wordt gedefinieerd, en deelt het standpunt dat iedere wijze van vervoer een specifieke rol speelt in het Europese vervoerssysteem. Alleen door een werkelijke interoperabiliteit te bewerkstelligen, met gelijke marktvoorwaarden, kan het vervoer worden geoptimaliseerd. In werkelijkheid is het vervoer één geheel (vraag naar vervoersdiensten), waarbinnen wordt gekozen voor het best toegankelijke vervoersaanbod (vervoerswijze). De Europese vervoerssituatie kan alleen worden verbeterd door gelijke voorwaarden te creëren voor alle vervoerswijzen, zonder er eentje voor te trekken. Dat het wegvervoer zelfs in marktsegmenten die zich uit milieu-oogpunt beter lenen voor railvervoer, binnenvaart en co-modaal vervoer, zo succesvol is, ligt niet alleen aan de gebrekkige harmonisatie van de verschillende vervoersvormen, de externe kosten, de tekortschietende interoperabiliteit van het railvervoer en de niet afgeronde transformatie van deze sector, maar ook aan het te lage technische peil van het rail- en het co-modale vervoer. Daarom moet niet alleen steun worden verleend aan O&O-activiteiten op het gebied van telematica en informatiesystemen, maar ook aan dergelijke activiteiten ter ontwikkeling van technologie voor het rail- en co-modale vervoer en op het gebied van standaardisatie, unificatie en harmonisering.

7.2 Overigens is het CvdR gehecht aan een op vrijwilligheid gebaseerd Europees beleid waarbij gekozen wordt voor het minst vervuilende vervoer, in het kader van de verplichtingen die de Europese Unie in het Kyoto-protocol is aangegaan.

7.3 Het CvdR beveelt in dit verband aan een gemeenschappelijk Europees kader op te zetten voor de totstandkoming van vrije en betalende snelwegen, naast betalende en gerevitaliseerde spoorwegen, als voorwaarde voor een echte intramodale concurrentie. De tolheffingen zouden niet alleen moeten worden gebruikt om de kosten van aanleg en onderhoud van infrastructuur te dekken (hoewel dit voor overgangseconomieën een aanzienlijke bron van inkomsten is), maar zouden tevens moeten worden ingezet als instrument om de vraag naar infrastructuur op dynamische wijze op te vangen en zo het gebruik ervan te optimaliseren, met inachtneming van alle interne en externe kosten van elke vervoerswijze en van de milieugevolgen. De tolheffingen werken door in de prijzen van producten en helpen zo mee om de markt en de enorme vraag naar vervoer te reguleren; dit alles onder het motto: het beste vervoer is geen vervoer.

7.4 Het CvdR denkt dat het met de nieuwe systemen van intelligente heffingen mogelijk wordt de verkeersstromen te optimaliseren, een doeltreffend gebruik van infrastructuur te bevorderen en verkeerscongestie te voorkómen. Men zou alleen een vorm van heffing moeten invoeren die transparant en billijk is, die kan worden geregistreerd en duidelijk wordt gefactureerd (met name wat betreft externe kosten); het tarief moet eenvoudig zijn maar variabel genoeg om een optimaal gebruik

van de infrastructuur — qua tijd en ruimte — mogelijk te maken. De heffing zou in heel Europa gelijk moeten zijn en mag er niet toe leiden dat het verkeer zich verplaatst van betalende naar niet-betalende wegen. Het CvdR herhaalt in dat verband zijn steun voor het GALILEO-project: mits het correct wordt uitgevoerd in alle lidstaten, kan dit project de voorwaarden scheppen voor de totstandkoming van een dergelijk systeem.

7.5 Om de steun voor het satellietnavigatiesysteem Galileo te verbreden, het uniforme gebruik hiervan in heel het Europese vervoer te stimuleren of in ieder geval het concept met name in de nieuwe lidstaten meer onder de aandacht te brengen, zou de Raad de nieuwe lidstaten nauwer moeten betrekken bij deze innoverende projecten door met een symbolische geste op het grondgebied van een van hen de Europese toezichtautoriteit voor het wereldwijde satellietnavigatiesysteem (GNSS) te vestigen. Op die manier zou de Raad ook zijn in 2003 gedane informele belofte gestand doen om nieuwe Europese agentschappen in de nieuwe lidstaten te vestigen

8. Logistiek

8.1 Om de interoperabiliteit van de verschillende vervoerswijzen te verbeteren is het volgens het CvdR tevens zaak logistieke maatregelen te nemen. De publieke logistieke infrastructuur is namelijk van cruciaal belang voor de interoperabiliteit van de verschillende goederenvervoerswijzen én voor de interactie tussen enerzijds het vervoer en anderzijds industrie en handel. De ontwikkeling van een goede Europese infrastructuur moet daarom mogelijk gemaakt worden.

8.2 Het CvdR biedt aan om bij te dragen tot de uitwerking van de voorgestelde kaderstrategie voor goederenlogistiek in Europa, aangezien de ontwikkeling van dit segment van grote invloed is op de regionale ontwikkeling. Het is nu al betrokken bij tal van projecten van lokale en regionale overheden, regionale ontwikkelingsstrategieën en stadsplanningsprojecten, en speelt tevens een rol bij de ontwikkeling van stedelijke en regionale vervoerssystemen, regionale luchthavens, rivierhavens en openbare logistieke centra, die als vervoersinfrastructuur en onderdeel van de netwerken waaraan ondersteuning wordt geboden, moeten worden beschouwd.

8.3 Het Comité van de Regio's verwelkomt het voornemen van de Europese Commissie om in 2007 te komen met een actieplan voor goederenlogistiek. Het is van mening dat bij het opstellen van een kaderstrategie voor goederenlogistiek in Europa tevens moet worden nagegaan op welke wijze een vervoersbeleid dat vervoer per spoor wil bevorderen, kan bijdragen aan de verschuiving van goederenvervoer over de weg naar goederenvervoer per spoor. Deze maatregelen, die zowel van fiscale als van reglementaire aard kunnen zijn, moeten doelgericht worden ondersteund met middelen die als katalysator fungeren.

9. Veiligheid (Safety)

9.1 Het CvdR betreurt het dat hoewel het aantal verkeersdoden in de EU25 al jarenlang geleidelijk daalt, dit aantal nog altijd onaanvaardbaar hoog is. Het staat volledig achter het voorstel van de Commissie inzake de invoering van een geïntegreerd verkeersveiligheidsbeleid, incl. doelstellingen betreffende het gedrag van weggebruikers, voertuigontwerp en — technologie en toestand van de infrastructuur.

9.2 Aangezien de mobiliteit van personen en goederen in de hele Unie voortdurend toeneemt, is het logisch dat de lidstaten verder blijven discussiëren over de onderlinge aanpassing en stroomlijning van hun wetgeving en verkeersregels, teneinde deze begrijpelijker te maken voor automobilisten en andere gebruikers van de verkeersinfrastructuur en aldus de veiligheid te vergroten, het aantal ongevallen terug te dringen en tot een evenwichtige concurrentie in het wegvervoer te komen.

9.3 Het CvdR stelt voor om — in ieder geval op de belangrijkste trans-Europese verkeersassen — de bewegwijzering gelijk te trekken, de parameters te harmoniseren en meertalige borden te plaatsen, ten einde de veiligheid te verbeteren. Hiervoor zou tevens gebruik moeten worden gemaakt van de nieuwe telematicasystemen.

10. Beveiliging (Security)

10.1 Het CvdR erkent dat de vervoerssystemen dringend moeten worden beveiligd tegen het dreigende terrorisme, en is voorstander van een gezamenlijke aanpak.

10.2 Het doet in dit verband een beroep op de EU en haar lidstaten om een gezamenlijke aanpak uit te werken, gezien de beperkte bevoegdheden en mogelijkheden van de afzonderlijke regio's en steden op dit gebied.

10.3 Wat de beveiliging van de vervoerssystemen betreft dringt het CvdR er bij de Europese instellingen op aan, al hun relevante voorstellen die rechtstreeks van invloed zijn op de organisatie en cofinanciering van de regionale en stedelijke vervoerssystemen, tijdig voor te leggen aan de betrokken actoren, zodat zij hierover kunnen mee discussiëren en opmerkingen kunnen formuleren.

11. Goederenlogistiek in Europa — sleutel tot duurzame mobiliteit

11.1 Het CvdR is ingenomen met het initiatief van de Europese Commissie om een kaderstrategie op te zetten, waarmee een antwoord kan worden gegeven op de vraag hoe en m.b.v. welke financiële instrumenten de EU kan bijdragen tot een optimalisering van het Europese vervoerssysteem. Overigens wijst de Commissie erop dat de logistiek niet een doel op zich is, maar slechts een middel om andere doeleinden te bereiken. Daarbij zij ook aangetekend dat dit middel pas kan worden ingezet als eerst

de andere elementen van het vervoerssysteem, waarvan de logistiek afhankelijk is, tot ontwikkeling zijn gebracht: infrastructuur, telematica (informatiesystemen op het gebied van vervoer), interoperabiliteit, adequate vervoerswijzen enz. Het Comité verwijst hierbij naar eerdere paragrafen in dit advies, waarin het heeft uiteengezet welke maatregelen essentieel worden geacht ter verbetering van de voorwaarden voor het Europese vervoer in het algemeen.

11.2 Het CvdR stelt het op prijs dat de Commissie oog heeft voor het feit dat logistiek een uitgesproken bedrijfsgerelateerde activiteit is. Het is in de eerste plaats dankzij de marktwerking dat wordt bijgedragen tot een betere benutting van de verschillende vervoerseenheden en een efficiënt gebruik van de verbindingswegen. Het gaat hier met andere woorden om een middel waarmee het vervoersbeheer kan worden verbeterd en het vervoer doeltreffend kan worden benut. Ook wat de kwestie van de kwaliteitslabels betreft dient het initiatief uit te gaan van de transportbedrijven of hun Europese koepelorganisaties.

11.3 Het Comité van de Regio's is echter van mening dat bij een falende marktwerking tevens maatregelen op regelgevingsgebied mogelijk moeten zijn om de doelstelling van een duurzame mobiliteit en een duurzame goederenlogistiek te verwezenlijken. Een essentiële voorwaarde voor een goede organisatie van het goederenvervoer per spoor is een spoorwegnet in de gehele Unie voor het vervoer per wagon, zoals dat al in Zwitserland bestaat. Om een dergelijk spoorwegnet te realiseren en dit vervolgens in economisch opzicht optimaal te benutten, moeten bij een falende marktwerking door middel van flankerende randvoorwaarden, zoals financiële steun of regelgeving, die vormen van vervoer doelbewust (zij het tijdelijk) prioriteit krijgen die het best te verenigen zijn met lokale en regionale milieu-omstandigheden.

11.4 Op grond van het bovenstaande is het CvdR van mening dat logistiek van doorslaggevend belang is als het erop aan komt om regio's en steden aan te moedigen, maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat het vervoer op hun grondgebied vlot en efficiënt verloopt en er zich zo weinig mogelijk negatieve externe effecten voordoen. Verder is het Comité van mening dat er een „city-logistiek” moet worden ontwikkeld ter verbetering van het milieu in stedelijke agglomeraties, zulks naar het voorbeeld van bepaalde goede praktijken waarbij een eind is gemaakt aan verkeerscongestie.

11.5 Zoals hierboven al aangegeven, hebben de steden en regio's bij het ontwikkelen van de logistiek vooral als taak om gunstige territoriale voorwaarden voor het vervoer te scheppen en om te zorgen voor logistieke voorzieningen en de oprichting van logistieke centra. Op dit concrete terrein kan de EU een bijdrage leveren door gebruik te maken van de instrumenten van het cohesiebeleid en het verspreiden van knowhow en beste praktijken op dit gebied.

11.6 Naar het oordeel van het CvdR is het van cruciaal belang, in kaart te brengen welke factoren een beter gebruik van de logistiek ter optimalisering van het Europese vervoerssysteem in de weg staan. Het gaat hierbij om obstakels als: ontoereikende infrastructuur (knelpunten, ontbrekende verbindingen, onvoldoende interconnectie tussen knooppunten en andere verkeersverbindingen, gebrek aan openbare logistieke centra); onvoldoende compatibiliteit van de vervoerseenheden (vooral tussen de EU-15 en de EU-10+), en obstakels van technisch-organisatorische aard (uitwisseling van informatie tussen vervoerders, uniformiteit van vrachtbrieven e.d.). Hier zou de Europese Commissie, of liever gezegd haar D.G. TREN, een positieve rol kunnen spelen.

11.7 Het CvdR acht het tevens van vitaal belang dat er nieuwe beheers- en informatiesystemen op het gebied van vervoer worden ontwikkeld (ERTMS ofwel het *European Rail Transport Management System*, Galileo). In dit verband zij ook gewezen op de noodzaak om een oplossing te vinden voor het probleem van de veiligheid van de datasystemen, zeker omdat deze worden gebruikt in een omgeving van open architectuur.

11.8 Het CvdR constateert tot zijn voldoening dat de Commissie voornemens is, zich bezig te houden met de problematiek van gespecialiseerde beroepsopleidingen en certificering, aan de hand van gemeenschappelijk Europese normen, van de expertise en ervaring van mensen die werkzaam zijn in de logistieke sector. Tegelijkertijd beklemtoont het Comité dat er op dit gebied samengewerkt moet worden met de verschillende actoren uit de logistieke sector of hun vakorganisaties op Europees niveau.

11.9 Het CvdR is ook verheugd dat de Europese Commissie van plan is actie te ondernemen op het gebied van statistische indicatoren, zodat kan worden gevolgd hoe de logistiek zich ontwikkelt. Een van de oplossingen die men hier zou kunnen bedenken, is volgens de Commissie het opzetten van een systeem van indicatoren waarmee bijv. de ontwikkeling, doelmatigheid en benutting van de logistieke ketens kan worden gevolgd en gemeten.

11.10 Verder wil het CvdR erop wijzen dat men zich niet alleen moet richten op de prioritaire TEN-T-projecten, maar dat op Europees niveau ook de nodige aandacht zou moeten worden besteed aan de modernisering en ontwikkeling van de voornaamste knooppunten. Om beter gebruik te kunnen maken

van de logistieke voorzieningen en de optimalisering van de Europese vervoerssystemen op een hoger plan te tillen, is het tevens zaak om oplossingen te vinden voor het overbruggen van de „laatste meters” (last mile). Hiertoe is het nodig om de overslagpunten en de punten aan de uiteinden van de logistieke keten tot ontwikkeling te brengen en in de allereerste plaats de verbindingscapaciteiten van de grote logistieke knooppunten te laten aansluiten op alle soorten verkeersverbindingen.

11.11 Verder hecht het CvdR zeer veel waarde aan het initiatief van de Commissie om gemeenschappelijke Europese normen voor intermodale laadeenheden in het intracommunautaire goederenvervoer voor te stellen. Het zou bijzonder toe te juichen zijn als de Europese Unie erin zou slagen, het aantal configuraties van de verschillende typen containers en wissellaadbakken terug te dringen, zodat er volledig gebruik kan worden gemaakt van de afmetingen die in het vervoer zijn toegestaan.

11.12 Het CvdR wijst erop dat als men binnen een en dezelfde keten gebruik wil maken van verschillende vervoerswijzen, er meer nodig is dan alleen een verandering van mentaliteit; er zijn maar al te vaak fysieke obstakels die overwonnen dienen te worden. Vooral in de nieuwe lidstaten is er niet alleen een gebrek aan verbindingswegen en geschikte overslaginstallaties om een en ander goed op elkaar te laten aansluiten, maar zijn er ook onvoldoende adequate vervoerseenheden beschikbaar. Een van de manieren om verbetering in de situatie aan te brengen, zou zijn als de EIB wat dit betreft een gunstig kredietbeleid zou voeren of als er een communautair steuninstrument voor de aanschaf van voertuigen of aanleg van terminals ter beschikking zou komen.

11.13 Ten slotte wil het CvdR dat er gekeken wordt naar de haalbaarheid van een actieplan voor het opzetten van een netwerk voor het goederenvervoer over het spoor. Daarbij zal wel rekening moeten worden gehouden met de situatie in de nieuwe lidstaten. Want hoe mooi dit idee ook klinkt, toch valt te vrezen dat hier onvoldoende in geïnvesteerd zal worden. De lidstaten en de vertegenwoordigers van de vervoerssector dienen zich, met ondersteuning van de EU, toe te leggen op de onderlinge afstemming van de dienstregelingen van het internationale goederentransport, waarbij bijv. het vervoer tijdens de nachtelijke uren, wanneer er weinig personenvervoer plaatsvindt, wordt gestimuleerd („nachtnetten”).

Brussel, 14 februari 2007.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE